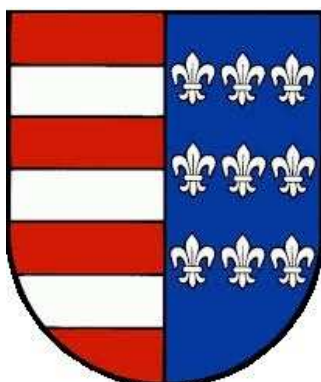

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA
NA ROKY 2015 - 2022**

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Partizánska Ľupča na roky 2015-2022 bol schválený Uznesením obecného zastupiteľstva č. 12/2015 v Partizánskej Ľupči dňa 16.12.2015.

Zostavovatelia:

Analytická časť: Ing. Helena Priesolová

Strategická a implementačná časť: Ing. Miroslav Hanula

Informácie pre vypracovanie dokumentu poskytol starosta obce, zástupca starostu obce, pracovníci Obecného úradu Partizánska Ľupča, občania obce, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Liptovská vodárenská spoločnosť, a.s. a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Obsah

ÚVOD.....	4
1 ANALÝZA ZDROJOV.....	5
1.1 Vymedzenie územia obce.....	5
1.2 Fyzicko-geografická charakteristika.....	7
1.3 Socio-ekonomická charakteristika	10
1.4 Infraštruktúra a životné prostredie	18
1.5 Kultúra, šport a tretí sektor.....	30
1.6 Obecná samospráva.....	33
1.7 SWOT analýza	40
1.8 Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky.....	41
2 STRATEGICKÁ ČASŤ	56
2.1 Vízia	56
2.2 Stratégia rozvoja obce	56
3 IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC	62
3.1 Akčný plán.....	63
3.2 Monitorovací a hodnotiaci rámec	79
3.3 Monitorovacie indikátory.....	80
POUŽITÉ ZDROJE	90

ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Partizánska Ľupča na roky 2015-2021 je jedným z kľúčových dokumentov obce. Schválený PHSR je jednou zo základných požiadaviek pre poskytnutie nenávratného finančného príspevku či už z ministerstiev SR alebo eurofondov. Akcia, na ktorú sa finančný príspevok žiada, musí byť zapracovaná v tomto dokumente.

PHSR podrobne vo všetkých oblastiach mapuje minulosť a súčasnosť života obce, dáva smer, ktorým sa má obec uberať v najbližších rokoch a taktiež víziu obci na 20 – 30 rokov dopredu.

Je to dokument živý, to znamená vytvorený občanmi obce Partizánska Ľupča a miestnych častí Magurka a Železnô, s možnosťou jeho dotvárania podľa aktuálnych potrieb jej obyvateľov. Je to dokument, o ktorý sa môžu obyvatelia obce oprieť pri každodennom zlepšovaní kvality života v obci.

Autori

1 ANALÝZA ZDROJOV

Analýza vymedzuje územie obce, históriu, fyzicko-geografický a socio-ekonomický potenciál a v rámci neho sociálnu a technickú infraštruktúru, analýzu v oblasti kultúrneho dedičstva, tradícií, tretieho sektora, samosprávy a jej partnerstiev. Túto časť uzatvára SWOT analýza, vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky a analýza problémov. Táto analýza obce je potrebná pre identifikáciu jej rozvojového potenciálu, na základe ktorého sa vymedzia problémy a stanovia ciele na odstránenie problémov a nasmerovania rozvoja. Pre lepšie stanovenie kľúčových problémov, ktoré obec Partizánska Ľupča má, bol realizovaný v obci aj dotazníkový prieskum, v rámci ktorého obyvatelia sami identifikovali problémy obce a prezentovali svoju predstavu o budúcom rozvoji. Vďaka ich názorom, výsledkov z analýzy zdrojov a zo stretnutí so zástupcami obce je postavená stratégia obce.

1.1 Vymedzenie územia obce

Poloha

Obec Partizánska Ľupča sa nachádza v Žilinskom kraji v okrese Liptovský Mikuláš. Obec tvorí západnú hranicu okresu Liptovský Mikuláš s okresom Ružomberok a v hrebeňovej časti Nízkych Tatier hraničí s obcou Jasenie (okres Banská Bystrica). Súčasťou obce sú aj osady Magurka a Železnô ležiace v lone masívu Nízkych Tatier.. V blízkosti obce Partizánska Ľupča sa nachádzajú aj termálne kúpaliská v Bešeňovej (3 km) a vodná nádrž Liptovská Mara (6 km). Partizánska Ľupča susedí s nasledujúcimi obcami: Liptovská Lúžna, Liptovská Štiavnica, Liptovské Sliache, Liptovský Michal, Vlachy, Malatíny, Liptovské Kľačany, Dúbrava a Jasenie. Patrí medzi obce s obytno-turisticko-službovo-lesohospodársko-poľnohospodárskou funkciou.

Obr. 1 Poloha obce Partizánska Ľupča

História

Obec leží na rieke Ľupčianka ležiaca v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry. V chotári obce bolo odkryté nálezisko z mladšej doby bronzovej. Prvá písomná zmienka je

z roku 1252 v rámci vymedzenia majetku Sliačov, ktorý kráľ Belo IV. daroval kláštoru premonštrátov v Turci. Je nepochybné, že obec samotná existovala oveľa skôr.

V druhej polovici 13. storočia sa v Lupči so súhlasom panovníka usadzovali nemeckí osadníci, ktorých sem prilákali bohaté ložiská zlata a striebra. V roku 1270 jej kráľ Štefan V. udelil mestské výsady so slobodnou voľbou richtára a ďalšími výsadami súdneho i hospodárskeho charakteru (udelil tunajším obyvateľom právo slobodnej voľby richtára so súdnou právomocou, potvrdil im právo rybolovu, ktoré získali od jeho otca (týmto Ľupčanov zvýhodnil od ostatných obyvateľov Liptova, ktorí nesmeli loviť ryby vo Váhu, Revúcej, Ľupčianke a Sestrči), udelil im právo slobodne ryžovať a dolovať drahé kovy, oslobodil ich od mýta v celom Uhorsku, povolil im trhové právo a určil im niektoré cirkevné práva a povinnosti.

Základom rozvoja kráľovského mesta zostali remeslá, poľnohospodárstvo, obchod a spracovanie dreva

Hoci saských kolonistov prišlo do Ľupče len 14 či 16 mali spočiatku vedúce postavenie v mestskej rade. Možno preto bol názov mestečka, ktorý v prvých listinách znel: Ľupča v Liptove (villa Lypche, Lips in Liptouia), od roku 1390 do roku 1946 zmenený na Nemeckú Ľupču (Deutsche Lipsche). Usudzuje sa, že názov obce pochádza z mena „Ľub“ alebo „Ľubko“. Ktorý mohol byť starešinom pôvodnej slovanskej obce ležiacej pri Váhu. Názov obce sa menil v závislosti od písomných zmienok. V roku 1252 sa uvádza ako „Lipche“, 1364 ako „Lypcza“, 1471 „Lypcz Theutunicalis“, 1773 „Nemeska Lypča“, 1808 „Nemecká Ľupča“, 1946 „Partizánska Ľupča“. Tento názov používa obec až do súčasnosti. V roku 1471 sa tu vytvoril prvý cech v liptovských mestách a to cech obuvnícky. V meste boli aj ďalšie remeslá ako súkeníci, kováči, krajčíri, mäsiari a pod.

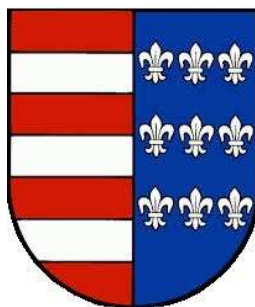
Hoci Ľupča bola mestom na kráľovskej pôde, nevymanila sa z právomoci Liptovského Starého hradu a od polovice 15. storočia hradu Likava. Až v 17. storočí sa mešťania vykúpili z robôt. Hoci hlavným zamestnaním Ľupčanov bolo roľníctvo, časť obyvateľov sa venovala baníctvu, ktoré svoj najväčší rozmach dosiahlo v 16. storočí v baníckej osade Magurka. Baníctvo však postupne upadalo až zaniklo, k čomu prispel aj rozvoj priemyslu, ktorému baníci nemohli konkurovať.

V 16. a 17. storočí vznikli ďalšie cechy, od 19. storočia ich tu bolo 21. V tom čase mestečko začalo upadať, lebo remeslá nemohli konkurovať rozvíjajúcemu sa priemyslu. V druhej polovici 19. storočia banské podnikanie zaniklo. Obyvatelia sa opäť vrátili k poľnohospodárstvu, chovu dobytky a práci v lesoch, časť sa od konca 19. storočia vysťahovala.

Obec Partizánska Ľupča má miestne časti Magurka a Železné (Železnô), kde v roku 1869 bol založený Účastinársky spolok minerálnej vody v Železnom. V roku 1870 začala výstavba kúpeľnej budovy.

Po prvej svetovej vojne sa obyvateľstvo venovalo hlavne poľnohospodárstvu a práci v lese. V roku 1900 sa hospodárenie v lese oddelilo a vznikol Lesný komposesorát, ktorý združoval vlastníkov Ľupčianskej spoločnej hory. Tento bol v roku 1958 zrušený a lesy obhospodarovali Štátne lesy. V súčasnosti sa lesy navrátili pôvodným vlastníkom a tvoria jeden z najväčších lesných komplexov na Liptove a na Slovensku. V roku 1950 vzniklo Jednotné roľnícke družstvo.

Obr. 2 Erb obce Partizánska Ľupča

Súčasnú podobu erbu znázorňuje obrázok 2. Najstarší doklad o erbe Ľupče je na pečati listiny z roku 1435. Pečatidlo, ktorým bola overená listina, pochádza zo 14. storočia, o čom svedčí kruhový nápis napísaný gotickou majuskulou: SIGILLVM LIPCZENSE. V strede pečatného poľa je erb. Erbovú listinu Ľupči vydal až cisár Rudolf II. v roku 1604 a potvrdil ju v roku 1712 cisár Karol VI. Erbová listina z roku 1604 dokazuje jedinečnosť Ľupčianskeho erbu v celej mestskej heraldickej tvorbe. Pretvorený anjouovský erb je takzvaným srdcovým štítom. Vlastné symboly mesta, ktoré sa donedávna považovali za doplnkové figúry, sú obsahom zadného štítu. Za heraldicky najsprávnejší sa napriek všetkému považuje erb zo 14. storočia. V súčasnosti obec používa erb tvorený štiepeným štítom, v pravej červenej polovici s tromi striebornými brvnami, v ľavej modrej polovici s deviatimi striebornými ľaliami po tri v troch radoch.

1.2 Fyzicko-geografická charakteristika

Prírodné podmienky a geomorfológia

Pôvodne najstaršie banícke mesto Liptova leží na nive potoka Ľupčianka pod severnými úpäťmi Nízkyh Tatier. Obec sa rozprestiera v strednej časti Liptovskej kotliny a južne od vodného diela Liptovská Mara a vyrovnávajúcej nádrže Bešeňová, od ktorej sa kataster obce tiahne až po hrebene Nízkyh Tatier. Chotár obce tvorí Ľupčianska dolina. Nadmorská výška stredu obce je 568 m.n.m.

Prírodný potenciál obce tvoria celú škálu prírodných diel. Údolná niva Váhu predstavuje kotlinovú krajinu s kultúrnou stepou, s vidieckou sídelnou štruktúrou s poľnohospodárskou a komunikačnou funkciou, ktorá postupne prechádza do odlesnenej pahorkatiny, ktorá sa využíva na poľnohospodársku činnosť. Podhorské pasienky prechádzajú do lesných porastov, ktoré sa prudko dvíhajú a tvoria rozsiahle lesné komplexy, v ktorých sú údolia s riečnou sieťou. V lesnej kotline v južnej časti Ľupčianskej doliny v nadmorskej výške 970 metrov leží Železnô. Súčasťou obce je bývalá banícka osada Magurka, ležiaca v nadmorskej výške 1080 m. Nachádza sa v krásnom prírodnom prostredí Nízkyh Tatier v závere Ľupčianskej doliny pod vrcholmi Latiborskej hole (1648 m.n.m.), Ďurkovej (1749 m.n.m.) a Chabencom (1955 m.n.m.). Kataster obce možno považovať za biologicky a krajinné významné a hodnotné prostredie.

Liptovskú kotlinu, do ktorej ústi širokou nivou Ľupčianska dolina, tvoria flyšové horniny (ílovce, pieskovce) paleogéneho veku. Vplyvom klimatických zmien dochádzalo tu k nánosom (akumulácii) a vymieňaniu (erózii) väčších a menších úlomkov hornín (štrku

a piesku) z vyššie položených horských svahov. Tím sa vytvorili terasovité plošiny pliocénneho až kvartérneho veku. Aj potok Ľupčianka eróznou a akumulácnou činnosťou vytvoril vlastné priebežné terasy tiahnuce sa po celej dĺžke toku Liptovskou kotlinou, zasahujúce aj do pohoria. Celkovo bolo zistených šesť terás Ľupčianky, ich nánosy sú z rozdrobených hornín Ľupčianskej doliny. Hlavný hrebeň Nízkyh Tatier má kryštallické zloženie, v tejto časti zo žuly. V žulovom hlavnom hrebeni sa vyskytovalo zlato v podobe drobných zrníek v kremenných žilách paleozoickej žule. Okrem zlata sa tu v minulosti dolovalo aj striebro, antimonit a železo. Bočné rássochy vybiehajúce z hlavného hrebeňa sú vytvorené z vápencového príkrovu, ktorý bol vymodelovaný do romantických bráľ, skalnatých stien, prepadlísk, podzemných tokov a iných krasových javov.

Územie katastra obce sa rozprestiera od vyrovnávajúcej nádrže Bešeňová až po hrebeň Nízkyh Tatier. Tabuľka 1 uvádza využitie pôdneho fondu katastrálneho územia obce, ktorého celková rozloha je 9240 ha.

Tab. 1 Využitie katastrálneho územia

	Rozloha [ha]
Lesný pôdny fond	7394
Zastavané územie a nádvorja	52
Vodné plochy	26
Poľnohospodárska pôda	1642

Zdroj: Územný plán obce

Lesy tvoria 76,26 % plochy. Z poľnohospodárskej pôdy tvorí orná pôda 739 ha, záhrady 17 ha, ovocné sady 1 ha a trvalé trávnaté porasty 885 ha. Samotný pôdny fond patrí v údolnej nive Váhu medzi najkvalitnejšie.

Na území obce sa nachádzajú vo východnej a západnej časti katastrálneho územia lokality zosuvných území. V týchto lokalitách nie je možný nárh funkčných plôch bývania a rekreácie, s výnimkou dynamických aktivít.

Klíma a vodstvo

Obec sa nachádza v mierne teplej klíme, vlhkej s chladnou alebo studenou vlnou až mierne chladnou klímou. Priemerné teploty značne kolíšu. V údolnej nive prevládajú západné a severozápadné vetry, typický je výskyt teplomilných najmä esených a zimných inverzií. Najchladnejší mesiac je január, najteplejší júl. Najviac zrážok padne v júni a v júli, najmenej v januári a februári.

Katastrálne územie spadá do dvoch povodí toku Ľupčianka a poodia Malatinka. Hlavným zberným tokom je Ľupčianka, ktorá preteká približne osou katastrálneho územia z juhu na sever a vlieva sa spolu s Malatinkou do vyrovnávacej nádrže Bešeňová. Povodie Ľupčianky má nasledovné prítoky: Salatínsky potok, tri prítoky v časti Machnatá, prítok pri hájovni Slatvinsko, Veľké Železnô s prítokmi Tlstý potok a Malé Železnô, prítok spod Latiborskej Holy, Močidlo, Dierkova (Magurka), prítok od vodojemu, prítoky spod Mestskej hory, prítok pri hájovni Vřšky, prítok spod Vysokej, Veľký Okružný potok, Risianka a ďalšie. Povodie Malatinky z katastra odvádza prítoky spod Ľupčianskej Magury. Toky si zachovali ráz s vysokou ekologickou a krajinárskou hodnotou. Tok je po celej svojej dĺžke lemovaný súvislými brehovými porastami s miestami s hlboko zarezaným korytom. V obci vytvára doplňujúci obraz a výrazne sa svojou zeleňou podpisuje pod estetickú hodnotu historického námestia. V obci je tok čiastočne

regulovaný. Hlavným znečisťovateľom povodia je poľnohospodárska činnosť z hospodárskych dvorov, pri výhone dobytká a križovaní tokov, splavovaním pôdneho krytu hnojív a postrekov aplikovaných pri pestovateľskej činnosti. Ďalším znečisťovateľom je samotná obec, ktorá nemá ybudovanú kanalizáciu a odpadové vody sú vyústené do žúmp alebo do vodného toku, poprípade trativodu.

Obec je zásobovaná pitnou vodou z prameňa Kalište. V Železnom sanachádza alkalicko-zemito-železitá kyselka s liečebnými vlastnosťami. Podporuje trávenie a používa sa pri poruchách zažívacieho ústrojenstva.

Pri regulácii vodných tokov je potrebné rešpektovať potrebu vytvorenia priestoru pre príbrežnú vegetačnú zónu, zabezpečujúcu biologickú integritu a priaznivé existenčné podmienky vodného ekosystému. Pri výsadbách verejnej zelene je potrebné použiť domáce druhy drevín a rastlín

Chránené územia

Na juhu za cestou I. triedy sa nachádza ochranné pásmo a vlastné územie Národného parku Nízke Tatry. Národná prírodná rezervácia Salatín sa z 2/5 územia nachádza aj na území katastrálneho územia Partizánska Ľupča. Pre toto územie platí piaty stupeň ochrany. Miestne časti Magurka a Železnô sú územia s 3. stupňom ochrany prírody.

Pre územie pod hranicou lesného komplexu národného parku je charakteristická podhorská poľnohospodárska krajina, v ktorej sa nenachádzajú maloplošné chránené územia. Nachádzajú sa tu územia s výraznými biologickými a estetickými prvkami typickými pre tento typ a sú tu predmetom ochrany lesné a lúčno-lesné spoločenstvá. Meandre Ľupčianky severne od obce sú navrhované na prírodnú pamiatku na prírodnú rezerváciu územie Bralne a Chabenec – Kotliska.

Ovzdušie

Na stave znečisťovania ovzdušia sa podieľajú vlastné zdroje lokálneho vykurovania a zdroje z Liptovské Mikuláša a Ružomberka. K týmto sa pridávajú aj diaľkové prenosy z oblasti Oravy a priemyselných oblastí Ostravska a Katovic. Aj keď stav ovzdušia v obci je vďaka prevládajúcim západným a severozápadným vetrom a čiastočným závetrím vytvárajúcim konfiguráciou terénu priaznivý, netreba sa s ním uspokojiť. Citeľným sa stáva v období častých hlavne jesenných inverzií.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Lesy zaberajú z katastrálneho územia Partizánskej Ľupče tri štvrtiny. Vyskytuje sa tu celá škála drevín ako smrek, jedľa, borovica, smrekovec, kosodrevina, buk, javor, breza, lipa, jaseň, jarabina a pod.

V lesnom komplexe od obce po hlavný hrebeň Nízkyh Tatier je hojnosť zvery – jelenia, srnčia, diviacia, medveď, vlk, rys, divá mačka, jazvec, líška a menej tetrovov, hlucháňov, hŕľniakov a ďalších druhov drobnej zvery a vtákov. Na hlavnom hrebeni sú to tiež občas migrujúce kamzíky za pastvou.

Na území NAPANT-u sa nachádza okrem bežných druhov aj 29 chránených druhov bezstavovcov, 145 chránených druhov stavovcov (z toho 98 druhov vtákov), 145 chránených druhov rastlín, 10 ohrozených druhov, 54 veľmi zraniteľných druhov, 19 západokarpatských endemitov, 4 západokarpatské paleoendemity, 9 karpatských

endemitov a 18 karpatských subendemitov. Na Magurke sa nachádza súbor chránených stromov.

Obr. 3 **Bociany na streche Obecného úradu**

1.3 Socio-ekonomická charakteristika

V rámci socio-ekonomickej charakteristiky je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. Ekonomická analýza sa zameriava na charakteristiku ekonomickej základne obce.

Demografia

Obec Partizánska Ľupča mala k 31.12.2014 podľa ŠÚ SR 1 234 obyvateľov a hustota obyvateľstva bola 13 osôb/km². Zdrojom informácií pre nasledujúce demografické tabuľky a grafy je ŠÚ SR.

Obr. 4 **Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1828 – 2014**

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

História vývoja počtu obyvateľov

Pri sledovaní počtu obyvateľstva v obci od roku 1828 na základe obrázka 4, má vývoj počtu obyvateľov obce klesajúci charakter. V roku 1828 mala obec 377 domov a 3216

obyvateľov. V 19. storočí však cechová výroba nestačila konkurovať rozvíjajúcemu sa priemyslu a mestečko začalo upadať. V tomto období obec postihol požiar a zanikalo baníctvo. Z týchto dôvodov sa veľa obyvateľov vysťahovalo. Medzi ďalšie negatíva ovplyvňujúce pokles obyvateľov v minulosti bola výstavba želenice Bohumín-Košice mimo obce, odklon dopravy cez diaľnicu D1, výstavba vodného diela Liptovská Mara a rozvoj mestských centier na úkor rozvoja obce.

Súčasnosť vývoja počtu obyvateľov

Počet obyvateľov za posledné dve desaťročia má stagnujúci charakter.

Tab. 2 Počet obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách v roku 2014

veková skupina	muži	ženy	spolu
0-4	36	34	70
5-9	33	35	68
10-14	21	23	44
15 - 19	35	46	81
20 - 24	54	45	99
25 - 29	53	40	93
30 - 34	57	38	95
35 - 39	49	28	77
40 - 44	52	54	106
45 - 49	46	34	80
50 - 54	42	48	90
55 - 59	49	38	87
60 - 64	44	36	80
65 - 69	27	30	57
70 - 74	19	31	50
75 - 79	8	14	22
80 - 84	3	15	18
85 - 89	4	9	13
90 - 94	0	4	4
95 - 99	0	0	0
100+	0	0	0
Spolu	632	602	1 234

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Demografický vývoj v obci v rokoch 1996-2014 je charakterizovaný stagnáciou reprodukcie obyvateľstva. V tabuľke 3 je vidieť pohyb obyvateľstva v rokoch 2006-2014 podľa ŠÚ SR.

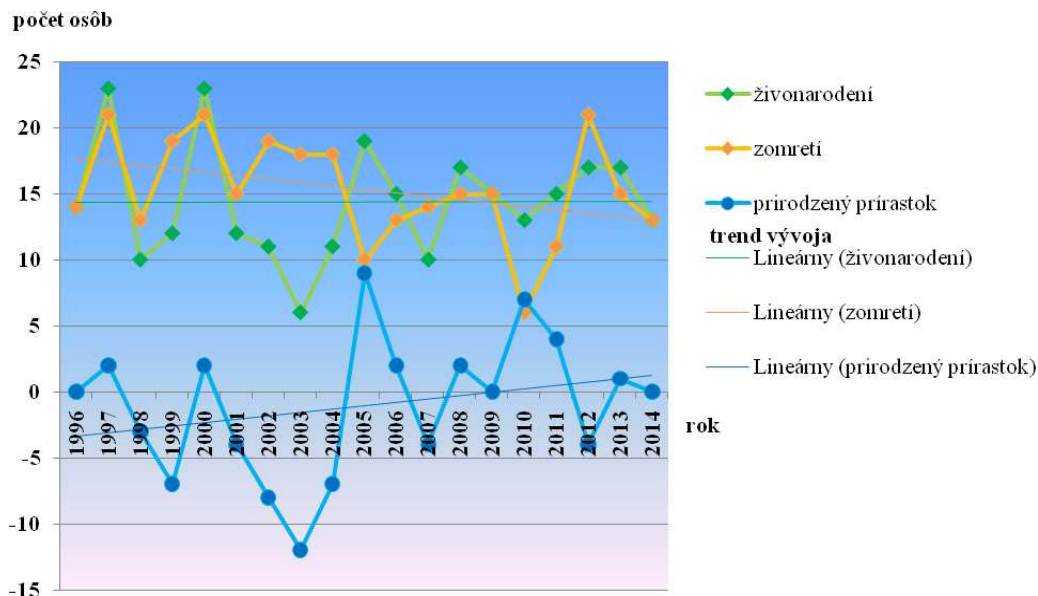
Tab. 3 Pohyb obyvateľstva k 31.12. v rokoch 2006 – 2014

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
počet obyvateľov	1 234	1 239	1 239	1 253	1 256	1 225	1217	1244	1234
natalita	15	10	17	15	13	15	17	17	13
mortalita	13	14	15	15	6	11	21	15	13
prírodný prírastok	2	-4	2	0	7	4	-4	1	0
pristťahovaní	28	31	16	33	22	2	12	43	20
vysťahovaní	35	22	18	19	26	25	16	17	30
migračné saldo	-7	9	-2	14	-4	-23	-4	26	-10
celkový prírastok	-5	5	0	14	3	-19	-8	27	-10

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

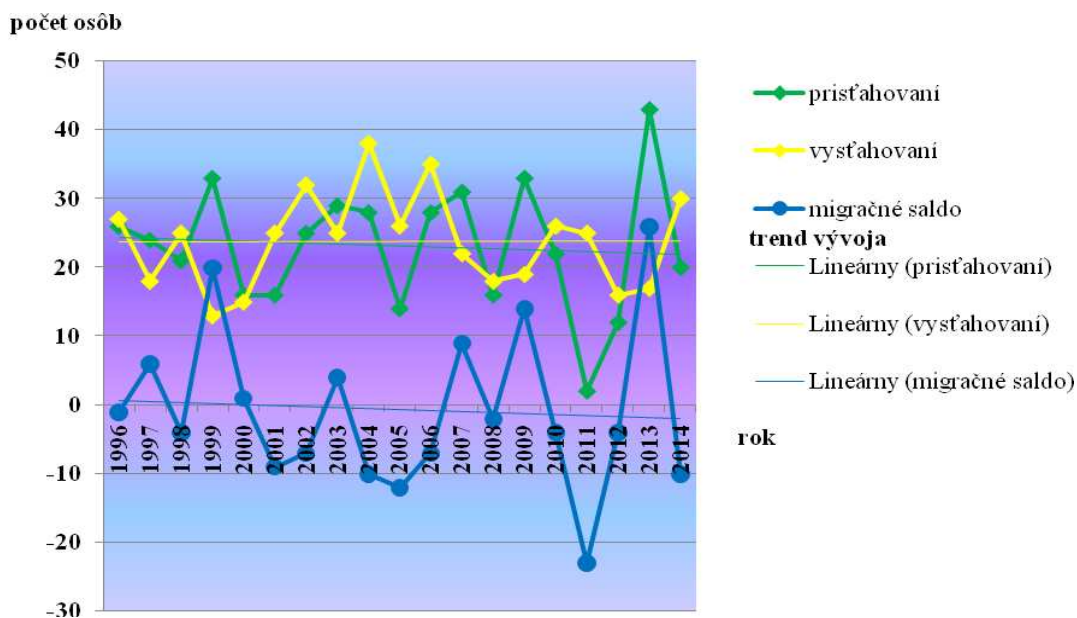
Z obrázka 5 je zřejmé, že z dlhodobého hľadiska počet živonarodených má ustálenú stagnujúcu tendenciu a počet zomretých klesajúcu tendenciu. Z týchto dôvodov prirodzený prírastok rastie.

Obr. 5 Vývoj narodených, zomretých a prirodzeného prírastku v rokoch 1996 – 2014

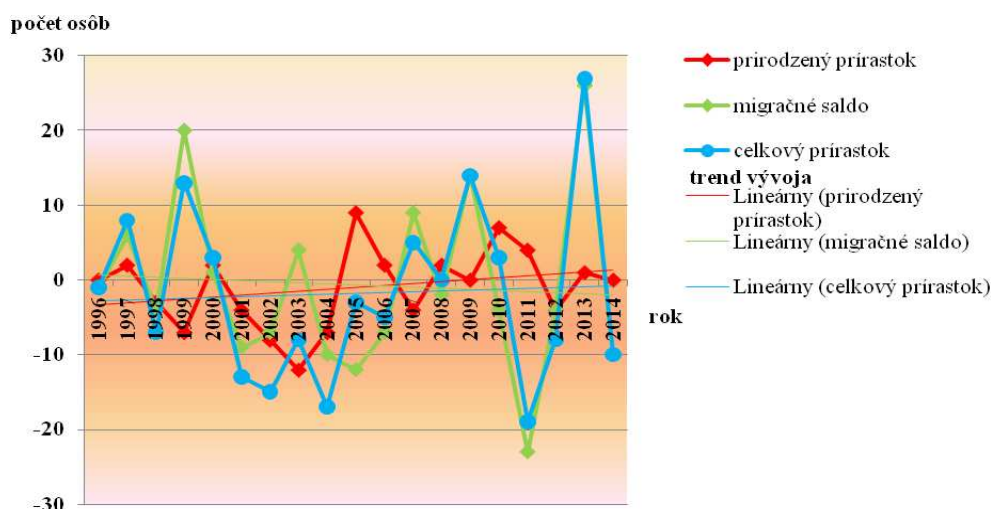
Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Obr. 6 Vývoj vyst'ahovaných, prísťahovaných a migračného salda v rokoch 1996 – 2014

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Obr. 7 Vývoj prirodzeného prírastku, migračného salda a celkového prírastku v rokoch 1996 – 2014

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Počet vyst'ahovaných z obce vykazuje z dlhodobého hľadiska ustálenú tendenciu (obrázok 6), keďže za posledné roky stagnoval. Počet prisťahovaných z dlhodobého pohľadu mierne klesol. Migračné saldo mierne klesá.

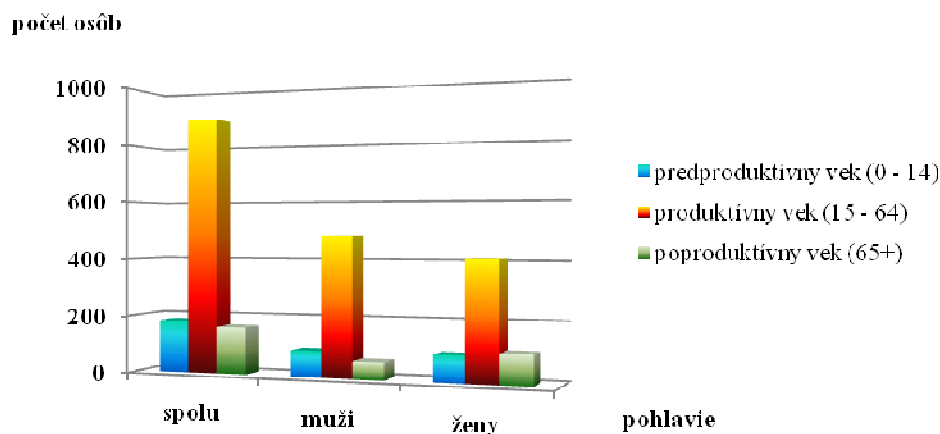
Po vyhodnotení má celkový prírastok z dlhodobého hľadiska mierne stúpajúcu tendenciu.

Tab. 4 Veková štruktúra obyvateľstva vo vybraných rokoch v rozmedzí 1996-2014

vek	Počet 1996	%	Počet 2000	%	Počet 2008	%	Počet 2014	%
predproduktívny (0 - 14)	268	21	267	21	204	16	182	15
produktívny (15 - 64)	812	64	856	66	864	70	888	72
poproduktívny (65+)	197	15	171	13	171	14	164	13
spolu	1277	100	1294	100	1239	100	1234	100

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Obr. 8 Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12. 2014

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Ako je vidieť v tabuľke 4 a na obrázku 8, týkajúcich sa vekovej štruktúry obyvateľstva, znižuje sa počet obyvateľov v predproduktívnom veku a znižuje sa aj počet obyvateľov v poproduktívnom veku.

Index staroby: V roku 2014 v obci Partizánska Ľupča na 100 ľudí v predproduktívnom veku pripadalo 90 ľudí v poproduktívnom veku. Index ekonomickej závislosti mladých: V roku 2014 na 100 ľudí v produktívnom veku pripadalo 20 ľudí v predproduktívnom veku. Index ekonomickej závislosti starých: V roku 2014 na 100 ľudí v produktívnom veku pripadalo 18 ľudí v poproduktívnom veku. Index ekonomického zaťaženia: V roku 2014 na 100 ľudí v produktívnom veku pripadalo 38 ľudí v neproduktívnom veku.

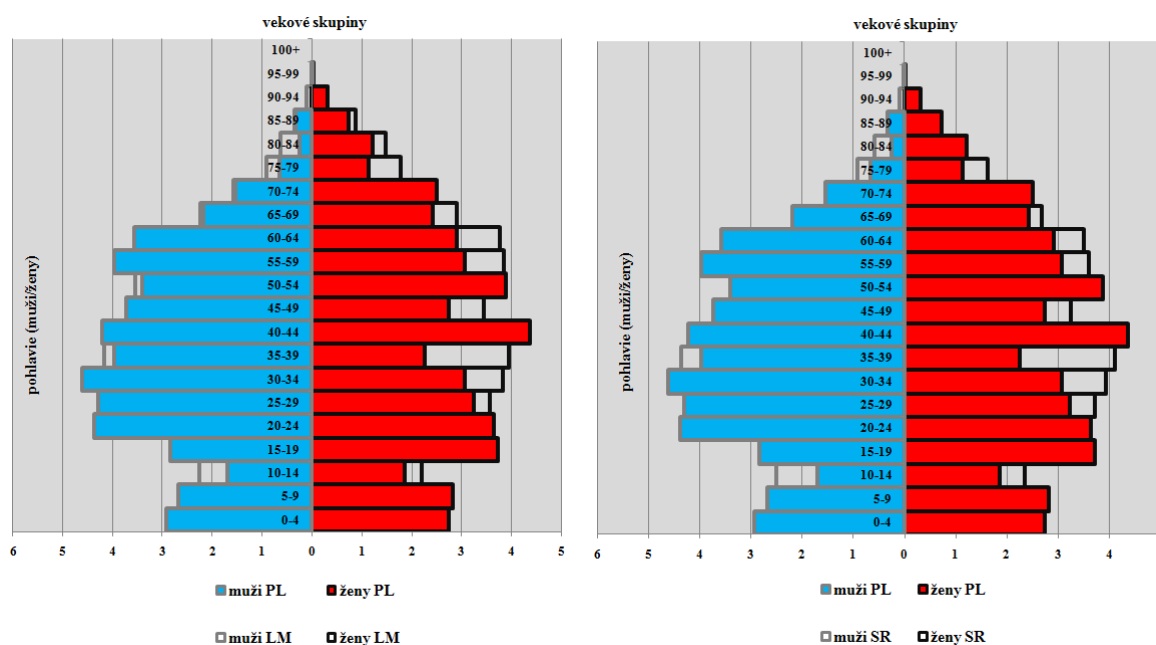
Tab. 5 Vývoj počtu žiakov ZŠ s MŠ

Školský rok	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2014/15
Počet žiakov ZŠ	162	158	141	139	124	115	92
Počet detí MŠ	34	37	27	35	33	35	45

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Vývoj počtu žiakov základnej a materskej školy za jednotlivé školské roky ilustruje tabuľka 5. V ZŠ s MŠ je klesajúci trend počtu detí, zaujímavosťou je stúpajúci trend počtu detí v MŠ.

Obr. 9 Vekovopohlavná pyramída populácie obce Partizánska Ľupča (PL), okresu Liptovský Mikuláš (LM) a Slovenskej republiky (SR) k 31.12.2014

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Obrázok 9 znázorňuje prienik vekovo-pohlavnej pyramídy obce Partizánska Ľupča, okresu Liptovský Mikuláš a Slovenskej republiky. Veková pyramída z roku 2014 poukazuje na stacionárny vývoj populácie obce. Pyramída potvrdzuje stacionárny vývoj počtu obyvateľstva v obci. Pri stacionárnej populácii strom života (pyramída) stráca typický

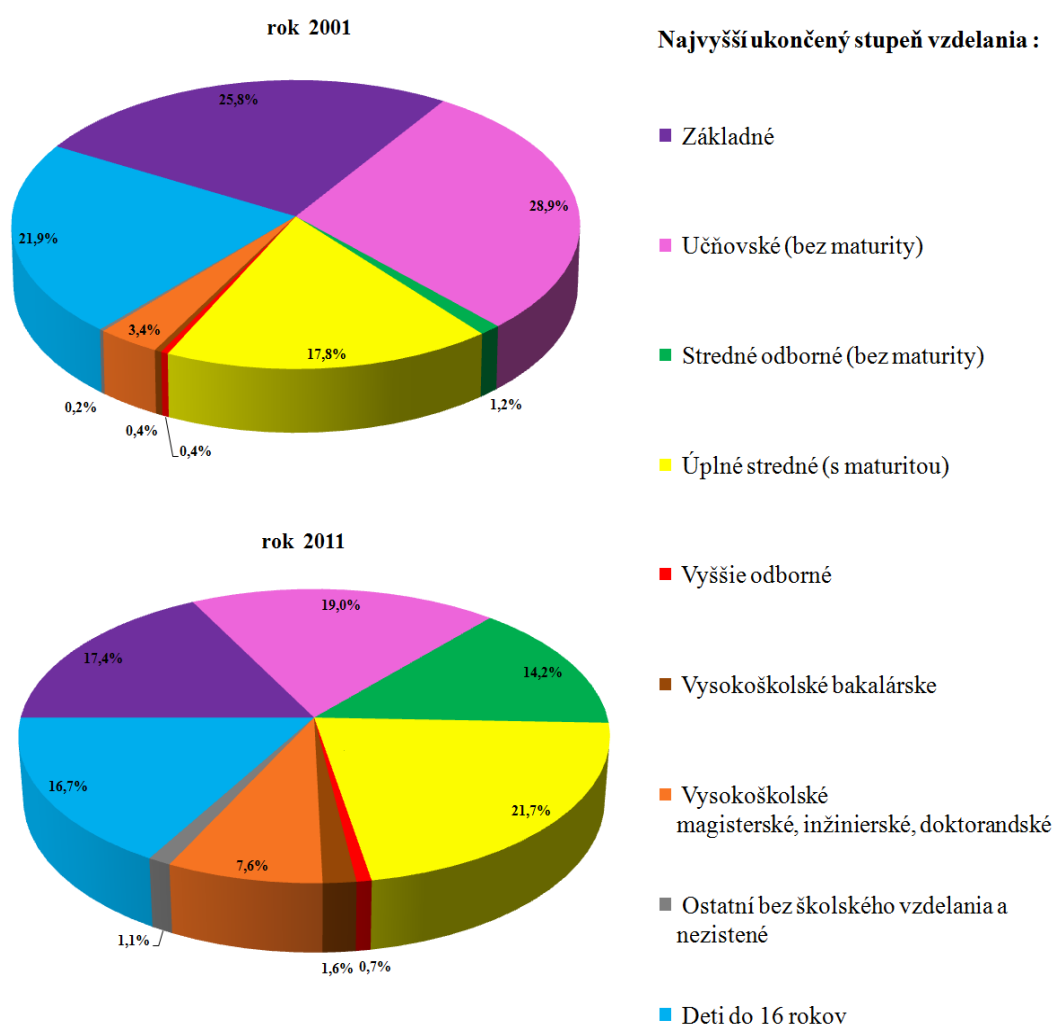
smrekovitý tvar. Je stabilizovaná všeobecná pôrodnosť, ktorá sa rovná všeobecnej úmrtnosti. Tento typ populácie vzniká dlhotrvajúcim poklesom progresívnej pôrodnosti a znížením vymierania. Obyvateľstvo u stacionárnej populácie početne nerastie.

Náboženská štruktúra podľa SODB 2011 je nasledovná: rímsko-katolícke vyznanie predstavuje až 68 %, evanjelické 15 %, bez vyznania 11 %, nezistené 5 %.

Národnostná štruktúra je homogénna, pričom 97,4 % tvorí slovenská národnosť, česká 0,4 %, nemecká a poľská po 1 % a nezistená národnosť 2 %.

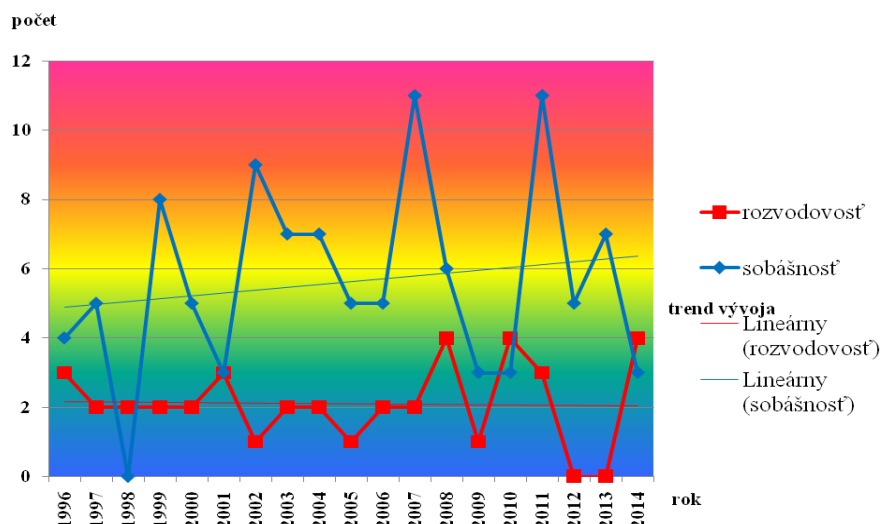
Vzdelanostná úroveň rastie, ako to znázorňuje obrázok 10. V roku 2001 malo učňovské vzdelanie 28,9 % obyvateľov, ale v roku 2011 už len 19,0 %. Naopak, v roku 2001 malo stredné odborné vzdelanie bez maturity len 1,2 % obyvateľov a v roku 2011 už 14,2 %. Rastie počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním o 3,9 % a vysokoškolské (magisterské, inžinierske, doktorské, doktorandské) o 4,2 %, čo je veľmi pozitívny trend. Z dlhodobého pohľadu (za roky 2000-2013) rastie *sobášnosť* a stagnuje *rozvodovosť* v obci, ako to znázorňuje obrázok 11.

Obr. 10 Obyvateľstvo v roku 2001 a 2011 podľa vzdelania

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Obr. 11 Rozvodovosť a sobášnosť v rokoch 1996-2014

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

V roku 2014 *miera nezamestnanosti* na Slovensku bola na úrovni 13,2 %, v Žilinskom kraji 13,6 %, v okrese Liptovský Mikuláš na úrovni 12,6 % a miera nezamestnanosti v obci Partizánska Ľupča okolo 5 %. V rokoch 2000-2014 bolo k 31.12. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny registrovaných v priemere len 60 obyvateľov ročne, čo je veľmi pozitívny ukazovateľ.

Tabuľka 6 uvádza *ekonomickú štruktúru obyvateľstva* a tabuľka 7 podľa odvetví ekonomickej činnosti. Najviac obyvateľov obce je zamestnaných v nasledujúcich odvetviach: lesníctvo a ťažba dreva, maloobchod, vzdelávanie, verejná správa, obrana a povinné sociálne zabezpečenie, pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace, spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva, špecializované stavebné práce, zdravotníctvo. Obec sa nachádza v dostupnej vzdialenosti k Liptovskému Mikulášu aj k Ružomberku ako miestam pracovných príležitostí. Ekonomický stav obce je založený na dochádzke za prácou, pričom do zamestnania dochádza 78 % obyvateľov.

Tab. 6 Ekonomická štruktúra obyvateľstva podľa SODB v roku 2011

Obyvateľstvo	Počet		%	
	2001	2011	2001	2011
Spolu	1295	1225	100%	100%
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo z celkového počtu	612	612	47%	50%
Odchádza za prácou z EAO	220	477	36%	78%
Pracujúce v primárnom sektore z EAO	153	90	25%	15%
Pracujúce v sekundárnom sektore z EAO	313	159	51%	26%
Pracujúce v terciárnom sektore z EAO	110	323	18%	53%

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Podľa Obchodného registra Slovenskej republiky (2015) má v obci sídlo 32 spoločností. Podnikatelia a firmy pôsobia v nasledovných oblastiach: Lesný komposesorát - pozemkové spoločenstvo; Lesný komposesorát - píla, ťažba dreva, pastevná činnosť; LK Servis - poľnohospodárska činnosť; Vokuma - píla; MORUS – stavebná činnosť, predaj kotlov;

stolárstvo; voda a kúrenie; King ligh&sound - ozvučenie, osvetlenie, organizovanie spoločenských akcií; ECM systems - meranie ovzdušia; Bistro; Vináreň pod Lipami, Pohostinstvo Ľupčianka; Pizzeria Jumi; Cukráreň Tatiana; predaj rýb; Liptovia a.s. Liptovský Mikuláš – Chata Magurka; rekreačné služby a iné.

Tab. 7 Obyvateľstvo podľa odvetvia ekonomickej činnosti podľa SODB 2011

Odetvie ekonomickej činnosti	Spolu	Z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	36	27
Lesníctvo a ťažba dreva	53	42
Iná ťažba a dobývanie	1	0
Výroba potravín	11	8
Výroba nápojov	4	3
Výroba textilu	3	1
Výroba odevov	6	2
Výroba kože a kožených výrobkov	2	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	32	26
Výroba papiera a papierových výrobkov	8	7
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	2	1
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	1	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	3	3
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	2	1
Výroba a spracovanie kovov	4	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	8	5
Výroba elektrických zariadení	5	4
Výroba strojov a zariadení i. n.	6	3
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	2
Výroba nábytku	2	2
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	3	3
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	3
Zber, úprava a dodávka vody	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	5	4
Výstavba budov	8	8
Inžinierske stavby	5	4
Špecializované stavebné práce	30	23
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	7	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	29	28
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	45	36
Pozemná doprava a doprava potrubím	18	14
Skladové a pomocné činnosti v doprave	4	4
Poštové služby a služby kuriérov	10	6
Ubytovanie	7	7
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	19	14
Nakladateľské činnosti	2	2
Telekomunikácie	3	2
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3	3
Informačné služby	2	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	8	7
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	2	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	3	1
Právne a účtovnícke činnosti	4	2
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	0

Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	3	2
Reklama a prieskum trhu	2	2
Sprostredkovanie práce	3	3
Bezpečnostné a pátracie služby	1	1
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	2	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	2
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	39	34
Vzdelávanie	41	35
Zdravotníctvo	30	26
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	6	5
Sociálna práca bez ubytovania	6	5
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	11	9
Činnosti členských organizácií	3	1
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	3	3
Ostatné osobné služby	3	3
Zamestnávateľ v zahraničí	1	1
Nezistené	39	23
Spolu	612	477

Zdroj : ŠÚ SR, vlastné spracovanie

1.4 Infraštruktúra a životné prostredie

Táto časť sa zameriava na opis zdrojov technickej a sociálnej vybavenosti. Technická infraštruktúra zahŕňa dopravné siete, oblasť vodného a odpadového hospodárstva, elektrifikácie a telekomunikačné siete.

Technická infraštruktúra

Dopravné siete

Obec Partizánska Ľupča je napojená na nadradenú komunikačnú sústavu cestou 1. triedy I/18 súbežnou s diaľnicou D1 na trase Ružomberok-Liptovský Mikuláš a cestou 3. triedy trasovanou Ľupčianskou dolinou v správe Žilinského samosprávneho kraja. Vzdialenosť diaľnice je len 3 km. Dobrá prístupnosť je aj od severo-južného prepojenia Poľsko - Maďarsko z Liptovskej Osady cez Liptovskú Lúžnu a zo severu od 3 km vzdialenej diaľnice D1. Od mesta Liptovský Mikuláš je obec vzdialená asi 17,5 km a od Ružomberka 15,5 km, od krajského mesta Žilina až 75 km.

V lokalite s miestnym názvom Valentka ako aj v územnom obvode nachádzajúcom sa v intraviláne obce sa uvažuje s dopravným napojením na cestu I/18. Viaceré územné obvody budú dopravne napojené na jestvujúcu komunikáciu smerujúcu do Ľupčianskej doliny. S vybranými komunikáciami sa uvažuje v súvislosti s rekonštrukciou vybudovaním živичného krytu pre následné možné užívanie komunikácie ako cyklotrasy. Pod pásmom lesa v smere na východ je tiež navrhnutá komunikácia. Ďalej sa uvažuje s úpravou jestvujúcej komunikácie spájajúcu obec Partizánska Ľupča s obcou Liptovské Sliače. Plánuje sa aj dopravné prepojenie premostením miestneho vodného toku Ľupčianka.

Problémy sú s cestou 3 triedy na Železnô, ktorá vedie cez obec a pokračuje do L. Lúžnej a L. Osady, ktorá je v správe ŽSK. Momentálne prebiehajú jednania so ŽSK a Správou ciest ŽSK a hľadajú sa možnosti na jej rozsiahlejšiu rekonštrukciu v spolupráci s Lesným komposesorátom v Partizánskej Ľupči. Cesta je v kritickom stave.

Pohyb chodcov sa rieši postupne vybudovaním nového chodníka chodníka a rekonštrukciou pôvodných. Súbežné chodníky by mali byť umiestňované jednostranne

okolo hlavných obslužných komunikácií a okolo ciest III. triedy. Vybudované sú na miestnej komunikácii aj spomaľovače a pripravuje sa vytypovanie a montáž nových. Cyklistické prúdy sú v riešenom území vedené v trasách jestvujúcich a navrhovaných komunikácií. Okrem iného cyklotrasa spojí cyklistickú trasu Malatíny - Partizánska Ľupča - Liptovské Sliače.

Presný počet nárokov na statickú dopravu sa bude riešiť podľa skutočných charakteristík zastavania územia. Uvažuje sa s umiestnením záchytných parkovísk s kapacitou do 1500 parkovacích stojísk. S realizáciou nových obslužných komunikácií bude súvisieť rekonštrukcia, prípadne návrh nových mostných objektov. Na automobilovej a pešej cestnej sieti je vhodné realizovať bezprašnú povrchovú úpravu komunikácií.

Pre oblasť dopravných verejnoprospešných stavieb sa podľa Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu obce Partizánska Ľupča odporúča výstavba a rekonštrukcia verejných existujúcich a navrhovaných miestnych komunikácií ako obslužných komunikácií, vrátane verejných odstavňích plôch pre vozidlá a výstavba a rekonštrukcia účelových komunikácií. Výstavba verejných navrhovaných mostných objektov ponad vodné toky pre automobily a peší pohyb. Výstavba súbežných chodníkov a lávok pre peších popri automobilovej komunikácii a miestnych komunikáciách so zvýšeným pohybom vozidiel.

Odpadové hospodárstvo

Obec Partizánska Ľupča separuje základné zložky komunálneho odpadu (papier, plasty, sklo, kovy, elektroodpad, zelený-biologicky rozložiteľný odpad). Obec úzko spolupracuje s firmou Ľupčianka, s.r.o. Liptovský Mikuláš v rámci združenia Ekológ na zhodnotení vyseparovaných zložiek z komunálneho odpadu, čo je aj zmluvne zabezpečené. Vyseparované sklo sa zhodnocuje v sklárni v Nemšovej, papier v papierňach na Slovensku, rovnako aj plasty, elektroodpad a kovy. Nebezpečný elektroodpad sa vyváža 2-krát ročne. Množstvo nebezpečného odpadu vyzbieraného v obci v roku 2014 (v tonách) bolo: azbest 4,14 t a vyradené zariadenia obsahujúce chlór. uhl'ovod. 0,04 t. Obnosené šatstvo sa zbiera od občanov do špeciálnych kontajnerov Charity, ktorá ich pravidelne vyprázdňuje a posielala ďalej na nosenie. V obci sú dostatočné kontajnerové kapacity, ktoré sa efektívne využívajú na separáciu.

Tab. 8 Druh, množstvo a zdroj komunálnych odpadov

Názov odpadu	Množstvo t 2007	Množstvo t 2010	Množstvo t 2011	Množstvo t 2012	Množstvo t 2013	Množstvo t 2014
Zmesný komunálny odpad	257,62	285,03	206,80	229,21	263,85	367,27
Biologicky rozložiteľný odpad	-	-	-	-	0,30	0,50
Papier	25,91	33,66	53,01	56,38	50,64	67,53
Plasty	6,25	14,36	9,42	12,33	15,98	12,47
Sklo	21,52	25,40	42,79	27,41	41,65	44,28
Kovy a kovové obaly	0,18	0,19	0,22	0,20	0,18	0,23
Elektroodpad	1,61	2,38	1,02	1,06	0,90	1,04
Drobný stavebný odpad	317,51	609,88	601,44	463,92	398,56	489,18
Spolu	630,60	970,90	914,70	790,51	772,06	982,50

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Biologicky rozložiteľný odpad obec zhodnocuje formou kompostovania. Kompostovanie zelene prebieha hlavne v rodinných domoch formou domácich kompostovísk. Pokosenú zeleň z verejného priestranstva občania sušia na seno. Obec Partizánska Ľupča neukladá zelený odpad na skládku. Skládkuje len zvyšný komunálny odpad a stavebný odpad.

Kuchynský a reštauračný odpad zo školskej jedálne sa likviduje v spaľovni firmy Archív SB, s.r.o. Liptovský Mikuláš. Drobný stavebný odpad sa ukladá na riadenú skládku ostatného odpadu v katastri obce, kde má obec zvýhodnenú cenu za ukladanie odpadu. Občania obce sú informovaní o potrebe separovania jednotlivých druhov odpadu na vývesnej tabuli obce, jednorázovo formou letákov, obecného rozhlasu a na internetovej stránke obce.

Obec má vo svojom severnom okraji katastra riadenú regionálnu skládku komunálneho odpadu, ktorej vlastníkom je Mondi SCP, a.s. Ružomberok. Je využívaná na skládkovanie komunálneho odpadu a inertného odpadu z regiónu Liptov. Vlastník realizuje už teraz 3. etapu výstavby – rozšírenie. Obec ani občania neplatia za uloženie odpadu na tejto skládke. Predpokladané množstvo ukladaneho odpadu je 50 000 t/rok, kapacita skládky po realizácii III. etapy bude približne 685 450 m³ a životnosť skládky 13,7 roka.

Tab. 9 Triedený zber komunálnych odpadov v roku 2010 a 2014

Zložka komunálneho odpadu	Odpad spolu t 2010	Odpad spolu t 2014
Papier	33,66	67,53
Plasty	14,36	12,47
Sklo	25,40	44,28
Biologicky rozložiteľný odpad	-	0,50
Elektroodpad	2,38	1,04
Spolu	75,80	125,82

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Podľa Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu obce Partizánska Ľupča sa odporúča dôsledne zabezpečiť realizáciu separovaného zberu odpadu s cieľom zníženia odpadov vyvázaných na obcou zazmluvnenú skládku a realizácia obecnej kompostárne.

Inžinierske siete

V nasledujúcej časti sa venujeme súčasnému stavu inžinierskych sietí v obci Partizánska Ľupča, ktorá nie je napojená na verejnú rozvodnú sieť plynu z dôvodu nezáujmu občanov. Vykurovanie v obci je na pevné palivo, ale aj na ekologické palivá ako pelety, ekohrášok, drevené brikety a využíva sa aj solárna energia, či elektrické kúrenie.

Kanalizačné siete

V obci ani na Magurke sa nenachádza verejná kanalizácia z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Je plánovaná výstavba verejnej splaškovej kanalizácie s čistišťou odpadových vôd. V súčasnosti sú odpadové vody akumulované v žumpách, resp. čistené v malých domových ČOV. Žumpy a splašky sa vyvážajú. Často sú splaškové vody vypúšťané do vodného toku.

Dažďové vody sú odvádzané čiastočne do vybudovanej dažďovej kanalizácie a z časti do odvodňovacích rigolov s vyústením do vodného toku Ľupčianky. Areál Detskej ozdravovne Železnô je odkanalizovaný a kanalizácia je v dobrom technickom stave. Dažďové vody sú čiastočne prečistené v dažďových výpustiach. Časť vody je vyvedená do podmoku a na terén.

Elektrické siete

V súčasnosti je obec zásobovaná elektrickou energiou z odbočky vedenia Lisková-Liptovský Mikuláš alebo z rozvodne Liptovská Mara. Magurka a Železnô sú zásobované odbočkou vedenia Ružomberok-Korytnica cez Liptovskú Lúžnu. Odberatelia elektrickej energie sú zásobovaní z distribučných prevažne stožiarových transformačných staníc 22/0,4KVA. Jednotlivé objekty sú pripojené z transformačných staníc prevažne cez vonkajšie NN vedenie. Domové prípojky sú prevedené prevažne vzdušným vedením, čiastočne závesným káblom, či kábelovým zvodom.

Verejné osvetlenie vyžíva úsporné halogénové žiarovky. V obci sa svieti od 19.00 do 24.00 hod. a od 3.00 do 7.00 hod. V čase sviatkov sa svieti celú noc.

výbojkovými svietidlami upevnenými na podperných bodoch NN rozvodov, čiastočne sadové, v obci a na Magurke na oceľových stožiaroch.

Vzhľadom na plánovanú výstavbu v obci sú navrhované trafostanice, ktorých výkon je závislý od zvoleného média pre vykurovanie a inštalovanej technológie (vleky, lanovky a pod.).

V obci je vybudovaný nový bezdrôtový rozhlas, do ktorého sa energia akumuluje z verejného osvetlenia. Postupne sa javí potreba rozširovať ho do lokalít, kde vznikli nové individuálne bytové jednotky.

V obci sa demontovali železné stĺpy z pôvodného obecného rozhlasu. Existujú však betónové a drevené stĺpy na verejné osvetlenie a sú na nich umiestnené aj reproduktory obecného rozhlasu a telefónne prípojky na pevné linky. V obci sú vedené káble stĺpmi, stožiarimi, ale aj zemou. Obec sa snaží o to, aby pri budovaní nových sietí, resp. ich rekonštrukcii boli káble vedené v čo najväčšej miere zemou, ale závisí to od investorov.

Zásobovanie nových lokalít obce teplom je uvažované decentralizovaným spôsobom z objektových zdrojov tepla, domácich kotlov na ústredné vykurovanie, prípadne združených zdrojov tepla. V katastrálnom území obce Partizánska Ľupča je plánovaný zdroj tepla v podobe geotermálneho vrtu, ktorý je plánovaný aj pre riešenie potrieb tepelného hospodárstva.

Pre oblasť verejnoprospešných stavieb pre zásobovanie elektrickou energiou sa podľa Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu obce Partizánska Ľupča odporúča detáž 22 kV vedenia a jeho náhrada za VN kábel zemou, výstavba nových trafostaníc, rekonštrukcia a rozšírenie výkonu vybraných trafostaníc, výstavba VN káblových prípojok pre vybrané trafostanice, náhrada vzdušných elektrických sietí káblovými vedeniami.

Vodovodné siete

V obci Partizánska Ľupča je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu Liptovský Mikuláš. Voda pre obec je akumulovaná vo vodojeme s objemom 1x250 m³. Do vodojemu je dopravovaná z úpravne vody v Demänovskej doline. V blízkosti tohto vodojemu sa nachádza aj momentálne nevyužívaný vodojem s objemom

30 m³. Vodné zdroje Kalište, ktoré slúžili v minulosti na zásobovanie obce pitnou vodou sú v súčasnosti kvôli vysokému obsahu antimónu nevyužívané.

Obyvatelia Magurky a majitelia rekreačných chalúp odoberajú pitnú vodu zo záchytných prameňov nad osadou. Chata Magurka má zachytený vlastný prameň. Chatová osada má vlastný záchyt s odberom z potoka. Zásobovanie Detskej ozdravovne Železnô je z vodovodu, ktorý je napájaný z prameňov Žliebky.

Podľa Liptovskej vodárenskej spoločnosti, a.s. je dĺžka vodovodu bez prípojok v obci Partizánska Ľupča 5,1 km, dĺžka prípojok 4,2 km, 100% zásobovanosť obyvateľstva. Od začiatku sledovania porúch v systéme ISPTU (od roku 2003) bolo na vodovode v obci Partizánska Ľupča evidovaných 148 porúch (v priemere asi 12 ročne). Vodovod bol budovaný (s využitím vtedajších materiálov a technológií) v rokoch 1964 až 1984, takže prvé realizované časti už majú viac ako 50 rokov.

Pre zabezpečenie potrebného množstva pitnej vody je potrebné vybudovať dostatočne veľké vodojemy. Celková maximálna denná spotreba je 1540 m³/deň. Vzhľadom na súčasnú spotrebu a plánovanú výstavbu (hlavne rekreačné objekty a hotely) je potrebné vybudovať nový vodojem s objemom minimálne 2x250 m³ napojený priamo na prírodné vodovodné potrubie z úpravne vody. Pre ďalšie lokality je potrebné dobudovať ďalšiu komoru pri existujúcom vodojeme pre obec, alebo vybudovať vodojem na inom vyhovujúcom mieste; realizovať rozšírenie verejného vodovodu v správe vodárenskej spoločnosti, a.s. Liptovský Mikuláš. Vetvy verejného vodovodu budú vedené v nových uliciach, resp. verejným priestranstvom. Jednotlivé objekty budú na verejný vodovod napojené vlastnými vodovodnými prípojkami, na ktorých budú osadené vodomerné šachty. Pre zabezpečenie požiarnej ochrany budú na vodovodnom potrubí osadené požiarne hydranty. Dodávku vody do plánovaných bazénov je možné realizovať z vodných zdrojov Kalište napojením na prírodné vodovodné potrubie z prameňov do existujúceho vodojemu. Pre oblasť vodohospodárskych verejnoprospešných stavieb sa podľa Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu obce Partizánska Ľupča odporúča rekonštrukcia a výstavba vodovodnej siete, rozšírenie trasy vodovodu do miestnych častí, výstavba nových vodojemov, realizácia kanalizačného zberača a čistiareň odpadových vôd.

Telekomunikačná sieť

Obec je napojená na telefónnu ústredňu Liptovský Mikuláš. V obci je vybudovaný rozvod miestneho rozhlasu vonkajším vedením, pripojeným z budovy Obecného úradu Partizánska Ľupča. Pre oblasť verejnoprospešných telekomunikačných stavieb sa podľa Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu obce Partizánska Ľupča odporúča u stavieb súvisiacich s úplnou výmenou metalickej siete za optickú telekomunikačnú sieť formou pripokládky k pôvodným telefónnym trasám.

V obci sa v poslednom období znížila kvalita príjmu signálu mobilných operátorov. Mobilní operátori podľa informácií pripravujú posilnenie ich zariadení.

Sociálna infraštruktúra

V nasledujúcej časti sú skúmanými zložkami bývanie v obci, problematika IBV, ubytovanie v súkromí, významné stavby ako aj budovy slúžiacich pre verejné účely.

Bývanie

História bývania

V nasledovnej časti sa venujeme historickému vývoju osídlenia obce. Osídlenie v priestore dnešnej obce existovalo skôr ako je písomná zmienka z roku 1252. Osídlenie tu pochádza už z doby lovcov mamutov. Výskum preukázal hranice jednej z najväčších pravekých aglomerácií u nás, ktorá tu existovala v priebehu piatich storočí. Rozvoj obce predurčila aj poloha na hlavnej severnej dopravnej trase spájajúcej Považie a bohaté Spišské a poľské mestá s Viedňou, Budapešťou a východom. Okolo tejto dopravnej trasy a rieky Ľupčianky sa vytvorila základná urbanizačná os, ktorej dominuje pôvodne obdĺžnikové námestie lemované meštiackymi domami a zemianskymi kúriami, ktoré v západných traktoch prechádzajú z úzkych pozemkov do zádných hospodárskych stavov, humien, maštálí a senníkov. Námestie dotvára vodný tok, na ktorom sa nachádzali mlyny, gátre a boli zdrojom vody pre samotnú obec.

Súbežne od hlavného námestia pokračovala novšia zástavba postupne nadväzujúca na existujúcu zástavbu a zaberajúca súčasne aj najhodnotnejšiu poľnohospodársku pôdu údolnej nivy Ľupčianky a Váhu. V súčasnosti sa vzájomne v okrajových priestoroch prelína staršia výstavba s novou. Výška zástavby je ustálená a len v okrajových častiach sú bytové domy.

Základnú urbanizačnú os baníckej osady Magurka tvorí prístupová komunikácia, okolo ktorej sa zachovala a aj dobudovala existujúca časť domov. Dominantu tvorí kostolík a chata Magurka slúžiaca na ubytovanie a stravovanie. Pôvodná výstavba osady bola situovaná v baníckymi domčekmi na svahoch. Banícku činnosť tu pripomínajú už len ruiny banských stavieb. Osada Železnô sa vyprofilovala na Detskú ozdravovňu Železnô. Urbanizácia tu má rozvoľnený ráz.

Súčasnosť bývania

Tabuľka 10 znázorňuje prehľad počtu domov a bytov v roku 2001 a 2011.

Tab. 10 Prehľad vývoja počtu domov a bytov v roku 2001 a v roku 2011

	Partizánska Ľupča		Magurka		Železnô		spolu	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Počet domov celkom	530	601	5	5	6	6	541	612
Počet bytov celkom	18	30	-	-	37	37	55	67
Počet trvalo obývaných bytov	18	30	-	-	-	-	18	30
Počet prechodne obývaných bytov /chalupy/	37	59	28	57	-	-	65	116
Počet neobývaných bytov /domov/	58	30	3	3	6	8	67	41

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Podľa SODB 2011 sa v obci nachádza spolu 612 domov, čo je oproti roku 2001 viac o 71 domov. Z toho je 41 domov neobývaných. Sú problémy s chátrajúcimi domami a pozemkami v obci a nezáujmom vlastníkov to riešiť napriek tomu, že obec ich vyzýva na ich opravy a udržiavanie. V roku 2011 vzrástol počet bytov oproti roku 2001 o 12.

Súčasný stav trhu so stavebnými pozemkami v obci nie je naklonený veľkým možnostiam vlastných stavebných pozemkov. Tieto musí v prípade záujmu obec vykupovať od vlastníkov, zároveň budovať technickú infraštruktúru a následne ich predávať záujemcom o stavbu rodinných domov, čo je finančne pre obec náročné. Po ukončení ROEP k 31.12.2014 niektoré pozemky obec získala. Obec v roku 2014 kúpila pozemok na stavbu nájomných bytových domov pri areáli ZŠ s MŠ. Obec má 12 b.j. bytového domu a pripravený pozemok na výstavbu ďalších 2 menších, resp. jedného väčšieho bytového domu. Rekonštruje sa ďalší nájomný rodinný dom a jeden sa majetkoprávne vysporiadáva. V jednom má obec 50% -ný podiel.

Podľa doplnku č. 1 Územného plánu obce sú doplnené plochy určené pre funkciu bývania s kapacitou asi 35 rodinných domov, kde sa uvažuje s realizáciou obchvatu s napojením na rekreačnú zónu v okolí geotermálneho vrtu. Ďalej sa uvažuje s realizáciou novej obytno-rekreačnej zóny k kapacitou asi 75 rodinných domov. Celkový prírastok trvale bývajúcich obyvateľov navrhovaným riešením sa zvýši o 350-400, kapacity dennej návštevnosti sa uvažujú v letnej sezóne 6000 a v zimnej sezóne 9000, realizáciou wellnes areálu a medzinárodného strediska cestovného ruchu Ľupčianska Magura sa dosiahne nárast pracovných miest o min. 80. V súčasnosti je kapacita ubytovacích zariadení v obci okolo 240 lôžok.

Obr. 12 Nájomný bytový dom

Občianska vybavenosť

Od úrovne občianskej vybavenosti vo veľkej miere závisí spokojnosť občanov so životom v obci. Obec Partizánska Ľupča má vo vlastníctve nasledovný majetok súžiaci pre verejné účely: pozemky v katastri obce v intraviláne aj extraviláne, miestne komunikácie (aj v miestnych častiach Magurka, Železnô), zrekonštruovaná budova ZŠ s MŠ s jedálňou a areálom, budova Obecného úradu Partizánska Ľupča, budova skladu pre potreby verejnoprospešných prác, hasičská zbrojnica s kompletnou hasičskou technikou na zásahy (3 hasičské autá), budova kultúrneho domu, Dom smútku, tri cintoríny (dva v obci, z toho jeden židovský a jeden na Magurke), budovy a areál futbalového štadióna, budova súčasnej pošty, budova bývalej pekárne s areálom (v súčasnosti ju obec poskytuje drobnochovateľom a areál využíva ako provizórny zberný dvor), budova Okresného skladu

civilnej ochrany, nové námestie, budova Zariadenia pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča. Majetok vo vlastníctve obce je v súčasnosti intenzívne využívaný.

Okrem spomínanej občianskej vybavenosti sa v obci nachádzajú ďalšie služby poskytované súkromným sektorom, konkrétne lekár pre dospelých, pediater, tri obchodné prevádzky (dve Jednota COOP a CBA Verex), kaderníctvo predajňa s drobným tovarom, predajňa s priemyselným tovarom, cukráreň, pohostinstvá, pizzeria, penzióny, chata Magurka, lyžiarsky vleč, ubytovania v súkromí, evanjelický aj rímskokatolícky farský úrad a ďalšie.

Podľa doplnku č. 1 Územného plánu v navrhovanej rekreačnej zóne urbanizovaného obvodu je navrhovaný Wellness areál s využitím geotermálnej energie z geotermálneho vrtu. Navrhovaný areál má celoročne plniť požiadavky na rekreačné a relaxačné aktivity súvisiace s kúpaliskovými aktivitami a starostlivosťou o ľudské telo. Denná kapacita strediska predstavuje 1200 osôb, okamžitá kapacita 400 osôb. Navrhovaný počet zamestnancov je 25, počet parkovacích miest je navrhovaný pre 200 osobných automobilov a 4 autobusy. V blízkosti wellness areálu je navrhované záchytné parkovisko. Na ploche určenej pre rekreáciu sa uvažuje s možnosťou umiestnenie bungalovov a kempingu, s možnosťou rozvoja agroturizmu. Rekreačná zóna je určená pre výstavbu hotelových komplexov vo väzbe na wellness a geotermálny vrt. Ďalej sa uvažuje o lyžiarskom stredisku Ľupčianska Magura s lyžiarskymi vlečkami a sedačkami. V rekreačno-športovej zóne je navrhované vybudovanie moderného golfového areálu.

Podľa Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu obce Partizánska Ľupča sa odporúča výstavba detských ihrísk a malých verejných športových plôch v obytných a rekreačných zónach.

Pamätihodnosti

V obci sa nachádzajú meštianske domy, pôvodne takmer všetky renesančné zo 17. storočia a klasicistné domy z 19. storočia, ako aj cintorín s empírovými a romantickými náhrobnými kameňmi mešťanov z 19. storočia. Dominantou obce je gotický *Rímskokatolícky kostol sv. Matúša* s viacerými stavebnými etapami - najstaršia časť je z poslednej tretiny 13. storočia, stavbu dokončili v roku 1479. V roku 1554 postavili vežu, ktorá je najvyššia na Liptove. V kostole sa zachovali gotické klenby, okná, portály a vo výklenku veže busta baníka zo začiatku 16. storočia. Ďalej sa tu nachádza *Evanjelický kostol* postavený v roku 1887 a tiež *Rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie* pri cintoríne, postavený v roku 1263. Tieto dominanty dopĺňajú meštianske domy na námestí. Štvrtý *Rímskokatolícky kostol Ružencovej Panny Márie* sa nachádza v pôvodnej baníckej osade Magurka, je neogotický z roku 1911.

Obec Partizánska Ľupča má vo svojom katastri spomínané kostoly zapísané v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok. Okrem kostolov je tu zapísaný aj *kaštieľ zo 17. storočia*, *banícky združený dom z 18. storočia*, *jednoposchodový banícky dom z prelomu 17. a 18. storočia*, *meštiansky poschodový kamenný dom zo 17. storočia*.

V obci sa nachádzajú aj ďalšie hmotné nehnuteľné pamätihodnosti:

1. *Rímskokatolícka fara*: Dvojpodlažná budova zo 17. stor s klasicistickou fasádou a valenými korytkovými klenbami v miestnostiach.
2. *Radnica*: Bývalá radnica postavená v roku 1660. Obecné zatupiteľstvo ju v roku 1925 predalo obchodníkovi Gejzovi Elbertovi za 93 000 korún.

3. *Kultúrny dom*: Bývalá radnica s mestským hostincom, dnes kultúrny dom, pôvodne neskororenesančný z pol. 17. storočia, prestavaná v rokoch 1858 – 1859, znova prestavaná v prvej pol. 19. stor. a v súčasnosti rekonštruovaný od roku 2002. Budova je pamätná prvým predstavením SND dňa 9.8.1841. Zrekonštruovaná časť sprístupnená slávnostným otvorením dňa 18.11.2006 (dotácia SAPARD)

Obr. 13 Rímsko-katolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie

Obr. 14 Zrekonštruované námestie s kultúrnym domom, evanjelickým kostolom a kostolom sv. Matúša

4. *Mlyn na vodný pohon*: Mlyn na vodný pohon zo 17. storočia, pôvodne drevený.
5. *Zemiansky dom*: Zemiansky, neskoroklasicistický dom z r. 1850 až 1860, jednopodlažná päťosová budova s pôvodnou dispozíciou a fasádou.
6. *Budova obecného úradu*: Budova sa historicky datuje do konca 17. storočia. V priebehu času prešla mnohými úpravami a dnešný charakter získala v 19. storočí ako klasická klasicistná budova so sedemosou čelnou fasádou.

Obr. 15 Budova Obecného úradu Partizánska Ľupča

7. *Cintorín*: Cintorín s empírovými a romantickými náhrobnými kameňmi mešťanov z prvej polovice 19. storočia.

8. *Pomník vojakom padlým v I. svetovej vojne*: Postavený (slávnostne odhalený dňa 28.10.1928) miestnym osvetovým zborom s príspevím dobrovoľného hasičského zboru pri príležitosti 10. výročia ukončenia I. svetovej vojny. Na pomníku sa nachádza poprsie generála Dr. Milana Rastislava Štefánika.

9. *Lipy*: V roku 1936 školy usporiadali Prvú stromkovú slávnosť, kde sa pri tejto príležitosti zasadilo 8 líp v priestoroch okolo kostolov a pomníku padlým v I. sv. vojne. Spolu je v obci 37 líp s úctyhodným vekom. Najvýznamnejšia je *Lipa kráľa Mateja Korvína* vo veku 545 rokov. Túto lipu mu zasadili vďační ľudia vtedajšej Nemeckej Ľupče ako vďaku, že im udelil najvýznamnejšie mestské výsady.

Školské zariadenia

V obci sa nachádza zrekonštruovaná materská škola so základnou školou. Kapacita základnej školy je 180 žiakov a materskej školy 40 žiakov.

Do areálu Základnej školy s materskou školou Partizánska Ľupča patria: dopravné ihrisko, basketbalové ihrisko v zime slúžiace ako klzisko, bývalé futbalové ihrisko, preliezky, odstavné spevnené plochy, skleník, hospodárska budova, zelené plochy, vysadené kvetinové plochy. Areál je uzavretý, oplotený, plánuje sa výstavba multifunkčného ihriska, plánuje sa výstavba telocvične, vybudovanie kamerového systému a spevnených plôch na parkovanie. Obec by chcela modernizovať školskú jedáleň a priestory školského klubu detí.

Obr. 16 Budova ZŠ s MŠ

Základná škola s materskou školou má 18 kvalifikovaných pedagógov, 1 vychovávateľku a 4 prevádzkových zamestnancov.

Základná škola s materskou školou v Partizánskej Ľupči má vo svojom areáli školy ihriská, ktoré využíva aj športujúca verejnosť. V súčasnosti má obec k dispozícii 50 miest pre škôlkárov. Obec plánuje zvyšovať kapacitu MŠ, lebo už v súčasnosti počet narodených detí prevyšuje súčasnú kapacitu.

V miestnej časti Železnô je Detská ozdravovňa Železnô, ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo zdravotníctva SR, kde je aj povinné školské vyučovanie.

Sociálne služby

Obec poskytuje sociálne služby zamerané na seniorov aj služby pre rodiny s deťmi.

Služby zamerané na seniorov

Problematika starostlivosti o seniorov je dnes vysoko aktuálnou témou, ktorá si zasluhuje, ale bude aj v budúcich rokoch vyžadovať zvýšenú pozornosť. Z hľadiska vekovej štruktúry bude obdobie do roku 2025 na základe prognózy vypracovanej Štatistickým úradom SR v spolupráci s Výskumným demografickým centrom pri Infostate charakteristické procesom starnutia.

Opatrovateľská služba

Obec poskytuje pre svojich občanov opatrovateľskú službu. Opatrovateľská služba v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v z.n.p. je sociálna služba, ktorá sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a potrebuje pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. Poskytuje sa v prirodzenom prostredí klienta t.j. v domácom prostredí. Obec službu v súčasnej dobe zabezpečuje pre 5 občanov. Opatrovateľská služba je zabezpečovaná občanom v pracovných dňoch a pracovnej dobe od 7.00 do 15.00 hod.

Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča

Na jeseň v roku 2015 bude otvorené Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča s kapacitou 40 miest. V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby v tomto zariadení alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Nové zariadenie sociálnych služieb je situované na začiatku obce.

Starostlivosť bude poskytovaná v jednolôžkových, dvojlôžkových až trojlôžkových izbách s vlastným sociálnym zariadením. Službu bude zabezpečovať 21 členný kolektív. Zariadenie bude mať vlastnú stravovacu prevádzku. Súčasťou je zimná záhrada na posedenie. Zariadenie bude poskytovať sociálne služby pre seniorov formou celoročného pobytu. Zariadenie bude poskytovať aj odľahčovaciu službu.

Služby zamerané na rodinu a deti

Rodina je miestom vzniku života, formácie charakteru človeka, osvojenia hodnôt ako najcennejšieho potenciálu človeka. Ekonomické zmeny sú na jednej strane základom pre zvýšenie ekonomickej nezávislosti rodín, na druhej strane zvyšujú riziko ekonomickej nestability až sociálnej odkázanosti rodín.

Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti podľa zákona 305/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov poskytuje súčinnosť štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. V roku 2015 obec vykonáva dohľad v 3 rodinách.

Inštitút osobitného príjemcu

Obec vykonáva inštitút osobitného príjemcu v prípade, že štátne sociálne dávky (prídavok na dieťa, rodičovský príspevok a pomoc v hmotnej núdzi) nie sú poberateľmi dávok účelne využívané. Finančné prostriedky poukazuje obci príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na základe rozhodnutia ÚPSVR. Obec robí osobitného príjemcu na prídavok na dieťa pre 14 detí, na rodičovský príspevok pre 2 matky a 1 dávku v hmotnej núdzi.

Dotácia na podporu výchovy pre deti ohrozené sociálnym vylúčením

Obec sprostredkúva poskytovanie dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením možno poskytnúť na úhradu školských potrieb potrebných na prípravu na vzdelávanie a vzdelávanie v materskej škole alebo na prípravu na vyučovanie a na vyučovanie v základnej škole. Obec získava dotáciu pre 11 detí.

Obec nemá vypracovaný Komunitný plán sociálnych služieb.

1.5 Kultúra, šport a tretí sektor

V obci v súčasnosti funguje 12 kultúrnych, športových a iných organizácií, ktorých prehľad sa nachádza v tabuľke 11. Miestne organizácie sú často organizátormi rôznych podujatí a spolupracujú s obcou. Priestory, ktoré využívajú pre stretávanie a svoju činnosť sú zväčša obecné. Okrem toho obec poskytuje organizáciám finančnú podporu a aktívne sa zúčastňuje na ich stretnutiach.

Tab. 11 Prehľad aktívnych subjektov pôsobiacich v mimovládnom sektore

	1. názov	charakteristika organizácie
1	Obecný futbalový klub Partizánska Ľupča	športová
2	Klub stolného tenisu LK Partizánska Ľupča, s.r.o.	športová
3	LUNETRDLO (ĽupčianskeNETRadičnédivaDLO)	divadelná
4	MINETRDLO (MInNETRadičnédivaDLO)	divadelná
5	Turistický oddiel Darmošľap	turistická
6	Poľovnícke združenie Ľupčianka	poľovnícka
7	ZO slovenského rybárskeho zväzu MSO Ružomberok	rybárska
8	ZO Slovenského zväzu drobnochovateľov	chovateľská
9	Dobrovoľný hasičský zbor Partizánska Ľupča	ochrana majetku a občanov
10	ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov	protifašistická
11	ZO Slovenského červeného kríža	zdravotnícka
12	ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých	sociálna

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Občania žijú kultúrnym životom predovšetkým prostredníctvom tradičných podujatí organizovaných v obci ako Remeselnícky jarmok, Kultúrne podujatie z príležitosti Mesiaca úcty k starším, každoročné spoluorganizovanie osláv SNP, Vianočný koncert a stretnutie pri jedličke, Deň matiek, bursa, zábavy a Benefičný ples. Okrem toho obec organizuje Uvítanie detí do života a tiež osobné návštevy starších občanov jubilantov. Zo športových akcií sú to pravidelné futbalové a stolnotenisevé zápasy a futbalový turnaj o Pohár starostu obce.

Obec vlastní aj knižnicu, ktorá sa nachádza v budove obecného úradu. Má dve miestnosti, v jednej je uložená krásna a náučná literatúra pre dospelých a v druhej pre deti a mládež. Knižnica má spolu 3580 knižničných jednotiek. Evidencia knižného fondu a čitateľov sa zaznamenáva elektronicky (knižný softvér). Knižovníčke by uľahčilo a skvalitnilo prácu zakúpenie nového počítača s kvalitnejším a prehľadnejším programom. Knižnicu navštevuje 32 dospelých čitateľov a 59 detí s mládežou.

O podujatiach, daniach v samospráve a aktualitách v obci informuje obyvateľov obecný spravodaj Nové slovo Partizánskej Ľupče, ktorý vychádza zväčša každé tri mesiace.

Na kultúrne akcie sa využíva predovšetkým budova kultúrneho domu, ktorá je neskororenesančnou stavbou a je pamätná prvým predstavením Slovenského národného divadla v auguste 1841. V rokoch 2002 – 2006 prešla rozsiahlou rekonštrukciou a prístavbou. Veľká sála, približne pre 200 ľudí je využívaná pre svadby, školenia, valné zhromaždenia, kary, plesy, divadelné predstavenia, konajú sa tu rôzne vystúpenia moderných a ľudových umelcov. V dolných priestoroch vznikla menšia sála pre 80 ľudí s plne vybavenou kuchyňou. Využíva sa na menšie svadby, kary, schôdze, oslavy

jubilantov, predajné akcie a pod. V kuchyni je možné pripraviť studené i teplé jedlá. Je vybavená kuchynským riadom pre 150 ľudí.

Základom rozmachu Partizánskej Ľupče z hľadiska ekonomického a hospodárskeho bolo konanie tradičného trhu, získanie jarmočného práva a práva dolovania drahých kovov a rozvoj remesiel s obchodom. Trhy sa v Ľupči pravidelne konali už pred rokom 1270. V 17. storočí mali najväčší rozmach cechy. Uchovávať a oživovať a ľudové a remeselné tradície sa obec snaží od roku 2007 po zrekonštruovaní kultúrneho domu. Vždy na jeseň na Matúša organizuje remeselnícky jarmok. V tento deň majú možnosť návštevníci obdivovať výstavu remeselníckych a ľudových výrobkov, ktoré pre túto príležitosť zapožičiavajú miestni občania a aj ľudia z okolitých obcí. Obec vynakladá úsilie na vysporiadanie nehnuteľnosti, ktorá je priamo na námestí s úmyslom zriadiť v nej miestnosti, kde by boli vystavené unikáty remeselníckych výrobkov a tým chce obec zachovať tradíciu jej predkov.

V obci existuje ľudová muzika pod vedením Stanislava Luptáka. Jeho skupinka piatich zameraných ľudí, ktorí hrajú na rôzne ľudové nástroje. Piesne a muziku šíria a reprezentujú nielen v obci, ale aj v širokom okolí.

V obci žije 44 ročný Ján Kúkol, ktorý zdedil po svojom starom otcovi vášeň pre výrobu remeselníckych skvostov z kože. Taktiež 45 ročný Pavol Dvorský našiel svoju záľubu v brašnárstve.

Ľudovú kultúru sa snažia vštepovať aj deťom v základnej škole, kde vznikli rôzne krúžky na uchovávanie remeselníckej tradície.

Významné osobnosti

Nasledujúca časť odкрýva časť života niektorých vybraných významných rodákov z Partizánskej Ľupče.

Ervín Smatek, profesor a hudobný pedagóg, narodil sa v roku 1912. Pracoval ako vojak v Slovenskom rozhlas v Bratislave. Zastával tam celý rad funkcií. Bol redaktor, hlásateľ, člen rozhlasového orchestra ako huslista a tiež člen vojenského speváckeho zboru. Po skončení vojny (1945) zostal pracovať v Slovenskom rozhlas a popri zamestnaní dokončil štúdium hry na husle a kompozíciu.

Obr. 17 Dom Ervína Smateka

V roku 1951 sa vrátil do Partizánskej Ľupče. Pracoval ako stredoškolský pedagóg na vtedajšej jedenásťročnej strednej škole v Liptovskom Mikuláši. Učil hudobnú výchovu a latinský jazyk. V tom čase sa začal bohatý kultúrny život v Liptovskom Mikuláši. Pri vtedajšom Ústave národného zdravia vznikol orchester, kde Ervín Smatek hral ako huslista a zároveň pomáhal pri skladbe a výbere repertoáru. V roku 1955 sa stal zakladateľom a riaditeľom Hudobnej školy v Liptovskom Mikuláši. Ervín Smatek bol aj lektorom socialistickej akadémie. Pripravoval prednášky o hudobných skladateľoch a ich dielach, ktoré prezentoval spolu s hudobnými ukážkami. Hudobná škola sa postupne rozširovala aj o iné umelecké odbory a stala sa „Ľudovou školou umenia“. Ervín Smatek v nej dosiahol svoj dôchodcovský vek. Vtedy zložil funkciu riaditeľa. Svoje hudobné umenie využíval aj vo svojej obci. Okrem vzdelávacej formy prakticky pomáhal viesť detský spevácky zbor. V rámci svojej lásky k fotografovaniu sa stal obrazovým dokumentaristom svojej doby. Zachytil každú udalosť, ktorá sa v Ľupči stala. Zanechal bohatú zbierku fotografií faktu, ale aj umeleckých fotografií.

Andrej Sokolík sa narodil v roku 1849 a bol Jedným z veľkých a výrazných osobností tohto dôležitého obdobia ako redaktor, prekladateľ, pedagóg, publicista, ochotnícky herec a režisér. V roku 1882 sa mu podarilo realizovať veľmi významný kultúrno - spoločenský zámer. Preložil a vydal populárny dobrodružný román D. Defoea „Robinson Crusoe“, ktorý sa stal najčítanejšou knihou svojej doby. Redigoval tiež časopisy Herec, Vesna, Literárny týždenník, publikoval v almanachoch Minerva a Napred, prispieval do Národných novín za čo bol perzekvovaný, ba aj väznený. Veľmi sa angažoval v slovenskom ochotníckom divadle. Sám Jozef Škultéty sa o ňom vyjadril, „...že takého herca akým bol Sokolík, slovenské ochotnícke divadlo ešte nemalo“. 22. augusta 1895 bol na Valnom zhromaždení MSS zvolený za jej tajomníka a stal sa pravou rukou predsedovi Andrejovi Kmeťovi. Veľkou mierou sa pričinil o realizáciu výstavby monumentálneho Národného domu i prvej budovy Slovenského múzea v Martine, ktoré dnes nesie názov Múzeum Andreja Kmeťa. Zároveň bol knihovníkom Bibliotéky Národného domu.

Július Rybák sa narodil v roku 1933 a bol prekladateľ, pedagóg, jazykovedec, básnik, aforista, esejista. Jeho životnú i umeleckú dráhu ovplyvnilo stretnutie a osobné priateľstvo s mysliteľom a spisovateľom Pavlom Straussom a akademickou maliarkou Máriou Medveckou. Zo straussovských denníkových zápisníkov a korešpondencie s hlbokým duchovným podtextom a životnou múdrosťou pripravil prof. Rybák do tače niekoľko pozoruhodných publikácií a publikoval dva cykly knížiek V dotyku s Pavlom Straussom a So Straussom – Po Straussovi. Zo stretnutí s M. Medveckou, nezabudnuteľnou maliarkou Oravy, publikoval cyklus V dotyku s Máriou Medveckou. Z vlastnej tvorby vydal Július Rybák básnickú zbierku Láska a Smrť, publikácie Z prechádzok po Gelnickom okolí a Kapitoly o jazyku a preklade.

Miloslav Rybín sa narodil v roku 1926 a vynikol v oblasti, ktorá sama o sebe je málo známa verejnosti, venoval sa medzinárodnému jazyku esperanto. Počas letných škôl prešlo jeho konkurzom viac ako 600 študentov z 22 národností. Bol priekopníkom modernej vyučovacej metódy, ktorá je založená na okamžitom používaní esperanta bez pomoci národných jazykov. Za svoju činnosť v esperantskom hnutí bol viackrát vyznamenaný národnými asociáciami, ale aj medzinárodnými organizáciami.

1.6 Obecná samospráva

Hlavným iniciátorom miestneho rozvoja je samospráva obce na čele so starostom. Obecné zastupiteľstvo Partizánskej Ľupče sa skladá z 9 poslancov. Obecné zastupiteľstvo zasadá podľa plánu zasadnutí obecného zastupiteľstva. Poradným orgánom obecného zastupiteľstva je 6 komisií.

Tab. 12 Komisie a počet ich členov

Názov komisie	Počet členov
Stavebná komisia	4
Finančná komisia	3
Komisia pre verejný poriadok	3
Sociálna komisia	3
Školská, športová komisia	5
Kultúrna komisia	6

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Kontrolu nad obecnou samosprávou vykonáva hlavný kontrolór obce. Zamestnancami obce sú: zástupca starostu, matrikárka, ekonómka, samostatná referentka, upratovačka, prevádzkový pracovník, kontrolórka a opatrovatelky.

Rozpočtové organizácie obce sú: Základná škola s materskou školou v Partizánskej Ľupči, Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča.

V rámci originálnych kompetencií obec financuje materskú školu, školský klub detí, školskú jedáleň a opatrovateľskú službu.

Spolupráca a partnerstvá

Obec je členom Združenia miest a obcí Liptova.

Obec Partizánska Ľupča je zakladateľ OZ Stredný Liptov a spolu s obcami Liptovské Sliache, Malatíny, Dúbrava, Liptovské Kľačany, Ľubel'a, Gôtovany, Galovany, Pavčina Lehota, Lazisko a Vluchy sa uchádza o zaradenie do MAS.

Obec v rámci cezhraničnej spolupráce spolupracuje s družobnými obcami Slovenská Ľupča na kultúrno spoločenskej báze.

Obec Partizánska Ľupča je súčasťou Spoločnej obecnej úradovne, ktorej sídlo sa nachádza v Liptovskom Mikuláši.

Aktívnu spoluprácu má obec s okresným mestom Liptovský Mikuláš a obcami v rámci Združenia obcí stredného Liptova - Ekológ, ktorého je členom.

Rozvinutá je aj spolupráca s niektorými miestnymi podnikateľmi a súkromnými firmami, najmä Lesným komposesorátom v Partizánskej Ľupči a dcérskou spoločnosťou LK Partizánska Ľupča s.r.o.

Ďalšími subjektmi spolupráce sú Liptovská vodárenská spoločnosť, a.s.; RRA Liptov. Obecný úrad má podporu Prima banky a.s. pri získavaní zdrojov na kofinancovanie projektov, účet má zriadený aj vo VÚB banke a.s. Veľmi dobrá je aj spolupráca s miestnymi cirkvami.

Dobrovoľný hasičský zbor obce Partizánska Ľupča má družbu na Morave s Dobrovoľným hasičským zborom obce Vážany nad Litavou na kultúrno spoločenskej a športovej báze.

Ekonomický stav obce

Ekonomický stav obce je vidieť na základe skutočných čerpaných výdavkov a skutočných príjmov obce a čerpanom úvere zo záverečného účtu obce, ako aj na základe benchmarkingových ukazovateľov. Obec má podiely na spoločnom majetku v Lesnom komposesoráte v Partizánskej Ľupči, prenájíma pôdu spoločnosti LK Servis spol. s r.o. Obec je spoločník v Atladia a.s., kde vlastní 20%-ný podiel. Obec vstúpila do spoločnosti s 36 ha výmerou pozemkov, na ktorých by sa mal vybudovať Aquapark, na ktorý je už vydané územné rozhodnutie.

Rozpočet obce na rok 2014 bol zostavený ako vyrovnaný. Nasledovné tabuľky sú čerpané zo Záverečného účtu obce za rok 2014.

Tab. 13 Rozpočet obce v roku 2014 v Eur

	Rozpočet	Rozpočet po zmenách
Príjmy celkom	1 550 993	2 169 400
z toho :		
Bežné príjmy	972 743	1 044 889
Kapitálové príjmy	63 250	63 250
Finančné príjmy (úvery)	515 000	1 046 290
Príjmy RO s právnou subjektivitou	0	14 971
Výdavky celkom	1 550 993	2 169 400
z toho :		
Bežné výdavky	405 224	421 346
Kapitálové výdavky	747 679	1 353 619
Finančné operácie (úvery)	56 719	64 924
Výdavky RO s právnou subjektivitou	341 370	329 509
Rozpočet obce	0	0

Zdroj : Obec

Príjmy (skutočnosť k 31.12.2014) 1 366 288 Eur

Skutočné *bežné príjmy* boli v sume 970 057 Eur a *daňové príjmy* 389 235 Eur. Výnos dane z príjmov zo ŠR vo výške 302 477 Eur, daň z nehnuteľností 74 349 Eur (z toho daň z pozemkov 34 589 Eur, daň zo stavieb 39 410 Eur, daň z bytov 350 Eur), daň za psa 934 Eur, daň za užívanie verejného priestranstva 379 Eur, daň za ubytovanie 1 030 Eur, poplatok za komunálny odpad a drobný stavebný odpad 10 063 Eur. Pohľadávky na dani z nehnuteľností boli vo výške 4 072 Eur, pohľadávky poplatkov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad 2 829 Eur.

Nedaňové príjmy boli v sume 300 185 Eur v roku 2013, z toho: príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku 21 857 Eur (z toho príjmy z prenajatých pozemkov 3 103 Eur, príjem z prenajatých budov, priestorov a objektov 18 754 Eur), administratívne poplatky – správne poplatky 1 779 Eur.

Iné nedaňové príjmy boli v skutočnej výške 276 548 Eur (z toho pokuty a penále 50 Eur, poplatky za predaj tovarov a služieb – opatrovatel'ky, vyhlásenie, predaj nádob na TKO 9 398 Eur; úroky z vkladov 34 Eur, príjmy z výťažkov z lotérií 3 327 Eur, príjmy z poplatkov za uloženie odpadov 258 264 Eur, preddavky za služby 5 473 Eur). Okrem toho obec prijala granty a transfery v celkovej výške 280 636 Eur, ktoré boli účelovo určené a použité v súlade s účelom.

Kapitálové príjmy boli vo výške 0 Eur. *Príjmové finančné operácie* vo výške 396 230 Eur:

Prijatý úver v sume 1 046 290 Eur na sociálne zariadenie KARITA (z toho čerpanie úveru zo ŠFRB 596 290 Eur a komerčný úver 450 000 Eur).

Príjmy rozpočtových organizácií (RO) s právnou subjektivitou vo výške 14 971 Eur na ZŠ.

Výdavky (skutočnosť k 31.12.2014) 1 038 335 Eur

Bežné výdavky vo výške 418 506 Eur, v tom: Mzdy, platy a služobné príjmy a ostatné vyrovnania 88 333 Eur (ide o mzdové prostriedky pracovníkov OcÚ, matriky, opatrovateľskej služby); poistné a príspevok do poisťovni 57 544 Eur; tovary a služby 240 939 Eur (ide o prevádzkové náklady OcÚ ako cestovné náhrady, energie, materiál, dopravné, rutinná a štandardná údržba, odvoz odpadov, deratizácia, poistné a ostatné tovary služby); bežné transfery 18 453 Eur; splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi, pôžičkami a návratnými finančnými výpomocami 6 236 Eur.

Kapitálové výdavky čerpané vo výške 566 936 Eur, v tom:

Funkčná klasifikácia	rozpočet	skutočnosť	% plnenia
Výdavky verejnej správy	6 858	6 858	100%
Sociálna oblasť - KARITA	1 275 359	487 676	38,3%
Ochrana životného prostredia	4 759	4 759	100%
Ekonomická oblasť - cesty	66 642	66 642	100%
Spolu	1 353 619	565 936	41,8%

Výdavky verejnej správy: kúpa pozemkov 3 060 Eur, projekty KARITA 450 Eur, projekty rekonštrukcia, elektroinštalácia Obecný úrad 3 348 Eur. Sociálna oblasť – KARITA 487 676 Eur, ochrana životného prostredia – prístrešky na separovaný zber odpadov 4 759 Eur. Ekonomická oblasť – cesty: rekonštrukcia chodníkov 27 036 Eur, ostatok IBV Kamence (verejné osvetlenie, inžinierske siete, chodníky a cesta).

Výdavkové finančné operácie vo výške 52 892 Eur. *Výdavky RO s právnou subjektivitou:* z toho bežné výdavky vo výške 329 509 Eur.

Tab. 14 Informácia o splácaní úverov obce

P.č.	Banka poskytujúca úver	Výška úveru	Zabezpečenie úveru	Zostatok k 31.12.2014	Splatnosť
1	Úver ŠFRB	298 745	Bianco zmenka	245 086	r. 2036
2	Prima banka, a.s.	450 000	Bianco zmenka	484 377	r. 2019
3	Atladia, a.s.	8 100	-	6 108	r. 2017

Zdroj : Obec

Dlh (skutočnosť k 31.12.2013) 490 485 Eur

Celková suma dlhu obce dosiahla k 31.12.2014 výšku 490 485 Eur, čiže úroveň 52,54 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. Obec teda neprekročila hranicu 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka.

Rovnako suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročila 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka, pretože pomer ročných splátok návratných zdrojov financovania predstavoval 5,66 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka 2013.

Tab. 15 Porovnanie súvah obce

Rok	Aktíva		Časové rozlíšenie	pasíva		Časové rozlíšenie	
	neobežný majetok (netto)	obežný majetok (netto)	Náklady budúcich období (netto)	vlastné imanie	záväzky	výdavky budúcich období	výnosy budúcich období
2008	86 911,00	1 042,00	0,00	2 313,42	535,42	0	36,08
2013	3 794 361,03	36 965,89	50,32	1 844 246,19	259 184,09	0	1 524 167,99
2014	4 355 929,93	51 218,74	0,00	2 165 379,03	246 789,41	0	1 439 113,44

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Aktíva obce

Tab. 16 Bilancia aktív k 31.12.2014

Názov	ZS k 1.1.2014	KZ k 31.12.2014
Majetok spolu		
Neobežný majetok spolu	3794361,03	4355929,93
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	870,00	642,00
Dlhodobý hmotný majetok	3448078,23	4009875,13
Dlhodobý finančný majetok	345412,80	345412,80
Obežný majetok spolu	36965,89	51218,74
z toho :		
Zásoby	824,00	474,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,00
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	7689,07	20336,87
Finančné účty	28452,82	30407,84
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	50,32	0,00

Zdroj : Obec

K 31.12. 2014 mala obec dlhodobý hmotný majetok v pozemkoch v hodnote 366 240 Eur, umelecké diela a zbierky v hodnote 6 250 Eur a stavby v hodnote 3 062 684 Eur, samostatné hnutelné veci v hodnote 17 340 Eur, dopravné prostriedky v hodnote 8 722 Eur a obstaranie dlhodobého hmotného majetku vo výške 548 616 Eur. Z dlhodobého finančného majetku mala obec vo vlastníctve realizovateľné cenné papiere v hodnote 345 412 Eur, v pokladnici mala 969 Eur, v ceninách mala 748 Eur a bankových účtoch 28 689 Eur.

Pasíva obce

V roku 2014 mala obec vytvorené rezervy vo výške 2 000 Eur, záväzky zo sociálneho fondu tvorili 1 702 Eur, ostatné dlhodobé záväzky v hodnote 245 086 Eur, záväzky voči dodávateľom tvorili 38 156 Eur, prijaté preddavky vo výške 12 274 Eur, ostatné záväzky vo výške 400 Eur, iné záväzky 128 Eur, zamestnanci 7 201 Eur, zúčtovanie s orgánmi sociálneho a zdravotného poistenia vo výške 4 423 Eur a ostatné priame dane v hodnote 796 Eur. Obec mala záväzok vo forme dlhodobého úveru vo výške 397 427 Eur, bežné bankové úvery 86 950 Eur a ostatné krátkodobé finančné výpomoci vo výške 6 108 Eur.

Tab. 17 Bilancia pasív k 31.12.2014

Názov	ZS k 1.1.2014	KZ k 31.12.2014
Vlastné imanie a záväzky spolu	3831377,24	4407148,67
Vlastné imanie	1844246,19	2165379,03
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	45123,62	334809,62
Záväzky	462963,06	802656,20
z toho :		
Rezervy	14061,57	2000,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,00
Dlhodobé záväzky	259184,09	246789,41
Krátkodobé záväzky	64342,34	63380,97
Bankové úvery a výpomoci	125375,06	490485,82
Časové rozlíšenie	1524167,99	1439113,44

Zdroj : Obec

Tab. 18 Zhodnotenie využitia obecného majetku v rokoch 2011 a 2013

Obecný majetok a jeho využitie	2011	2013
Ukazovatele benchmarkingu obecného majetku		
Hrubá majetková sila obce , vyjadrujúca hodnotu majetku obce na obyvateľa, z ktorej sa dá posúdiť rozvojový potenciál obce, oproti roku 2011 stúpla.	2892,43 Eur	3050,46 Eur
Reprodukčná schopnosť obce , vyjadrujúca schopnosť obce zabezpečiť prostriedky na reprodukciu majetku. Je daná ako podiel celkových kapitálových príjmov a celkovej hodnoty majetku obce. Reprodukčná schopnosť v obci poklesla.	0,120 Eur	0,071 Eur
Reprodukčná sila obce , vyjadrujúca úroveň reprodukcie obecného majetku v určitom období, predstavuje podiel celkových kapitálových výdavkov a celkovej hodnoty majetku obce, sa znížila 1,5 násobne. Vyjadruje, že na 1 Eur majetku obce pripadá v roku 2013 len 0,124 Eur kapitálových výdavkov, čo je oproti roku 2011 pokles o 0,059 Eur.	0,183 Eur	0,124 Eur
Indikátory finančnej a daňovej kapacity obce Medzi indikátory finančnej a daňovej kapacity zaraďujeme daňovú silu obce, finančnú silu obce, ekonomickú silu a mieru samofinancovania. Poskytujú obraz o zdrojovej disponibilite obce.		
Daňová sila obce (DSi) predstavuje podiel miestnych daní a podielových daní na obyvateľa. Tento podiel sa zmenil. Daňová sila obce sa zvyšuje.	266,48 Eur	298,34 Eur
Finančná sila obce (FSi) vyjadruje podiel miestnych a podielových daní a dotácií na obyvateľa. Finančná sila obce sa zvyšuje.	443,17 Eur	484,69 Eur
Ekonomická sila (ESi) definuje podiel celkových príjmov obce na obyvateľa. Ekonomická sila obce sa znižuje.	1154,10 Eur	1022,95 Eur
Miera samofinancovania - predstavuje podiel vlastných príjmov a dotácií bez dlhovej služby na bežných výdavkoch. Ide vlastne o podiel alebo objem prostriedkov, ktoré má obec k dispozícii na kapitálové výdavky. Ak je hodnota vyššia ako 100 percent, obec môže tieto prostriedky použiť na rozvojové projekty, ak je hodnota nižšia ako 100 percent, treba vykrývať bežné výdavky aj ďalšími zdrojmi – dotáciami. Obec má finančné prostriedky na rozvoj.	319,1 %	269,7 %

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

Projekty

V obci sa aj vďaka zapojeniu do výziev operačných programov vybudovala a skvalitnila infraštruktúra. Vďaka úspešným projektom prišlo do obce z dotácií a eurofondov od roku 2006 do začiatku roku 2015 viac ako 1 923 945 eur, čo je viac ako polovica celkových nákladov na zrealizované projekty. Obec od roku 2006 preinvestovala na realizáciu projektov z vlastného rozpočtu v rámci spolufinancovania projektov vyše 1 814 265,22 Eur, čo je 48,5% z celkových nákladov vynaložených na projekty v tomto období. Väčšina zrealizovaných projektov je uvedená v tabuľke 19. Celková suma projektov v období rokov 2006-2015 predstavuje 3 738 210,50 Eur.

Tab. 19 Projekty realizované obcou Partizánska Ľupča od roku 2006 do apríla 2015

Názov projektu	Celková suma projektu (Eur)	spolufinancovanie obce (% / Eur)	
Rekonštrukcia Kultúrneho domu	16 450,00	51 %	8 400,00
Nájomný bytový dom	484 823,09	71%	343 836,55
Rekonštrukcia Požiarnej zbrojnice	375 826,07	5%	20 000,00
Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ s MŠ	435 837,00	5%	21 791,85
Revitalizácia historického centra I. etapa	382 519,62	7%	27 858,57
Revitalizácia historického centra II. etapa	660 000,00	5%	33 000,00
Cesta do Lipt. Sliačov	21 941,22	100%	21 941,22
Cesta Valentka ku škole	75 621,84	100%	75 621,84
Cesta Kamence	54 276,51	100%	54 276,51
Cesta Magurka	11 451,00	100%	11 451,00
Pešníky v obci	40 784,58	100%	40 784,58
Kanalizácia (Kamence, pri cintoríne, pri katolíckej fare, do Kúta)	41 144,21	100%	41 144,21
Rekonštrukcia obecného rodinného domu	6 540,00	100%	6 540,00
Domov sociálnych služieb KARITA	1 086 000,00	100%	1 086 000,00
Verejné osvetlenie	15 797,89	100%	15 797,89
Miestny rozhlas	5 821,00	100%	5 821,00
Prístrešky na separovaný odpad	23 376,47	0%	0,00

Zdroj : Obec, vlastné spracovanie

1.7 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - atraktívna geografická poloha obce - dobrá dopravná dostupnosť obce - sociálna infraštruktúra (Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča) - existencia rekreačnej oblasti Magurka a Detskej ozdravovne Železnô - existencia základnej infraštruktúry - vhodné podmienky pre poľnohospodárstvo - účasť obce v Občianskom združení Stredný Liptov a v Združení obcí stredného Liptova – Ekológ - družba s partnerskými obcami v SR a ČR - potenciál na rozvoj CR - existencia strategických rozvojových dokumentov obce - aktívna samospráva - pravidelné konanie Remeselníckeho jarmoku - rôznych kultúrnych, spoločenských a športových podujatí - aktívne obyvateľstvo a organizácie - udržiavanie tradícií - pravidelne aktualizovaná internetová stránka obce - vydávanie obecných novín 	<ul style="list-style-type: none"> - stagnujúci demografický vývoj obce, - nízky počet pracovných príležitostí v obci - nedostatok sociálnych služieb pre starších a chorých - nedostatok zdravotníckych služieb v obci - nedostatočná úroveň environmentálneho povedomia občanov, - nedostatok oddychových zón a detských ihrísk - priemerný technický stav budov vo vlastníctve obce - nedostatočná kvalita a vybavenie miestnych komunikácií - absencia chodníkov - chátrajúce nehnuteľnosti - nedostatočná dostupnosť obce verejnou dopravou - nepostačujúce materiálne-technické vybavenie organizácií - slabá informovanosť návštevníkov obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie a aktualizácia plánovacích dokumentov obce - rozvoj podmienok bytového fondu a na bývanie - príchod nových obyvateľov - rekonštrukcia obecných budov - skvalitnenie a dobudovanie lokálnej infraštruktúry - aktívne zapájanie sa v Občianskom združení Stredný Liptov - podpora využitia potenciálu obce v oblasti CR - zriadenie informačného centra - rozšírenie kapacity školských zariadení - skvalitnenie zdravotníckych služieb - skvalitnenie sociálnych služieb - zriadenie chránených dielní - podpora zriadenia chýbajúcich služieb - inštalovanie bankomatu v obci - výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry - výstavba priemyselnej zóny - vybudovanie komunikácie do Malatín a Liptovských Sliačov - podpora malého a stredného podnikania v obci - skvalitnenie IT technológií a sietí, bezplatné WIFI zóny - podpora ochrany životného prostredia - vybudovanie kanalizácie a ČOV - výstavba zberného dvora - zvýšenie rozsahu využívania obnoviteľných zdrojov - zvýšenie príťažlivosti obce - vysporiadanie vlastníckych vzťahov - podpora spoločenských, kultúrnych a športových aktivít v obci - podpora udržiavania tradícií - vytvorenie mládežníckeho a seniorského poradného orgánu 	<ul style="list-style-type: none"> - realizácia III. etapy skládky odpadov - kamiónová doprava v obci - vysoká nezamestnanosť - nezáujem o malé a stredné podnikanie - znižujúca sa poľnohospodárska výroba - znečisťovanie lokálnych prírodných zdrojov - následné ekologické hrozby - znečistené vodné toky - nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce - neregulovaný vodný tok v niektorých úsekoch - lokálne znečisťovanie ŽP a vytváranie čiernych skládok - existencia vzdušnej telekomunikačnej siete - problémy s čistotou pitnej vody - nedostatočná propagácia obce - nedostatočný záujem detí a mládeže o pohybové aktivity - užívanie návykových látok a kriminalita

Zdroj: Vlastné spracovanie

1.8 Vyhodnotenie prieskumu verejnej mienky

A. ANALÝZA RESPONDENTOV

Prieskum verejnej mienky bol vykonaný v mesiacoch apríl a máj 2015. Prebehol ako dotazníkový prieskum 126 občanov obce, čo tvorí 10 % občanov Partizánskej Ľupče. Pri prieskume bola vybratá náhodne vzorka, ktorá kopíruje vekovú štruktúru občanov. To bolo dôležité, aby sme získali prehľad o rôznych názoroch od rôznych skupín obyvateľov.

Tab. 20 Štruktúra dotazníkov a respondentov dotazníkového prieskumu

	Obyvatelia obce	
	Absolútne	Percentuálne
Parametre dotazníkov		
Odovzdané vyplnené	126	10%
Celkový počet otázok	19	100%
Počet otvorených otázok	1	5%
Počet uzavretých otázok	8	42%
Počet kombinovaných otázok	10	53%
Parametre respondentov		
Pohlavie		
Žena	70	56%
Muž	56	44%
Vek		
od 15- 30 rokov	37	29%
od 31 – 59 rokov	74	59%
od 60 rokov	15	12%
Vzdelanie		
základné	13	10%
stredoškolské bez maturity	27	22%
stredoškolské s maturitou	68	54%
vysokoškolské	18	14%
Zamestnanie		
študent	18	14%
zamestnanec	43	34%
nezamestnaný	18	14%
podnikateľ	16	13%
dôchodca	15	12%
pracujúci dôchodca	5	4%
pracujúci doma	1	1%
materská	3	2%
invalid	5	4%
iné	2	2%
Počet členov v domácnosti		
1	9	7%
2	14	11%
3	23	18%
4	35	28%
5	27	21%
6	15	12%
7	2	2%
8 a viac	1	1%

Zdroj : Vlastné spracovanie

V spomínaných dotazníkoch a anketách boli respondentom položené otázky, ktoré sa priamo dotýkajú rozvoja v obci Partizánska Ľupča.

A. OBEC AKO MIESTO BÝVANIA

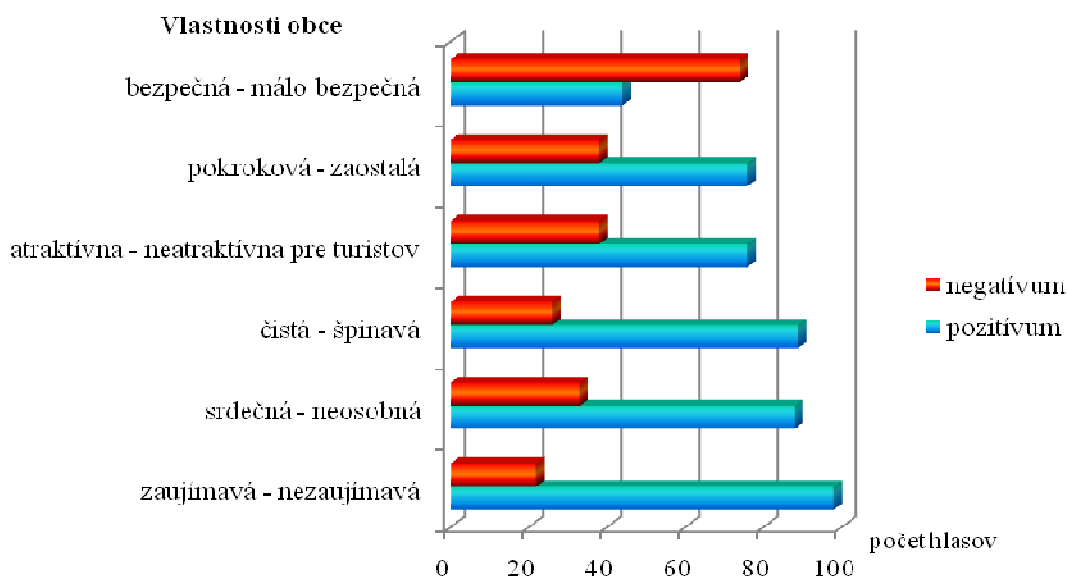
Názory obyvateľov obce ako aktérov lokálneho rozvoja sú veľmi dôležité pre rozhodovanie samosprávy o budúcnosti obce. V tejto časti obyvatelia ako dotazníkoví respondenti hodnotili výhody a nevýhody bývania v obci, jej vzhľad a tiež viaceré oblasti týkajúce sa kvality života v obci.

Ako obec vnímajú jej obyvatelia

Respondenti mali k dispozícii šesť protikladných vlastností. Z dvojice protikladov mali vybrať jednu vlastnosť, ktorá sa im viac spája v súvislosti s ich obcou. Takmer pri všetkých protikladoch prevažuje pozitívna vlastnosť. Obyvatelia vnímajú viac Partizánsku Ľupču ako zaujímavú, čistú, srdečnú, atraktívnu a pokrokovú. Negatívne obec vnímajú z pohľadu bezpečnosti, pretože viac obec vnímajú ako málo bezpečnú.

Vedenie obce ako hlavné negatívum v oblasti bezpečnosti v obci sú krádeže. Nevýhodou je, že obec Partizánska Ľuča je vzdialenou obcou od PZ v Liptovskom Mikuláši, pod ktorý spadá.

Obr. 18 Vyhodnotenie pozitívnych a negatívnych vlastností obce

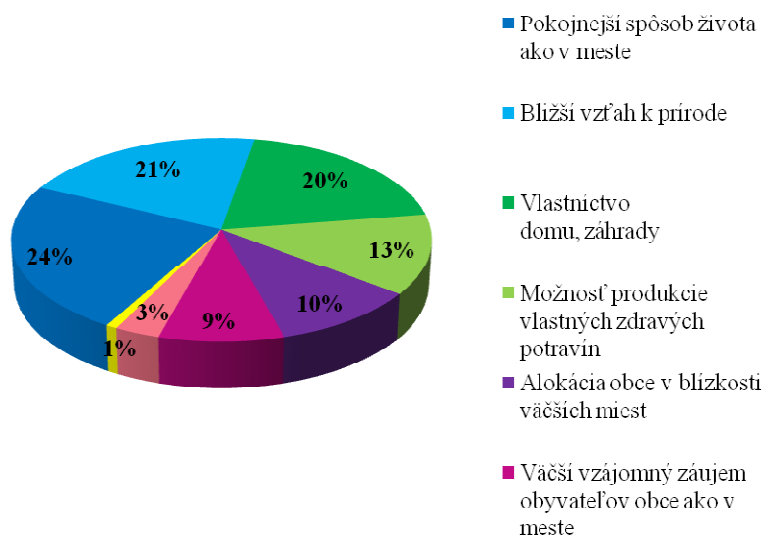
Zdroj : Vlastné spracovanie

Najväčšie výhody a nevýhody bývania v obci Partizánska Ľupča

Za najväčšie výhody bývania považujú respondenti pokojnejší spôsob života ako v meste, bližší vzťah k prírode a vlastníctvo domu a záhrady.

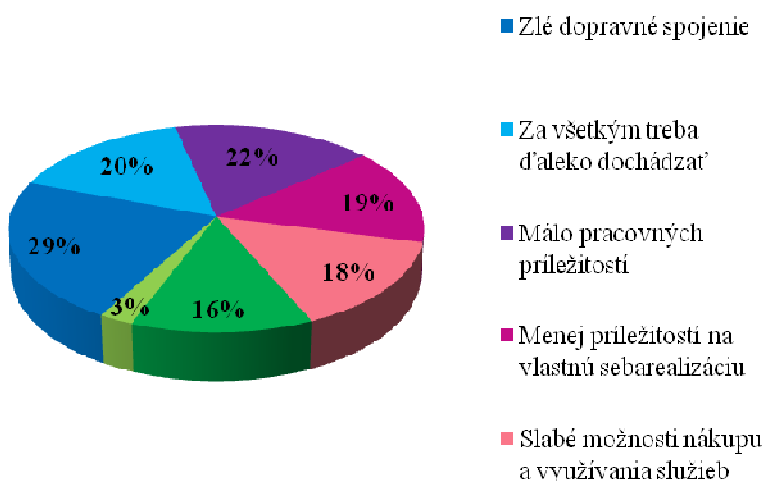
Za najväčšie nevýhody bývania považujú respondenti zlé dopravné spojenie, málo pracovných príležitostí a skutočnosť, že za všetkým je potrebné dochádzať ďaleko.

Obr. 19 Výhody bývania v obci

Zdroj : Vlastné spracovanie

Obr. 20 Nevýhody bývania v obci

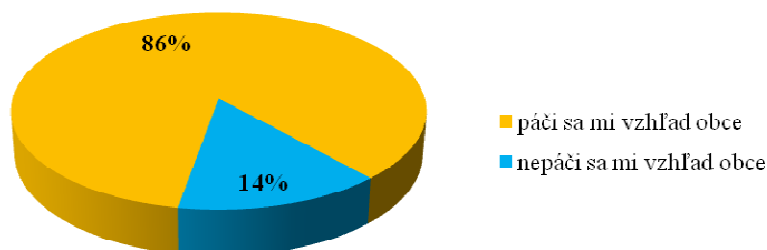

Zdroj : Vlastné spracovanie

Spokojnosť so vzhľadom obce

Výraznej väčšine respondentov sa vzhľad ich obce páči. Niektorí respondenti, ktorým sa vzhľad nepáči, sa takto vyjadrili pre mnoho schátraných a zanedbaných domov hlavne v centre obce, ako aj kvôli chýbajúcemu parku a zeleni.

Obr. 21 Odpovede na otázku, či sa obyvateľom páči vzhľad ich obce

Zdroj : Vlastné spracovanie

Hodnotenie bývania

Tab. 21 Vyhodnotenie oblastí bývania

Hodnotená oblasť bývania od najlepšej po najhoršiu	vážený priemer
Požiarna ochrana	1,98
Profesionalita služieb obecného úradu	2,21
Celkový vzhľad obce	2,32
Služby spojené s komunálnym odpadom	2,33
Odpadkové koše, veľké kontajnery	2,37
Podmienky na bývanie v obci	2,42
Parky, zeleň	2,43
Lavičky	2,44
Stav verejných priestranstiev	2,48
Čistota životného prostredia v obci	2,51
Nákupné možnosti	2,51
Dopravné značenie	2,52
Množstvo zelene v obci	2,53
Chodníky	2,55
Pokrytie mobilným signálom	2,55
Krčmy	2,55
Čistota obce	2,58
Stav verejného osvetlenia	2,58
Množstvo verejných parkovacích miest v obci:	2,60
Dostupnosť služieb a obchodov	2,68
Stav miestnych komunikácií	2,73
Existencia čiernych skládok v obci	2,80
Úroveň cyklotrás	2,86
Dostupnosť obce verejnou dopravou	2,91
Odtok odpadových vôd do potoka	2,96
Ochrana majetku obce a občanov (kamerový systém)	2,98
Nelegálne vypúšťanie žúmp	3,01
Bezpečnosť v obci	3,16
Kanalizácia	3,17

Zdroj : Vlastné spracovanie

Bývanie na vidieku v sebe zahŕňa svoje špecifické súčasti. Respondenti ohodnotili viaceré oblasti bývania a života v obci číslami od 1 po 5 (1 – vynikajúce, 2 – dobré, 3 – priemerné, 4 – podpriemerné, 5 – nevyhovujúce). Pre každú oblasť bol vypočítaný vážený priemer, ktorý jednoznačne indikuje úroveň hodnotenia v každej z uvedených oblastí. Čím bližšie bol vážený priemer bližší číslu 1, tým má daná oblasť lepšie hodnotenie. Čím bližšie je vážený priemer v číslu 5, tým má daná oblasť horšie hodnotenie.

Najlepšie hodnotenie dosiahla požiarna ochrana, profesionalita služieb obecného úradu a celkový vzhľad obce. Naopak, najhoršie ohodnotená bola kanalizácia, bezpečnosť v obci a nelegálne vypúšťanie žúmp. Kompletné hodnotenie sa nachádza v nasledujúcej tabuľke.

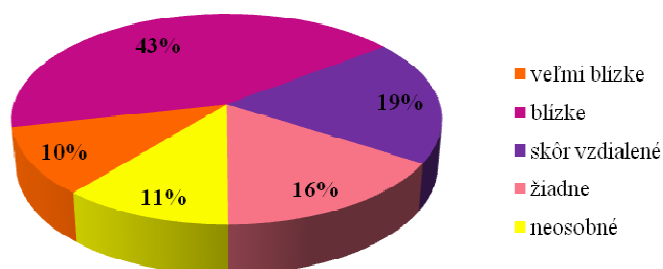
C. OBEC AKO SOCIÁLNA PRIESTOROVÁ JEDNOTKA

Vidiecke obce majú oproti mestám veľkú výhodu v oblasti medziľudských vzťahov. Tak ako uviedli respondenti, jednou z výhod bývania v obci sú blízke susedské vzťahy.

Susedské vzťahy

53% respondentov vníma susedské vzťahy v obci ako blízke, za skôr vzdialené ich považuje 19% respondentov a 27% respondentov vníma susedské vzťahy ako neosobné až žiadne.

Obr. 22 Odpovede na otázku, aké sú susedské vzťahy v ich blízkosti

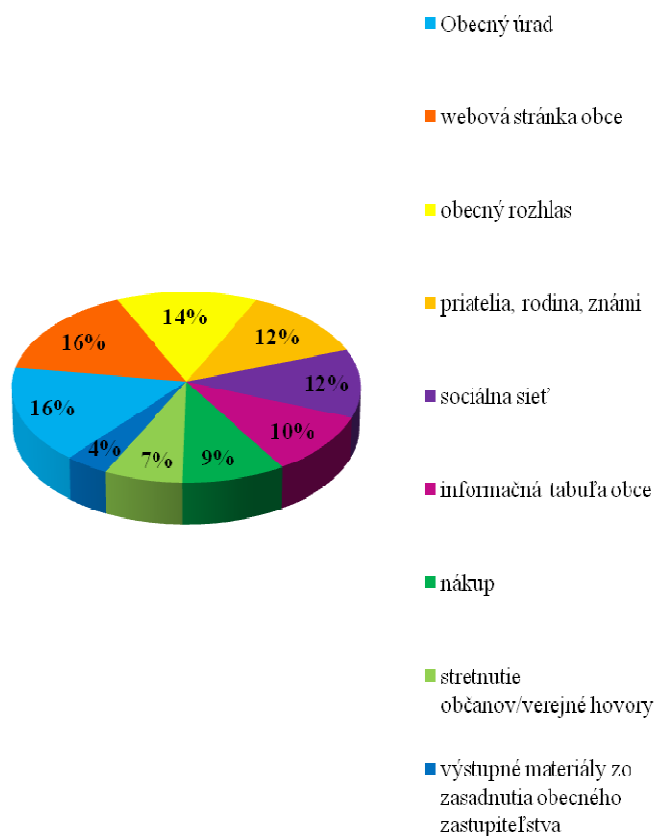

Zdroj : Vlastné spracovanie

Zdroje získavania informácií

Aby sa obyvatelia mohli zapájať do verejného života a tiež si mohli plniť svoje občianske záväzky voči samospráve, musí efektívne fungovať informačný kanál. Informačné prostriedky používané pri komunikácii s občanmi a informačné zdroje si volí samospráva sama. Najlepšie prostriedky sú tie, ktoré najviac obyvateľom vyhovujú a zároveň ich najviac pri komunikácii so samosprávou využívajú. Medzi najdôležitejšie informačné zdroje v obci patrí priamo Obecný úrad, internetová stránka obce a obecný rozhlas.

Obr. 23 Najčastejšie zdroje získavania informácií o dianí v obci

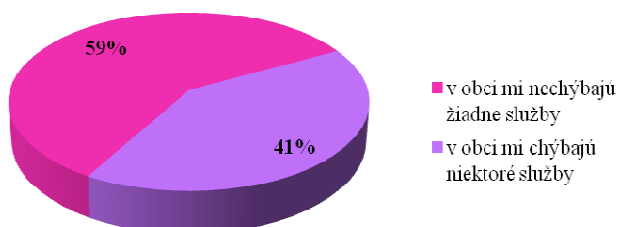

Zdroj : Vlastné spracovanie

Chýbajúce služby

Väčšine respondentov nechýbajú v obci žiadne služby. 41% respondentom chýbajú služby ako bankomat alebo banka, telocvičňa a športoviská, kúpalisko, zdravotné stredisko a lekáreň, krajčírstvo, oprava obuvy, manikúra a pedikúra. Najviac obyvateľom v obci chýba jednoznačne zubný lekár.

Obr. 24 Odpovede na otázku, či obyvateľom v obci chýbajú nejaké služby

Zdroj : Vlastné spracovanie

Spokojnosť so sociálnou infraštruktúrou

Respondenti ohodnotili viaceré oblasti sociálnej infraštruktúry číslami od 1 po 5 (1 – vynikajúce, 2 – dobré, 3 – priemerné, 4 – podpriemerné, 5 – nevyhovujúce). Pre každú oblasť bol vypočítaný vážený priemer, ktorý jednoznačne indikuje úroveň hodnotenia v každej z uvedených oblastí. Čím bližšie bol vážený priemer bližší číslu 1, tým má daná oblasť lepšie hodnotenie. Čím bližšie je vážený priemer v číslu 5, tým má daná oblasť horšie hodnotenie.

Najlepšie hodnotenie dosiahli kultúrne zariadenia, dostatok kultúrnych aktivít, knižnica a informovanosť občanov. Najhoršie ohodnotené boli športové zariadenia, možnosti pre starších obyvateľov a zapájanie obyvateľov samosprávou do diania v obci. Kompletné hodnotenie sa nachádza v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 22 Vyhodnotenie spokojnosti so sociálnou infraštruktúrou

Hodnotená oblasť sociálnej infraštruktúry od najlepšej po najhoršiu	Váž. priemer
kultúrne zariadenia	2,39
dostatok kultúrnych aktivít	2,39
knižnica	2,52
informovanosť občanov	2,52
úroveň materskej školy	2,53
dostatok sociálnych služieb	2,56
dostatok športových aktivít	2,63
úroveň základnej školy	2,63
existencia záujmových združení v obci	2,66
úroveň zdravotných služieb	2,73
detské ihriská	2,76
možnosti pre deti a mládež	2,79
priestor na aktívny oddych, relax	2,80
zapájanie obyvateľov samosprávou do diania v obci	2,82
možnosti pre starších obyvateľov	2,83
športové zariadenia	3,13

Zdroj : Vlastné spracovanie

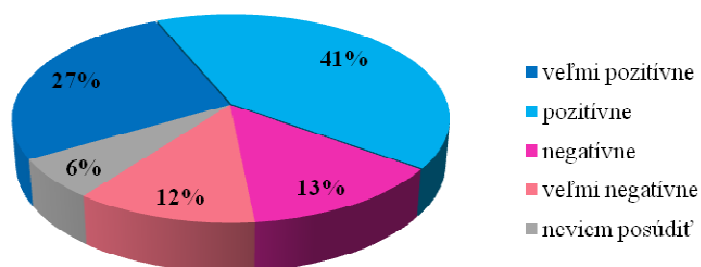
D. OBEC AKO ROZVOJOVÁ JEDNOTKA

Pri plánovaní rozvoja obce je názor obyvateľov obce veľmi dôležitý, pretože cieľom rozvoja je zlepšiť život občanov. Preto je potrebné vedieť, či sa obyvatelia zapájajú do diania v obci, či sa o obec zaujímajú a ako vnímajú rozvojové priority obce.

Zhodnotenie rozvoja obce za posledných 10 rokov

Respondenti hodnotia rozvoj a napredovanie obce za posledných desať rokov viac pozitívne, myslí si to 68% respondentov, čo svedčí o ich spokojnosti. Negatívne rozvoj obce vníma 25% respondentov.

Obr. 25 Ako obyvatelia hodnotia rozvoj obce za posledných 10 rokov

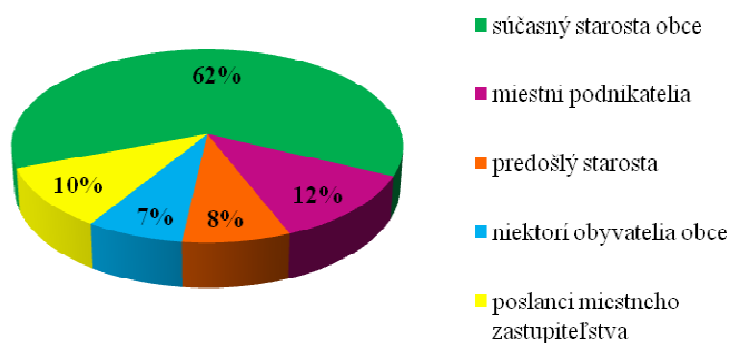

Zdroj : Vlastné spracovanie

Zásluhy na rozvoji obce

Do rozvoja obce sa majú zapájať aktéri miestneho rozvoja, čiže obyvatelia, samospráva aj podnikatelia. Podľa respondentov sa o rozvoj obce najviac zaslúžil súčasný starosta obce.

Obr. 26 Odpovede na otázku, kto sa najviac zaslúžil o rozvoj obce

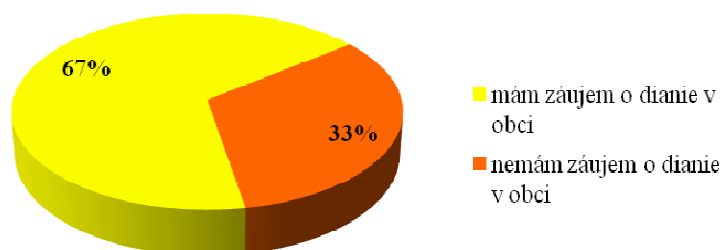

Zdroj : Vlastné spracovanie

Záujem obyvateľov o dianie v obci

Ak samospráva vníma záujem svojich obyvateľov ako spätnú väzbu, dokáže s väčšou motiváciou reagovať na potreby svojich občanov. Pýtali sme sa preto respondentov, či majú záujem o dianie v obci. Záujem o dianie v obci prejavili viac ako dve tretiny respondentov, jedna tretina respondentov neprejavuje záujem o dianie v obci.

Obr. 27 Odpovede na otázku, či obyvatelia majú záujem o dianie v obci

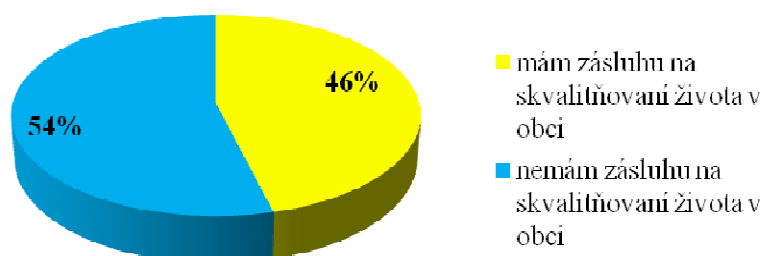

Zdroj : Vlastné spracovanie

Skvalitňovanie života v obci jej obyvateľmi

Samospráva má slúžiť pre dobro svojich občanov. Aby to tak mohlo byť, je potrebné, aby sa o dianie vo svojej obci a život v nej zaujímali aj jej obyvatelia, prípadne sa aktívne zapájali do zlepšovania sociálneho prostredia. Ide hlavne o fungovanie v mimovládnom sektore.

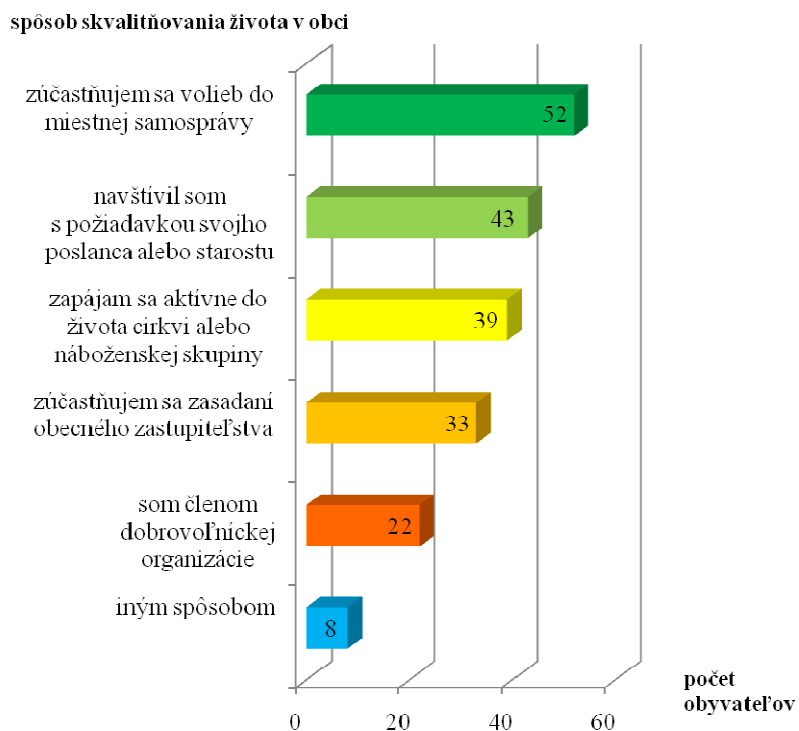
Obr. 28 Odpovede na otázku, či sa obyvatelia podieľajú na skvalitňovaní života

Zdroj : Vlastné spracovanie

46% respondentov si myslí, že má účasť na zlepšovaní života obce, 54% si myslí, že nemá. Ako iné spôsoby skvalitňovania života v obci respondenti uviedli sponzorovanie obecných akcií, pomoc pri organizovaní obecných akcií, čistenie obce, účasť na kultúrnom živote v obci, Rade rodičov školy a podpora športových aktivít. Z tých respondentov, ktorí odpovedali, že majú účasť, robia to nasledovnými spôsobmi:

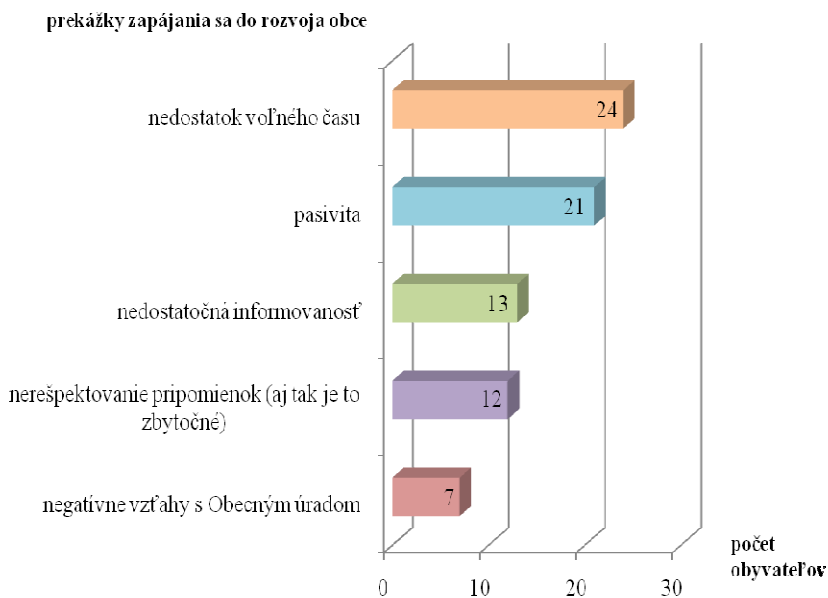
Obr. 29 Spôsoby, akými sa obyvatelia podieľajú na skvalitňovaní života v obci

Zdroj : Vlastné spracovanie

Obyvatelia, ktorí si nemyslia, že sa podieľajú na skvalitňovaní života v obci ako dôvod uviedli:

Obr. 30 Prekážky zapájania sa obyvateľov do činností súvisiacich s rozvojom obce

Zdroj : Vlastné spracovanie

Rozvojový potenciál

Opýtali sme sa respondentov, ako hodnotia možnosti rozvoja obce vo viacerých oblastiach. Respondenti ohodnotili rôzne oblasti rozvoja číslami od 1 po 5 (1 – vynikajúce, 2 – dobré, 3 – priemerné, 4 – podpriemerné, 5 – nevyhovujúce). Pre každú oblasť bol vypočítaný vážený priemer. Čím bližšie bol vážený priemer bližší číslu 1, tým má daná oblasť lepšie hodnotenie. Čím bližšie je vážený priemer v číslu 5, tým má daná oblasť horšie hodnotenie.

Najlepšie hodnotia respondenti výšku obecných daní a podporu miestnych tradícií, najhoršie hodnotenie dosiahli možnosti zamestnať sa a podnikať priamo v obci.

Tab. 23 Vyhodnotenie spokojnosti s oblasťami súvisiacimi s rozvojom

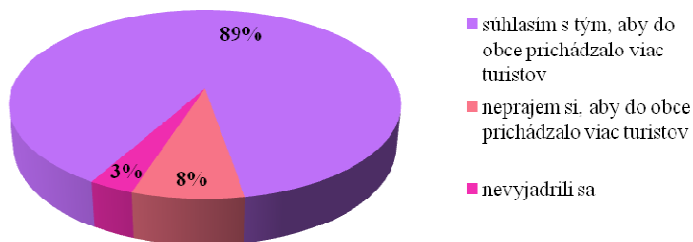
Hodnotená oblasť od najlepšej po najhoršiu	Váž. priemer
výška obecných daní	2,44
podpora miestnych tradícií	2,51
využívanie a stav turistických atrakcií obce	2,84
stav a využívanie kultúrnych pamiatok v obci	2,86
využívanie turistického potenciálu obce	2,91
možnosti podnikať v obci	3,05
možnosť zamestnať sa v obci	3,24

Zdroj : Vlastné spracovanie

Prílev turistov do obce

S rozvojom obce je úzko spätý aj rozvoj cestovného ruchu. Tu má obec Partizánska Ľupča veľké predpoklady. Je veľmi dôležité poznať, či aj obyvatelia obce sú stotožnení s tým, aby do obce prichádzalo viac turistov. Odpoveď respondentov je jednoznačným vyjadrením záujmu o rozvoj cestovného ruchu.

Obr. 31 Aký je názor obyvateľov na prílev turistov do obce

Zdroj : Vlastné spracovanie

Kľúčové rozvojové aktivity

Respondenti mali vybrať spomedzi 38 aktivít len 10 aktivít, na ktoré by sa mal podľa nich sústrediť rozvoj obce nasledujúcich 7 rokov. Najviac hlasov vybudovanie multifunkčného ihriska, rekonštrukcia cesty 3. triedy na Železnô a vybudovanie Aquaparku.

Kompletný zoznam rozvojových aktivít sa nachádza v nasledujúcej tabuľke:

Tab. 24 Aktivity, na ktoré sa má sústrediť rozvoj obce nasledujúcich 7 rokov

Rozvojové aktivity od najviac preferovanej	spolu	podľa vekovej kategórie		
		15-30	31-59	60+
1. vybudovanie multifunkčného ihriska	59	17	33	9
2. rekonštrukcia cesty 3. triedy na Železnô	55	19	30	6
3. vybudovanie Aquaparku	53	17	28	8
4. dobudovanie miestnej komunikácie do L.Sliačov	49	18	27	4
4. vybudovanie telocvične	49	12	27	10
5. bytová výstavba a nové stavebné obvody	43	14	24	5
6. rozvoj individuálneho cestovného ruchu	42	12	24	6
7. rekonštrukcia miestnych komunikácií	41	8	29	4
7. bezpečnosť obyvateľov	41	13	24	4
8. posunutie futbalového ihriska, rekonštrukcia budov	37	13	19	5
8. ochrana prírody a životného prostredia	37	8	23	6
8. zdravotníctvo	37	11	22	4
8. vybudovanie verejnej kanalizácie	37	8	25	4
8. rozšírenie intravilánu	37	8	24	5
9. dobudovanie chodníkov	35	11	20	4
9. vybudovanie Archeoparku	35	10	18	7
10. poskytovanie sociálnej starostlivosti	34	12	20	2
11. rozširovanie ponuky služieb	33	11	17	5
11. zavedenie nových sociálnych služieb v obci	33	11	20	2
12. školstvo	32	11	17	4
12. vybudovanie Zberného dvora druhotných surovín	32	7	22	3
13. kultivácia a výsadba zelene	29	5	19	5
14. rozšírenie ponuky kultúrnych podujatí	28	5	21	2
15. majetkoprávne vysporiadanie pozemkov	27	6	15	6
16. lepšie vyžitie sa mladých (Klub pre mladých)	26	6	17	3
16. detské sady	26	7	14	5
16. rekonštrukcia verejných budov	26	7	18	1
16. vybudovanie miestnej komunikácie na Kamencoch	26	6	14	6
17. úprava verejných priestranstiev a centra obce	25	8	15	2
18. vysporiadanie schátralých budov na námestí	24	6	15	3
19. viac kultúrnych podujatí	21	9	10	2
20. celkový vzhľad obce	20	6	12	2
20. vybudovanie prístupovej cesty s mostom pri VOKUME	20	2	17	1
21. sociálna starostlivosť o starších občanov	16	4	11	1
22. vybudovanie kompostoviska	15	4	7	4
22. rekonštrukcia verejného osvetlenia	15	4	10	1
22. podpora rozvoja podnikania	15	7	8	0

Zdroj : Vlastné spracovanie

Zaujímavé je pozrieť sa na preferované aktivity podľa vekového zloženia respondentov. Veková kategória 15-30 rokov preferuje najviac: rekonštrukcia cesty 3. triedy na Železnô, dobudovanie miestnej komunikácie do L.Sliačov, vybudovanie Aquaparku a vybudovanie multifunkčného ihriska. Veková kategória 31-59 rokov preferuje najviac: vybudovanie multifunkčného ihriska, rekonštrukcia cesty 3. triedy na Železnô, rekonštrukcia miestnych komunikácií a vybudovanie Aquaparku. Veková kategória 60+ rokov preferuje najviac: vybudovanie telocvične, vybudovanie multifunkčného ihriska, vybudovanie Aquaparku a vybudovanie Archeoparku.

Ďalšie pripomienky k fungovaniu a k životu v obci

Čo občanom v obci chýba: stavebniny, kanalizácia, čistiareň, krajčírstvo, pneuservis, reštaurácie, kvetinárstvo, informačné centrum, telocvična, multifunkčné ihrisko, pozemky pre nové domy, klub pre mládež, srdeční a prajní občania, viac atrakcií pre turistov, separovanie drobných kovov ako v okolitých obciach, nové osvetlenie, chodníky, chýajúce kontajnery na plasty, pamätná izba významných rodákov a histórie obce, divadlo, kino, lepšie autobusové spoje, zubár a bankomat.

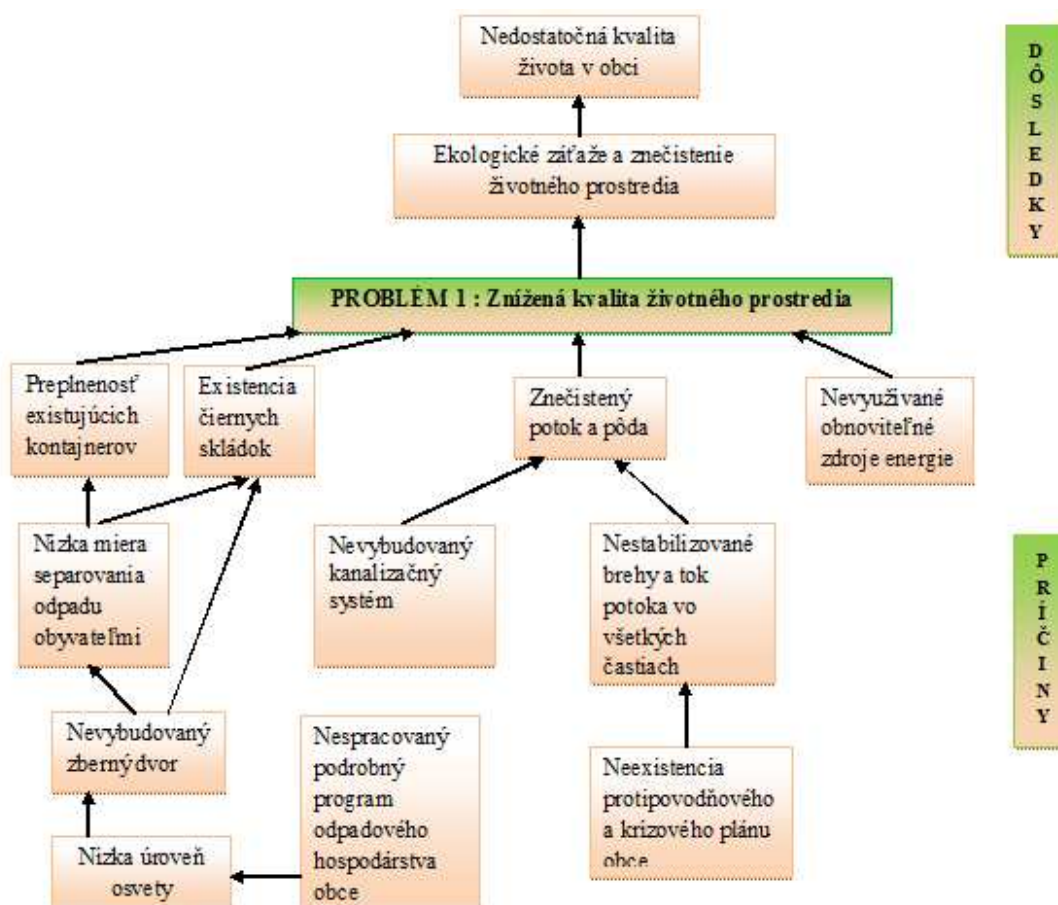
Čo treba opraviť a dobudovať v obci: cesty, lapidárium na cintoríne zo starých pomníkov, centrum obce upraviť a omaľovať, oprava rozhlasu časť Kráľovce, rekonštrukcia ciest.

Čo treba obmedziť: časté krádeže, nedodržiavanie otváracích hodín krčiem.

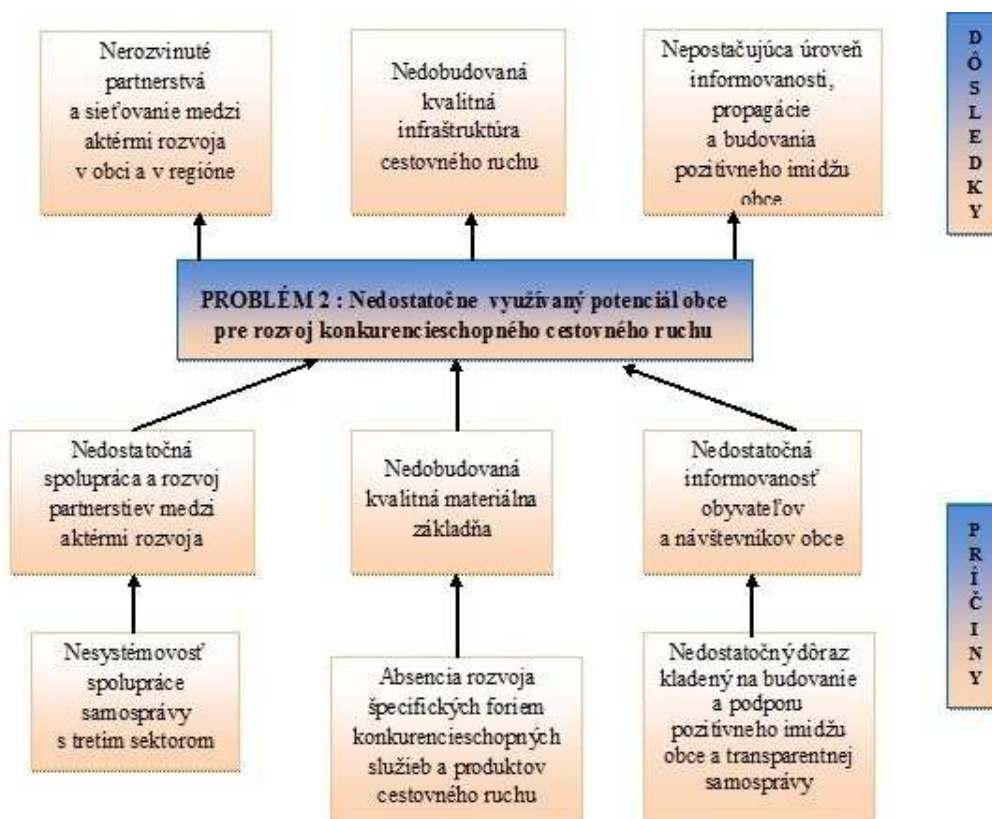
1.9 Analýza problémov

Pre každú zo sledovaných oblastí (environmentálna, ekonomická a sociálna oblasť) sme na základe predošlých analýz vytvorili model problémov, ich príčin a dôsledkov. Odstrániť príčiny problémov a vyriešiť tak existujúce problémy môže obec cez realizáciu projektových zámerov akčného plánu.

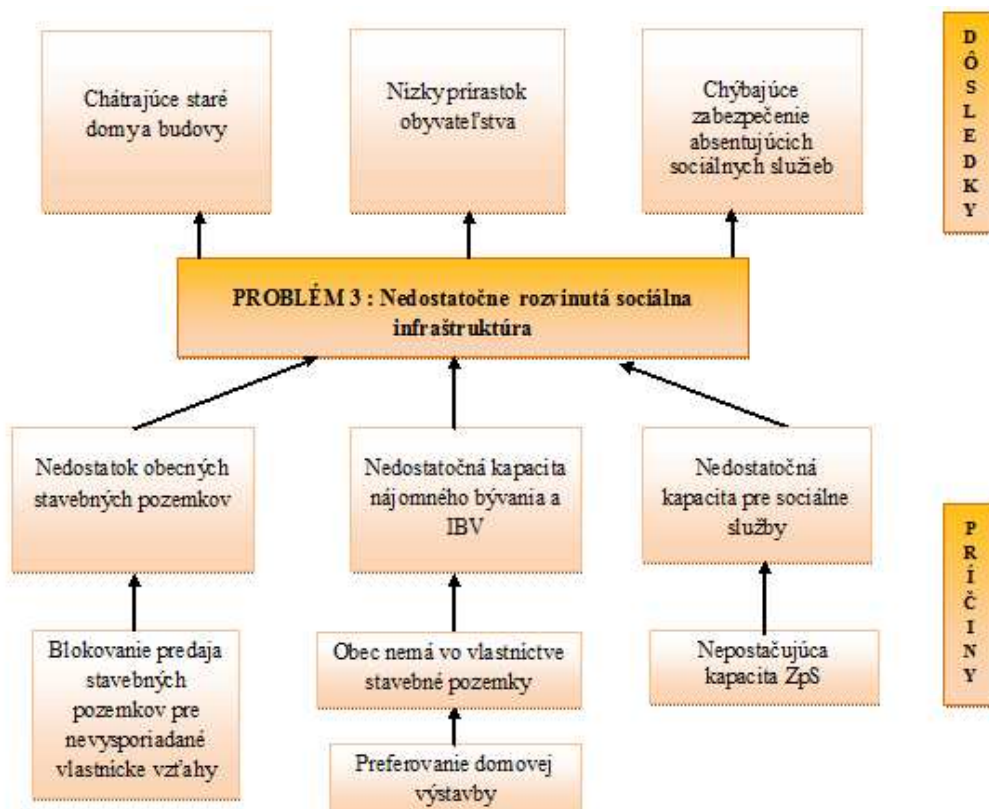
Obr. 32 Strom problémov pre environmentálnu oblasť

Obr. 33 Strom problémov pre oblasť lokálneho ekonomického rozvoja

Obr. 34 Strom problémov pre sociálnu oblasť

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť stanovuje hlavné oblasti, v rámci ktorých by chcela obec dosiahnuť zlepšenie v priebehu ďalších rokov. Tieto oblasti možno zlepšiť len realizovaním aktivít, na ktorých sa podieľa samospráva, obyvatelia, podnikatelia a rôzne spolky a pod. Koordinovaný rozvoj a zapojenie občanov zabezpečí, že aktivity v obci nebudú vytvárať bariéry pre rozvoj, ale naopak budú posúvať obec ďalej a vytvárať takú obec, akú si občania stanovili vo vízii.

2.1 Vízia

Pre stanovenie cieľov, ktoré chce obec dosiahnuť vo svojom rozvoji, je potrebné najskôr si stanoviť víziu. Vízia prezentuje našu predstavu o obci, ako by mala vyzerat' z dlhodobého hľadiska. Túto víziu sa potom snažíme naplňať cieľmi, ktoré si stanovíme v jednotlivých stratégiách rozvoja v priebehu ďalších 20 – 30 rokov. Občania si v prieskume vybrali svoju víziu o tom, ako ich obec bude vyzerat'.

" Partizánska Ľupča, ekologická obec s atraktívnym bývaním, vytvárajúca vhodné podmienky pre život a prácu občanov s kvalitným fungovaním sociálnych služieb, školskej výchovy, kultúrneho, spoločenského, športového a duchovného života, s rozvinutým cestovným ruchom, založenom na udržateľnosti tradičných remesiel a prírodných daností, s rozvinutým poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom."

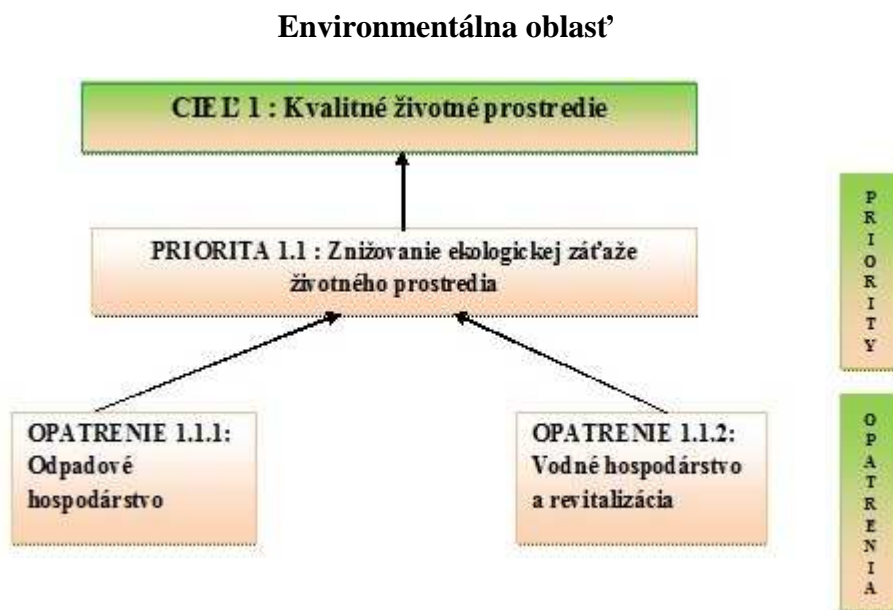
2.2 Stratégia rozvoja obce

Stratégia rozvoja obce tvorí ústrednú časť tohto dokumentu, a vytvára rámec budúceho rozvoja. Stanovenie stratégie vychádza z výsledkov analýzy zdrojov, z výsledkov dotazníkového a anketového prieskumu a zo stretnutí s občanmi a poslancami Obecného zastupiteľstva obce.

Na základe týchto informácií boli identifikované kľúčové oblasti, na ktoré sa obec zameria v ďalších rokoch. Vychádzajú z problémov, ktoré obec má. Každý z týchto problémov má svoje príčiny, a práve ich odstránením je možné odstrániť aj kľúčové problémy.

Špecifické ciele obce prezentujú ciele, ktoré chce obec dosiahnuť v priebehu nasledujúcich 7 rokov. Tieto ciele sú konkretizované pre jednotlivé prioritné oblasti (oblasť sociálna, environmentálna a oblasť lokálneho ekonomického rozvoja), v rámci ktorých sú vymedzené priority a opatrenia, ktoré obec vo svojom rozvoji musí splniť, aby odstránila kľúčové problémy. Postupne naplňaním jednotlivých cieľov by sa mala obec priblížiť k naplneniu svojej vízie. Pri identifikovaní cieľov je nevyhnutná participácia všetkých zúčastnených subjektov, pretože len takto vieme plánovať, aké aktivity sa musia v obci realizovať, aby sa obec rozvíjala.

Strategický cieľ: Do roku 2021 zlepšiť kvalitu života v obci, kvalitu životného prostredia, sociálnu infraštruktúru a podmienky pre rozvoj cestovného ruchu zlepšením spolupráce medzi samosprávou, obyvateľmi, podnikateľmi a mimovládnyimi subjektami pôsobiace v obci. Vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva.

Cieľ 1 Kvalitné životné prostredie

Zabezpečenie udržateľného rozvoja územia prostredníctvom zníženia rizika vzniku negatívnych javov, ktoré vplyvajú na kvalitu všetkých zložiek životného prostredia, dobudovaní environmentálnej infraštruktúry, zvyšovaním ekologického povedomia obyvateľov a vytváraním priaznivých podmienok pre kvalitné životné prostredie v obci.

Priorita 1.1 Znižovanie ekologickej záťaže životného prostredia

Prioritná oblasť sa zaoberá zvýšením kvality životného prostredia, smerovaná je na vybudovanie kanalizácie a ČOV, na zlepšenie odpadového a vodného hospodárstva a revitalizáciu krajiny. Cieľom je znížiť ekologickú záťaž zvýšením ekologického povedomia a ekologického správania obyvateľstva pre skvalitnenie životných podmienok v obci.

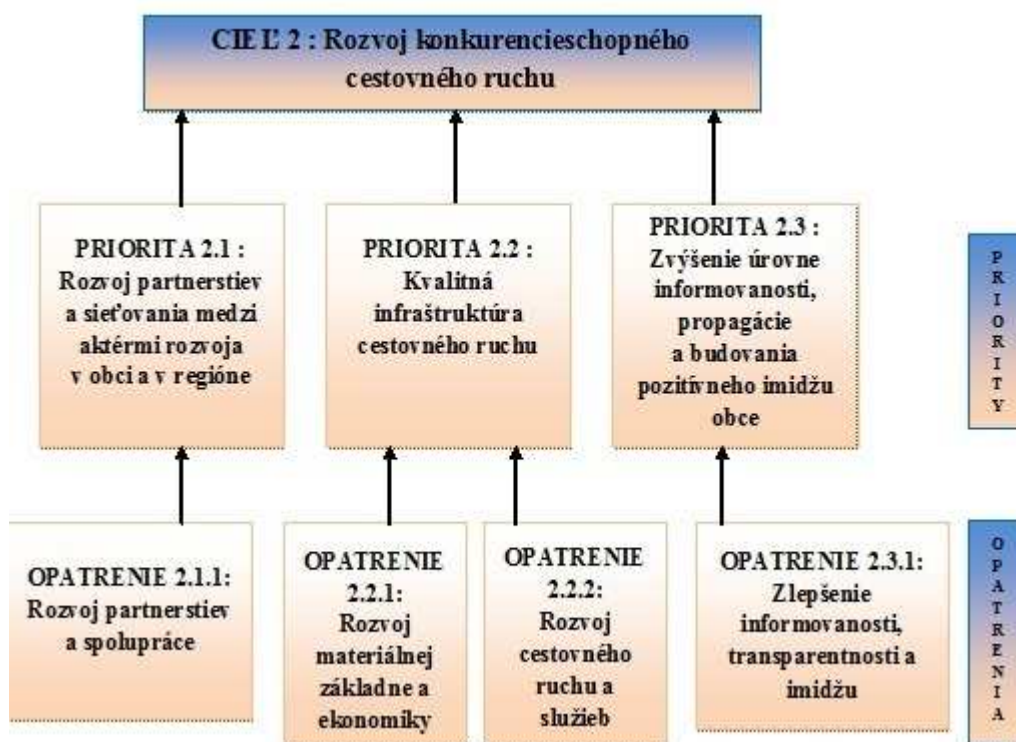
1.1.1 Odpadové hospodárstvo

V rámci tohto opatrenia sa budú aktivity zameriavať na výstavbu III. etapy skládky odpadov, zberného dvora, zlepšenie úrovne separovaného zberu obyvateľmi, odstraňovanie dôvodov vzniku čiernych skládok a odstránenie negatívnych vplyvov poľnohospodárskej výroby na životné prostredie.

1.1.2 Vodné hospodárstvo a revitalizácia

Opatrenie je zamerané na revitalizáciu a reguláciu miestneho potoka, skvalitnenie infraštruktúry vodného hospodárstva, rekonštrukciu Tajchu na Magurke, vybudovanie malých vodných elektrární, ako aj na zlepšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie a dokumentáciu s tým spojenú.

Oblasť lokálneho ekonomického rozvoja

Cieľ 2 Rozvoj konkurencieschopného cestovného ruchu

Dosiahnutý všestranný rozvoj kvality života v obci Partizánska Ľupča rozvíjaním partnerstiev a sieťovania aktérov rozvoja v rámci obce a regiónu podporujúce zlepšenie životných podmienok svojich obyvateľov prostredníctvom efektívneho využívania potenciálu pre rozvoj konkurencieschopného CR založeného na skvalitnení infraštruktúry a služieb propagujúcich tradičné remeslá, baníctvo, históriu a prírodné danosti obce.

Priorita 2.1 Rozvoj partnerstiev a sieťovania medzi aktérmi rozvoja v obci a v regióne

Prioritná oblasť je nasmerovaná na efektívne zabezpečenie ďalšieho rozvoja obce cez komplexnú spoluprácu. Táto spolupráca musí byť preferovaná minimálne na dvoch úrovniach. Partnerskou spoluprácou a sieťovaním v rámci územia obce medzi samosprávou, podnikateľmi a subjektami pôsobiacimi v mimovládnom sektore a tiež za hranicami obce – v regióne, s partnerskými obcami a ďalej.

2.1.1 Rozvoj partnerstiev a spolupráce

Opatrenie je zamerané na podporu spolupráce samosprávy s novými aj fungujúcimi štruktúrami v oblasti cestovného ruchu, podnikania, tretieho sektora, mikroregiónu a ďalších platforiem.

Priorita 2.2 Kvalitná infraštruktúra cestovného ruchu

Priorita sa zaoberá zabezpečením a dobudovaním takej infraštruktúry v obci, ktorá podporí naštartovanie cestovného ruchu. Táto priorita bude napĺňaná prostredníctvom realizácie aktivít v 2 oblastiach. Prostredníctvom zlepšenia technickej infraštruktúry a podmienok podnikateľského prostredia, ako aj cez využitie tradičných remesiel, baníctva a prírodného potenciálu obce.

2.2.1 Rozvoj materiálnej základne a ekonomiky

Obec zo svojou polohou v rámci regiónu má priestor pre rozvoj takých ekonomických aktivít, ktoré využívajú lokálny potenciál. Opatrenie je zamerané na rozvoj a modernizáciu technickej infraštruktúry, kde je dôležité zamerať sa najmä na rekonštrukciu miestnych komunikácií a cesty 3. triedy, vybudovanie parkovísk, podpora domáceho podnikateľského prostredia, bezpečnosť a zefektívnenie fungovania samosprávy z ekonomického hľadiska.

2.2.2 Rozvoj cestovného ruchu a služieb

Aktivity opatrenia zameraného na rozvoj cestovného ruchu a služieb poskytovaných v obci sú smerované na využitie prírodných daností obce, tradičných remesiel a baníctva, ako aj na zlepšenie poskytovania služieb pre návštevníkov v obci, aj v miestnych častiach Magurka a Železnô.

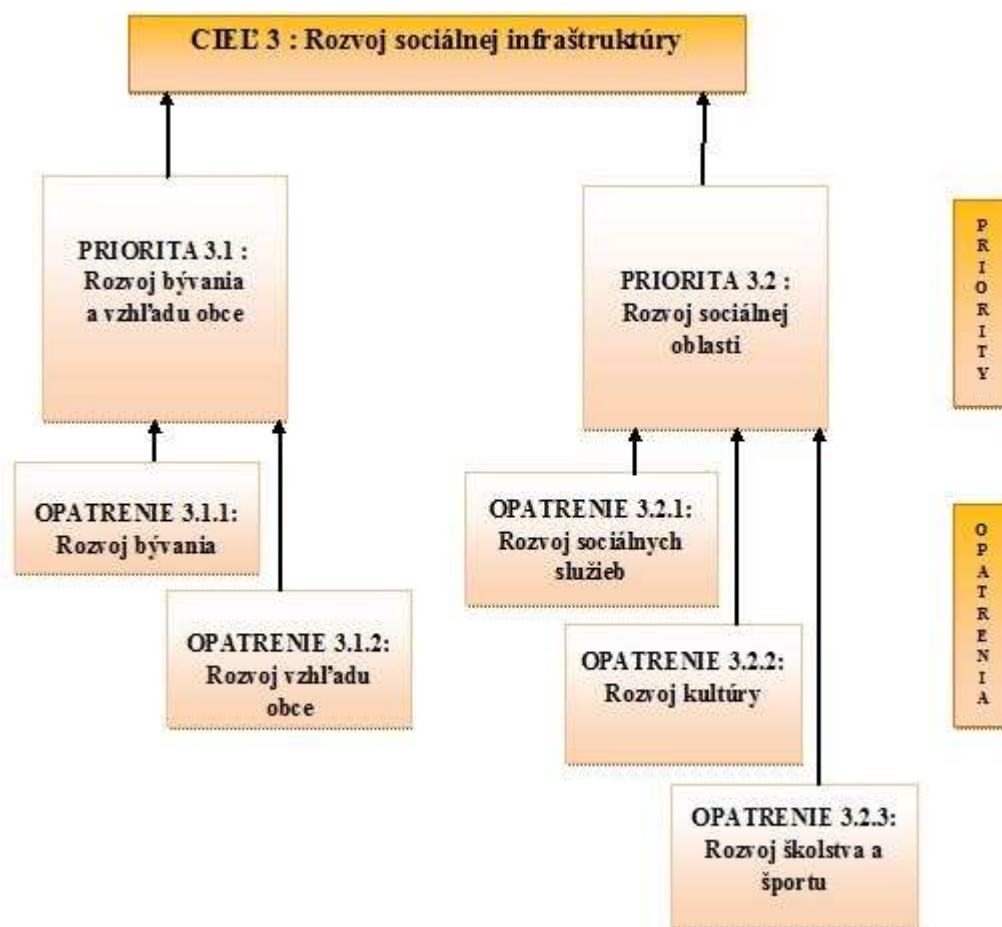
Priorita 2.3 Zvýšenie úrovne informovanosti, propagácie a budovania pozitívneho imidžu obce

Pre samosprávu je dôležité, aby ju jej obyvatelia a verejnosť vnímali ako transparentnú a ochotnú informovať. Toto vnímanie musí samospráva aktívne ovplyvňovať a pravidelne vykonávať opatrenia na zlepšenie súčasného stavu.

2.3.1 Zlepšenie informovanosti, transparentnosti a imidžu

Aktivity opatrenia sú orientované na modernizáciu a zlepšovanie prostriedkov informovanosti, ktorými sú internetová stránka, informačné centrum, propagačné materiály, informačné a smerové tabule, miestny rozhlas a tiež vytvorenie kvalitnej komunikačnej stratégie obce pre jednotnú komunikáciu s jej obyvateľmi aj návštevníkmi.

Sociálna oblasť

Ciel' 3 Rozvoj sociálnej infraštruktúry

Vybudovaná sociálna infraštruktúra obce Partizánska Ľupča zabezpečujúca kvalitné životné podmienky všetkých obyvateľov vďaka zlepšeniu celkového vzhľadu obce a rozvoju individuálnej bytovej výstavby, kultúry, športu, školstva, voľnočasových aktivít a poskytovaniu vysokej úrovne sociálnych služieb.

Priorita 3.1 Rozvoj bývania a vzhľadu obce

Medzi prioritné oblasti, ktoré je nevyhnutné riešiť patrí otázka rozvoja bývania, individuálnej bytovej výstavby a k nej náležitej výstavby inžinierskych sietí. V súvislosti s tým sa spája dôležitosť zlepšenia celkového vzhľadu obce na pritiahnutie nových obyvateľov pri zachovaní jednotného rázu.

3.1.1 Rozvoj bývania

Obec bude rozvíjať podmienky pre výstavbu prostredníctvom aktualizácie územného plánu obce – zmeny a doplnky, vysporiadania vlastníckych vzťahov, získania pozemkov, zabezpečenia projektovej dokumentácie a realizácie k tomu príslušnej infraštruktúry, aby tak zabezpečila možnosti pre svojich mladých obyvateľov, aby z obce neodchádzali, ako aj pre záujemcov mimo obce. Pri realizácii aktivít v rámci tejto oblasti sa dôraz bude klásť na vytváranie jednotného rázu obce.

3.1.2 Rozvoj vzhľadu obce

Opatrenie sa venuje rozvoju estetickej stránky života v obci s dôrazom na zachovanie jej zástavby. Oddychové zóny, verejná zeleň, ihriská pre deti s matkami, modernizácia interiéru aj exteriéru obecných budov, mobiliár, údržba verejných priestranstiev a drobná miestna architektúra slúžiace na zlepšenie celkového vzhľadu obce a sú súčasťou skvalitnenia životného priestoru.

Priorita 3.2 Rozvoj sociálnej oblasti

Prioritná oblasť sa venuje rozvoju sociálnych služieb, kultúry, športu a školstva. Kvalitná sociálna infraštruktúra a spoločenské vyžitie je dôležitým predpokladom spokojnosti obyvateľstva s kvalitou života v obci.

3.2.1 Rozvoj sociálnych služieb

Pre kvalitný život obyvateľov je nevyhnutné zabezpečiť dostupnosť služieb, ktoré vytvárajú základný štandard životnej úrovne obyvateľov. V tomto rozvoji je dôležité obsiahnuť všetkých generačných kategórií: deti, mládež, mladé rodiny, obyvateľstvo v strednom veku, seniori. Konkrétne zlepšenia by mali byť podrobnejšie nasmerované aj v kvalitnom Komunitnom pláne obce.

3.2.2 Rozvoj kultúry

Ľudské zdroje sú jedným zo základných faktorov rozvoja vidieka a obce. V Partizánskej Ľupči sú vzťahy medzi obyvateľmi určované históriou, ako aj polohou obce k okresnému mestu (dochádzanie obyvateľov do mesta za prácou, službami aj zábavou). V rámci týchto podmienok je v obci bohatý kultúrny a spoločenský život. Preto obec naďalej bude podporovať rozvoj aktivít svojich občanov a ich zapájanie sa do života v obci prostredníctvom rôznych mimovládnych organizácií. V neposlednom rade bude zabezpečovať skvalitnenie materiálno-technického vybavenia priestorov určených na kultúrne vyžitie a podporovať tradičné remeslá a povedomie verejnosti o baníctve a histórii obce.

3.2.3 Rozvoj školstva a športu

Opatrením bude obec zlepšovať úroveň pre rozvoj športových aktivít zabezpečením kvalitných podmienok na nových a existujúcich športoviskách. Prepojením na rozvoj materskej aj základnej školy, ich priestorov a skvalitňovaním vyučovacieho procesu a voľnočasových aktivít určených pre deti. Takto bude predchádzať šíreniu negatívnych vplyvov na naše deti a mládež.

3 IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC

Ďalšia časť tohto dokumentu sa zaoberá otázkou „*Ako splníme stanovené ciele?*“ a zaoberá sa definovaním podmienok implementácie stratégie obce Partizánska Ľupča.

Vytýčené ciele v stratégii budú realizované prostredníctvom projektov, ktoré sú stanovené v akčnom pláne. Akčný plán predstavuje plán aktivít, ktoré sa plánujú realizovať v obci a ktoré prispievajú k naplneniu stanovených cieľov. Okrem naplánovaných cieľov sa v obci realizujú aj ďalšie aktivity, ktoré v pláne nie sú, ale prispievajú k napĺňaniu stratégie.

Obdobie realizácie označuje obdobie, kedy by sa mala začať realizácia projektu. Buď je uvedený rok začatia realizácie alebo obdobie, dokiaľ dôjde k realizácii projektu. Intervaly sú stanovené: 1. do 1 roku, 2. do 3 rokov, 3. po 3 rokoch.

Rozpočet udáva rozpočtový interval, ktorý rozdeľuje finančnú náročnosť:

1. menej náročný projekt do 10 000 Eur
2. náročný projekt do 40 000 Eur
3. veľmi náročný projekt nad 40 000 Eur

Interval je stanovený na základe schopnosti obce realizovať investície z vlastných zdrojov.

3.1 Akčný plán

CIEĽ 1 Kvalitné životné prostredie

PRIORITA 1.1 Znižovanie ekologickej záťaže životného prostredia

Opatrenie	Navrhovaná aktivita	Obdobie realizácie	Rozpočet	Zdroje financovania	Garant projektu	Poznámka
1.1.1 Odpadové hospodárstvo	a. Vypracovanie podrobného Programu odpadového hospodárstva (zahrnúť ekonomické zhodnotenie odpadov, represia, každoročné zverejňovanie pokrokov obce v separácii, zavedenie separovania odpadu v ZŠ s MŠ, súťaž o najlepšie separujúcu ulicu, kontrola separácie v kontajneroch deťmi ZŠ s MŠ, separovaný podomový zber, zefektívnenie systému platenia poplatkov za TKO, zverejnenie kompletného zoznamu odvozu odpadov všetkých zberných nádob v obci, so systém motivácie separovania, rozšírenie separácie odpadu a pod.)	1.	1.	Vlastné	Obec	
	b. Vybudovanie zberného dvora	2.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	c. Odstránenie nelegálnych skládok, pomoc občanom pri likvidácii nebezpečného odpadu	2.	1.	Vlastné, ŠR (Environmentálny fond, Program obnovy dediny), EU fondy	Obec	
	d. Propagácia a osвета separovania odpadu	1.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	e. Implementácia zefektívneného systému separovania	1.	1.	Vlastné	Obec + OZO	
	f. Zvýšenie motivácie v oblasti separácie a spracovania biologického odpadu (zabezpečením mikrokompостární)	1.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, MAS	

	g. Dohoda so súkromným subjektom o využití biomasy	1.	1.	Vlastné, ŠR, Súkromný subjekt, EU fondy	Obec	
	h. Umiestnenie väčšieho počtu odpadových košov a košov na separovaný odpad v obci, zhotovenie prístreškov nad nádoby s odpadom	1.	1.	Vlastné, ŠR, EÚ, OZO	Obec	
	i. Vybudovanie kanalizačného systému a ČOV	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS)	Obec, LVS	
	j. Osveta orientovaná na informovanie občanov o dôležitosti pripojenia domácností na kanalizačnú sieť	1.	1.	Vlastné, LVS	Obec, LVS	
	k. Výstavba III. etapy skládky odpadov	2.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, podnikatelia	Obec, Mondi	
1.1.2 Vodné hospodárstvo a revitalizácia	a. Stabilizovanie a revitalizovanie brehov a toku potoka a jeho regulácia vo všetkých častiach	3.	3.	Vlastné, ŠR, Slovenský vodohospodársky podnik (SVP), EÚ fondy	SVP	
	b. Pravidelné čistenie potoka a odstraňovanie invázivných burín v jeho okolí	3.	1.	Vlastné, ŠR, SVP, EÚ fondy	Obec, SVP	
	c. Vypracovanie krízového plánu obce a aktualizovanie protipovodňového plánu (s presným rozdelením kompetencií pri riešení krízových situácií)	1.	1.	Vlastné, ŠR	Obec	

	d. Realizovanie protipovodňových opatrení	2.	3.	Vlastné, ŠR (Úrad vlády SR), EU fondy	Obec	
	e. Vybudovanie a rekonštrukcia odvodňovacích rigólov	2.	2.	Vlastné, ŠR (Program rozvoja vidieka, Environmentálny fond), EU fondy	Obec	po vybudovaní kanalizácie, ciest a chodníkov
	f. Ochrana intravilánu pred povrchovými zrážkovými vodami a eróziou pôdy	2.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	g. Rekonštrukcia vodovodu	3.	3.	LVS, Vlastné, MŽP, EU fondy	LVS	
	h. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (malé vodné elektrárne, solárna energia, drevná hmota)	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	i. Rekonštrukcia Tajchu na Magurke	2.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	

CIEĽ 2 Rozvoj konkurencieschopného cestovného ruchu

PRIORITA 2.1 Rozvoj partnerstiev a sieťovania medzi aktérmi rozvoja v obci a v regióne

Opatrenie	Navrhovaná aktivita	Obdobie realizácie	Rozpočet	Zdroje financovania	Garant projektu	Poznámka
2.1.1 Rozvoj partnerstiev a spolupráce	a. Podpora efektívneho fungovania spolupráce obce s podnikateľmi a živnostníkmi v obci	1.	1.	Vlastné, EU fondy, ŠR	Obec	
	b. Podpora efektívneho fungovania spolupráce obce s organizáciami v obci	1.	1.	Vlastné, EU fondy, ŠR	Obec	
	c. Podpora efektívneho fungovania spolupráce obce s tretím sektorom (koordinácia podujatí na každý rok , zabezpečenie odborného poradenstva podávania projektov, vytvorenie systémového pridelovania obecných dotácií organizáciám cez projektové zámery obce vyčlenením časti rozpočtu - podpora inovácií, osvetu v oblasti tradičných remesiel, ochrany ŽP; zabezpečenie propagácie tretieho sektora - Deň prezentovania činností, propagačné videá na webovej stránke obce, aktualizácia organizácií na webe a i.)	1.	1.	Vlastné, EU fondy, ŠR	Obec	
	d. Spolupráca s okolitými obcami (budovanie regionálnej značky a i.)	3.	1.	Vlastné, OZ SL, Klaster Liptov	Obec, OZ SL, Klaster Liptov	
	e. Aktívna práca v združeniach, v ktorých je obec členom	3.	1.	Vlastné, EU fondy, ŠR	Obec, OZ SL	

	f. Rozšírená a systémová spolupráca so zahraničnými partnermi, družobnými obcami a mikroregiónmi	3.	3.	Vlastné, ŠR, VÚC, EU fondy	Obec, OZ SL	
	g. Zlepšenie spolupráce s cirkvami	3.	1.	Vlastné, cirkvi	Obec	
	h. Vytvorenie databázy endogénnych zdrojov obce (podnikatelia, firmy, živnostníci, odborníci, ubytovacie zariadenia, obecný majetok, služby a i. so zverejnením na internetovej stránke obce)	1.	1.	Vlastné	Obec	

PRIORITA 2.2 Kvalitná infraštruktúra a rozvoj cestovného ruchu

Opatrenie	Navrhovaná aktivita	Obdobie realizácie	Rozpočet	Zdroje financovania	Garant projektu	Poznámka
2.2.1 Rozvoj materiálnej základne a ekonomiky	a. Rekonštrukcia cesty 3. triedy	2.	3.	Vlastné, LVS, EU fondy, VÚC	Obec, VÚC, LVS	Po vybudovaní kanalizácie
	b. Projektová dokumentácia na výstavbu chodníkov	3.	2.	Vlastné, EU fondy, ŠR	Obec	
	c. Vybudovanie chodníkov	3.	3.	VÚC, ŠR, EU fondy, Vlastné	Obec	Po vybudovaní kanalizácie

	d. Dobudovanie a skvalitnenie miestnych komunikácií	3.	3.	Vlastné, LVS, EU fondy, podnikatelia	Obec, LVS	Po vybudovaní kanalizácie
	e. Vybudovanie turistického chodníka do Malatín	1.	1.	Vlastné, ŠR, EÚ fondy	Obec	
	f. Vybudovanie cestného prepojenia súčasnej zástavby s novými a navrhovanými lokalitami	3.	3.	Vlastné, EU fondy, ŠR, podnikatelia	Obec, podnikatelia	
	g. Skvalitnenie cesty do Liptovských Sliačov	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec, MAS	
	h. Bezpečnostné opatrenia na nebezpečných dopravných úsekoch (značky, osvetlenie, chodníky, spomaľovače, digitálne merače rýchlosti a pod.)	2.	2.	Vlastné, ŠR (Úrad vlády)	Obec, Policajný zbor	
	i. Realizácia parkovísk a odstavných plôch pre autá a kamióny	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, podnikatelia	Obec, podnikatelia	
	j. Projektová dokumentácia pre parky, detské ihriská a oddychové zóny a ich realizácia	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy,	Obec	
	k. Podpora zariadenia chýbajúcich služieb v obci	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	l. Vybudovanie verejných toaliet	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	

	m. Modernizácia verejného osvetlenia	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	n. Vybudovanie a modernizácia kamerového systému	2.	1.	Vlastné, ŠR (Úrad vlády), EU fondy	Obec	
	o. Modernizácia IT technológií a sietí (obecný rozhlas nahradiť IT, bezplatné wifi zóny na námestiach, podzemný optický kábel a i.)	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy, podnikatelia	Obec, podnikatelia	
	p. Inštalácia bankomatu	1.	1.	banka	Obec	
	r. Realizácia služieb obyvateľom cez obecné služby (údržbárske služby, služby pre odkázaných občanov „náhradný manžel“, a i.)	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy,	Obec	
	s. Spolupráca s investormi pri realizácii rozvojových zámerov (parkoviská pre autá a kamióny, cyklotrasy, náučné chodníky, vyhliadkové veže, altánky, múzeum remesiel, baníctva a osobností obce, banský skanzen a i.)	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	
	t. Realizácia priemyselného parku na vymedzenom území	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	
	u. Rozvoj pracovných príležitostí, remesiel a podpora podnikateľských aktivít v obci (komposesorát – modernizácia pily, KARITA)	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, ÚPSVaR, podnikatelia	
	v. Vybudovanie archeoparku	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	

	z. Podpora poľnohospodárstva a samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR)	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, SHR	Obec, SHR	
2.2.2 Rozvoj cestovného ruchu a služieb	a. Využitie miestnych častí Magurka a Železnô na rozvoj cestovného ruchu	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	
	b. Vybudovanie lyžiarskeho strediska	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	
	c. Vybudovanie aquaparku	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	
	d. Vybudovanie autocampingu	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	
	e. Podpora zriadenia internetovej kaviarne	1.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, podnikatelia	Obec, podnikatelia	
	f. V miestnej časti Magurka zlepšiť podmienky pre turistický rozvoj (lyžiarsky vlek, multifunkčné ihrisko, banícky skanzen)	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, podnikatelia	
	g. Rekonštrukcia budov a areálu Detskej ozdravovne Železnô	3.	3.	Vlastné, ŠR (MŽP), EU fondy	Obec, podnikatelia	

	h. Vytvorenie komplexného produktu cestovného ruchu a zabezpečenie podmienok pre jeho zavedenie (zavedenie funkcie sprievodcu obcou na odbornej úrovni, fakultatívne výlety za remeslami, baníctvom a zvykmi, cyklotrasy s vyhlídkovými vežami a náučným chodníkom, sprístupnenie kostolných veží verejnosti, produkt založený na jedinečnosti, kvalite a dobrej cene)	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, podnikatelia	Obec, MAS, podnikatelia	
	i. Vybudovanie náučných chodníkov	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, podnikatelia	Obec, podnikatelia	
	j. Vybudovanie vyhlídkových veží a oddychových miest v doline (altánky)	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy, podnikatelia	Obec, podnikatelia	
	k. Projektová dokumentácia na cyklotrasy	3.	1.	Vlastné, ŠR, MAS, EÚ fondy	Obec, MAS	
	l. Vybudovanie a skvalitnenie cyklotrás	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec, MAS	
	m. Vytvorenie banského skanzenu, sprístupnenie banských diel	2.	1.	Vlastné, ŠR, MAS, EU fondy	Obec, MAS	
	n. Zriadenie múzea remesiel, baníctva a osobností	2.	2.	Vlastné, ŠR, MAS, EU fondy	Obec, MAS	
	o. Podpora nových foriem CR (konferenčná a športová turistika, a i.)	2.	1.	Vlastné, ŠR, MAS, EU fondy	Obec, MAS	

	p. Vypracovanie dokumentu Marketingová stratégia obce a jeho zavedenie do praxe	2.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
--	---	----	----	-----------------------	------	--

PRIORITA 2.3 Zvýšenie úrovne informovanosti, propagácie a budovania pozitívneho imidžu obce

Opatrenie	Navrhovaná aktivita	Obdobie realizácie	Rozpočet	Zdroje financovania	Garant projektu	Poznámka
2.3.1 Zlepšenie informovanosti, transparentnosti a imidžu	a. Priestorové, technické a personálne zabezpečenie informačného centra	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec, MAS	
	b. Rekonštrukcia budovy obecného úradu, knižnice, sobášnej miestnosti, prenajatých priestorov	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec	
	c. Modernizácia a skvalitnenie internetovej stránky obce (video o obci, internetová aplikácia turistického sprievodcu obcou do mobilu voľne dostupného na internete a i.)	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec	
	d. Komplexná propagácia o možnostiach v obci (prehľad všetkých podujatí, ubytovanie, služby, tlačenná forma, zverejnenie na internete, distribuovaný do informačných centier a CK, propagácia u zahraničných partnerov a pod.)	1.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec	
	e. Informačné, smerové a orientačné tabule	2.	2.	Vlastné, ŠR, MAS, EU fondy	Obec	
	f. Modernizácia a dobudovanie obecného rozhlasu	2.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	g. Vypracovanie Komunikačnej stratégie obce a zavedenie do praxe	1.	1.	Vlastné	Obec	

	h. Nové formy na skvalitnenie poskytovaných služieb a popularizáciu samosprávy (Jednotné kontaktné miesto, pravidelný dotazníkový prieskum spokojnosti a potrieb obyvateľov, Deň otvorených dverí starostu, anketa o spokojnosti s vybavovaním na obecnom úrade a i.)	2.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	i. Zvýšenie personálneho zabezpečenia samosprávnych funkcií	1.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	

CIEĽ 3 Rozvoj sociálnej infraštruktúry

PRIORITA 3.1 Rozvoj bývania a vzhľadu obce

Opatrenie	Navrhovaná aktivita	Obdobie realizácie	Rozpočet	Zdroje financovania	Garant projektu	Poznámka
3.1.1 Rozvoj bývania	a. Vysporiadanie vlastníckych vzťahov nevyužívaných nehnuteľností v obci	3.	1.	Vlastné, obyvatelia	Obec	
	b. Získanie pozemkov a ich vysporiadanie pre bytovú výstavbu	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	c. Projektová dokumentácia na bytovú výstavbu	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	d. Výstavba IBV a nájomných bytov zachovávajúca ráz obce	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	

	e. Realizácia inžinierskych sietí na plánovaných nových uliciach, nové trafostanice (cesty, chodníky, kanalizácia, elektrina, vodovod)	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, LVS, Stredoslovenská energetika Distribúcia (SSE-D)	Obec	
	f. Dobudovanie a zlepšenie technickej infraštruktúry na existujúcich uliciach	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, LVS, SSE-D	Obec	
	g. Zlepšenie dopravného spojenia do obce	3.	1.	SAD, Obec	Obec, SAD	
3.1.2 Rozvoj vzhľadu obce	a. Opatrenia na zachovanie malebnosti obce (osвета a motivácia obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy zameraná na nekosené pozemky, súťaž na skrášlenie priestorov pred domami, zavádzanie historických prvkov v obci, podpora rekonštrukcie pôvodných domov a stavieb)	3.	1.	Vlastné, Obyvatelia, ŠR, EU	Obec, obyvatelia	
	b. Opatrenie na udržiavanie chátrajúcich domov a ich okolia majiteľmi (VZN o udržiavaní nehnuteľného majetku a jeho okolia)	1.	1.	Vlastné, obyvatelia	Obec, obyvatelia	
	c. Vytvorenie oddychových zón mimo námestia a v prírode	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy, Mondi SCP, podnikatelia	Obec, podnikatelia	Po vybudovaní kanalizácie
	d. Rekonštrukcia a modernizácia interiérov a exteriérov všetkých obecných budov, vrátane ich energetickej efektívnosti	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	e. Dobudovanie drobnej miestnej architektúry a jej pravidelná údržba (zjednotenie okrasnej zelenej výsadby, smetné koše, kvety zavesené na stĺpoch, lavičky a pod.)	1.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	

	f. Udržiavanie čistého verejného priestranstva a plôch v okolí cestných komunikácií a vodných tokov	1.	1.	Vlastné	Obec	
	g. Rekonštrukcia a rozšírenie cintorínov so zachovaním miestneho rázu a historického významu (oplotenie, kríž a stabilizácia náhrobkov a i.)	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	h. Rekonštrukcia nadzemných vedení na stĺpoch na podzemné	3.	3.	Vlastné, SSE-D, ŠR, EU fondy	Obec, SSE-D	Počas rekonštrukcie vodovodu
	i. Zmeny a doplnky Územného plánu obce	2.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	j. Modernizácia a rekonštrukcia mostov	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, SVP, Mondí SCP	Obec, SVP	

PRIORITA 3.2 Rozvoj sociálnej oblasti

Opatrenie	Navrhovaná aktivita	Obdobie realizácie	Rozpočet	Zdroje financovania	Garant projektu	Poznámka
3.2.1 Rozvoj sociálnych služieb	a. Vypracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb	1.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, ZpS obyvatelia	
	b. Sprevádzkovanie Zariadenia pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča, jeho modernizácia a zatraktívnenie, vrátane materiálového vybavenia, spolupráca s inými poskytovateľmi sociálnych služieb	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, obyvatelia	Obec, ZpS	
	c. Rozšírenie a skvalitnenie existujúcich poskytovaných sociálnych služieb, zvýšenie informovanosti a poradenstva o poskytovaných službách, zavedenie systému ich koordinácie	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy, obyvatelia	Obec, ZpS	
	d. Zlepšenie bezpečnosti a využívania detských ihrísk	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, Mondi SCP	Obec	
	e. Podpora vzdelávania a voľnočasových aktivít (krúžky pre deti, kurzy pre dospelých)	1.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, obyvatelia	Obec	
	f. Zriadenie chránených dielní	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, firmy	

	g. V oblasti primárnej prevencie iniciovať a skvalitniť spoluprácu s príslušnými inštitúciami ÚPSVR, zariadenia VÚC – krízové centrum, neštátne subjekty, štátna polícia...) s cieľom znižovať počet sociálno-patologických javov na území obce.	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy, ÚPSVR, VÚC, Neziskové organizácie	Obec	
	i. Podpora pozitívneho demografického vývoja obce	3.	1	Vlastné, ŠR, EÚ fondy, ÚPSVR	Obec	
3.2.2 Rozvoj kultúry	a. Dokončenie rekonštrukcie Kultúrneho domu a modernizácia inventára	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	b. Zavedenie inovácií Remeselníckeho jarmoku	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, MAS	
	c. Rekonštrukcia veže kostola sv. Matúša a jej sprístupnenie verejnosti ako výhliadkovej veže	2.	2.	Farský úrad, vlastné, ŠR, EU fondy	Farský úrad, Obec	
	d. Dokončenie rekonštrukcie námestia	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy, SVP	Obec, podnikatelia	
	e. Osveta v oblasti tradičných remesiel, baníctva, osobností a histórie obce (regionálna výchova od prvého ročníka ZŠ s MŠ, podujatie Noc kostolov a i.)	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec, ZŠ s MŠ	
	f. Zvýšenie kapacity a modernizácia obecnej knižnice a jej digitalizácia	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec,	

3.2.3 Rozvoj školstva a športu	a. Budovanie nových multifunkčných športovísk a podpora nových športov v obci (posilňovňa – fitness, skatepark, trasy pre korčuliarov, cyklistov a pod.)	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec, MAS	
	b.Posunutie futbalového ihriska a rekonštrukcia areálu a budov	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	c. Zlepšenie podmienok pre zimné športy (zabezpečenie plochy na korčuľovanie pre zimné klzisko - chladiace zariadenie alebo umelé klzisko, starostlivosť o trasy pre bežkárov, dobré dostupné parkovacie plochy, voda, dobrý prístup)	3.	2.	Vlastné, ŠR, EU fondy, MAS	Obec, organizácie, MAS	
	d. Výstavba viacúčelovej športovej haly alebo telocvične pri ZŠ s MŠ	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	e. Rozšírenie časti MŠ v ZŠ s MŠ	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	f. Dokončenie rekonštrukcie interiéru a exteriéru ZŠ s MŠ	3.	3.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	g. Modernizácia a skvalitňovanie vyučovacieho procesu v ZŠ s MŠ	1.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	
	h. Realizácia pravidelnej protidrogovej prevencie a prevencie proti kriminalite	3.	1.	Vlastné, ŠR, EU fondy	Obec	

3.2 Monitorovací a hodnotiaci rámec

Aby obec mohla sledovať pokrok, ktorý dosahuje v napĺňaní cieľov, je potrebné si stanoviť monitorovací rámec, v rámci ktorého obec bude sledovať dosahovanie stanovených cieľov. A tiež na to, aby stratégia bola aj naozaj napĺňaná a neostala len nerealizovaným strategickým dokumentom, je potrebné sledovať pokrok v napĺňaní stratégie a prispôbiť ďalšie aktivity podľa reálnych potrieb. Tieto potreby je možné sledovať práve v procese monitorovania, kedy sa hodnotí pokrok v napĺňaní jednotlivých cieľov na základe sledovania monitorovacích ukazovateľov.

Okrem sledovania pokroku (monitorovania) je stratégia hodnotená. Hodnotené je napĺňanie stanovených cieľov a na základe odporúčaní hodnotenia sa stratégia aktualizuje v priebehu jej napĺňania a na základe výsledkov hodnotenia sa stanovuje aj ďalšia stratégia pre ďalšie obdobie.

Monitorovanie v obci bude prebiehať raz ročne ku koncu roka, a monitorovacia správa bude schvaľovaná na poslednom zastupiteľstve konanom v danom roku. Monitorovacia správa bude pozostávať z krátkeho popisu aktivít, ktoré sa v obci zrealizovali počas roka a definovanie ich nadväznosti na stanovenú stratégiu. Ďalej bude sledovať napĺňanie stanovených monitorovacích ukazovateľov. Za zber údajov a vyhodnocovanie bude zodpovedný Obecný úrad Partizánska Ľupča a starosta obce.

Hodnotenie napĺňania cieľov stratégie prebehne raz v priebehu trvania stratégie (v polovici trvania stratégie) a ďalšie hodnotenie prebehne na konci realizácie stratégie. Výsledky záverečného hodnotenia budú tvoriť podklad pre plánovanie ďalšej stratégie a aktualizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Dopadový indikátor sa vyhodnocuje v prípade hodnotenia, t.j. pri priebežnom a záverečnom hodnotení (okrem indikátora hodnotenia spokojnosti, ktorý sa bude vyhodnocovať na konci obdobia a jeho výsledky sa porovnajú s výsledkami dotazníkových prieskumov v PHSR obce Partizánska Ľupča na roky 2015-2021)

Výsledkové indikátory a indikátor výstupu sa vyhodnocujú každoročne pre monitorovanie pokroku.

3.3 Monitorovacie indikátory

PRIORITA 1.1 Znižovanie ekologickej zát'aže životného prostredia

Indikátor dopadu: Počet realizovaných aktivít
Hodnotenie spokojnosti obyvateľov dotazníkovým prieskumom na konci obdobia implementácie

Opatrenie 1.1.1 Odpadové hospodárstvo

Indikátor výsledku: Počet realizovaných aktivít
Množstvo komunálneho odpadu (t/rok)
Podiel vyseparovanej zložky na množstve komunálneho odpadu
Počet obyvateľov napojených na zrekonštruovaných, resp. novovybudovaných technickú infraštruktúru

Aktivity opatrenia 1.1.1	Indikátor výstupu
a. Vypracovanie podrobného Programu odpadového hospodárstva	Počet návrhov v dokumente zameraných na zlepšenie súčasného stavu
b. Vybudovanie zberného dvora	Počet komodít určených na zber v zbernom dvore
c. Odstránenie nelegálnych skládok, pomoc občanom pri likvidácii nebezpečného odpadu	Počet odstránených nelegálnych skládok Počet občanov, ktorým sa pomohlo
d. Propagácia a osвета separovania odpadu	Počet článkov zverejnených na internetovej stránke obce a v obecnych novinách Počet hlásení v miestnom rozhlase zameraných na osvetu
e. Implementácia zefektívneného systému separovania	Počet zavedených zlepšovacích aktivít v praxi
f. Zvýšenie motivácie v oblasti separácie a spracovania biologického odpadu	Počet domácností s mikrokompостárňami
g. Dohoda so súkromným subjektom o využití biomasy	Množstvo vyprodukovanej biomasy (t)
h. Umiestnenie väčšieho počtu odpadových košov a košov na separovaný odpad v obci, zhotovenie prístreškov nad nádoby s odpadom	Počet nových odpadových košov a košov na separovaný odpad umiestnených v obci
i. Vybudovanie kanalizačného systému a ČOV	Dĺžka kanalizačnej siete (km), výkon vybudovanej ČOV (m ³)
j. Osveta orientovaná na informovanie občanov o dôležitosti pripojenia domácností na kanalizačnú sieť	Počet rodinných domov napojených na kanalizačnú sieť
k. Výstavba III. etapy skládky odpadov	Plocha (m ²) vybudovanej skládky

Opatrenie 1.1.2 Vodné hospodárstvo a revitalizácia

Indikátor výsledku: Počet realizovaných aktivít
Zrevitalizovaná plocha (m²)

Aktivity opatrenia 1.1.2	Indikátor výstupu
a. Stabilizovanie a revitalizovanie brehov a toku potoka a jeho regulácia vo všetkých častiach	Plocha úsekov stabilizovaných a revitalizovaných brehov a toku potoka (m ²)
b. Pravidelné čistenie potoka a odstraňovanie invazívnych burín v jeho okolí	Plocha úsekov vyčisteného potoka a plôch s odstránenými invazívnymi burinami (m ²)
c. Vypracovanie krízového plánu obce a aktualizácia protipovodňového plánu	Počet vypracovaných protipovodňových a krízových dokumentov
d. Realizácia protipovodňových opatrení	Počet zrealizovaných protipovodňových opatrení
e. Vybudovanie a rekonštrukcia odvodňovacích rigolov	Dĺžka vybudovaných a upravených odvodňovacích rigolov
f. Ochrana intravilánu pred povrchovými zrážkovými vodami a eróziou pôdy	Počet zrealizovaných úprav na ochranu intravilánu pred povrchovými zrážkovými vodami a eróziou pôdy Plocha upravených miest (m ²)
g. Rekonštrukcia vodovodu	Dĺžka zrekonštruovaného vodovodného potrubia (m)
h. Využitie obnoviteľných zdrojov energie	Počet zrealizovaných projektov zameraných na využitie obnoviteľných zdrojov energie
j. Rekonštrukcia Tajchu na Magurke	Plocha rekonštruovanej časti (m ²)

PRIORITA 2.1 Rozvoj partnerstiev a siet'ovania medzi aktérmi rozvoja v obci a v regióne

Indikátor dopadu: Počet realizovaných aktivít
Počet zapojených obcí
Počet nových partnerstiev

Opatrenie 2.1.1**Rozvoj partnerstiev a spolupráce**

Indikátor výsledku: Počet zapojených obcí
Počet nových partnerstiev

Aktivity opatrenia 2.1.1	Indikátor výstupu
a. Podpora efektívneho fungovania spolupráce obce s podnikateľmi a živnostníkmi v obci	Počet zapojených jednotiek do spolupráce
b. Podpora efektívneho fungovania spolupráce obce s organizáciami v obci	Počet organizácií zapojených do spolupráce

c. Podpora efektívneho fungovania spolupráce obce s tretím sektorom	Počet aktivít zavedených do praxe na podporu spolupráce Počet podujatí zorganizovaných v spolupráci s organizáciami tretieho sektora
d. Spolupráca s okolitými obcami	Počet obcí zapojených do akejkoľvek spolupráce s obcou Partizánska Ľupča
e. Aktívna práca v združeniach, v ktorých je obec členom	Počet aktivít zrealizovaných v obci prostredníctvom MAS
f. Rozšírená a systémová spolupráca so zahraničnými partnermi a družobnými obcami	Počet družobných obcí zapojených do akejkoľvek spolupráce s obcou Partizánska Ľupča Počet spoločných aktivít zavedených do praxe na podporu spolupráce
g. Zlepšenie spolupráce s cirkvami	Počet stretnutí vedenia obce s vedením cirkví Počet spoločne zrealizovaných aktivít
h. Vytvorenie databázy endogénnych zdrojov obce	Počet občanov zaevidovaných v databáze Počet aktualizácií databázy na internetovej stránke obce

PRIORITA 2.2 Kvalitná infraštruktúra a rozvoj cestovného ruchu

Indikátor dopadu: Počet realizovaných aktivít

Hodnotenie spokojnosti obyvateľov dotazníkovým prieskumom na konci obdobia implementácie

Počet návštevníkov podujatí

Opatrenie 2.2.1 Rozvoj materiálnej základne a ekonomiky

Indikátor výsledku: Počet realizovaných aktivít

Plocha zrekonštruovanej, resp. novovybudovanej technickej infraštruktúry (km²)

Zamestnanosť v obci (počet zamestnaných v obci)

Typ a štruktúra firiem v obci

Aktivity opatrenia 2.2.1	<i>Indikátor výstupu</i>
a. Rekonštrukcia cesty 3. triedy	Plocha zrekonštruovaných ciest (km ²)
b. Projektová dokumentácia na výstavbu chodníkov	Počet súvislých úsekov chodníkov zahrnutých do projektovej dokumentácie
c. Vybudovanie chodníkov	Plocha vybudovaných chodníkov (km ²)
d. Dobudovanie a skvalitnenie miestnych komunikácií	Plocha skvalitnených miestnych komunikácií (km ²)
e. Vybudovanie turistického chodníka do Malatín	Plocha chodníka (km ²)

f. Vybudovanie cestného prepojenia súčasnej zástavby s novými a navrhovanými lokalitami	Plocha novovybudovaného cestného obchvatu (km ²)
g. Skvalitnenie cesty do Liptovských Sliačov	Plocha skvalitnenej cesty (km ²)
h. Bezpečnostné opatrenia na nebezpečných dopravných úsekoch	Počet úsekov so zavedením bezpečnostných opatrení
i. Realizácia parkovísk a odstavných plôch pre autá a kamióny	Plocha zrealizovaných parkovísk a odstavných plôch pre autá a kamióny
j. Projektová dokumentácia pre parky, detské ihriská a oddychové zóny a ich realizácia	Počet a plocha (m ²) zrealizovaných parkov a oddychových zón
k. Vytvorenie komplexu služieb v centre obce	Plocha nových priestorov v centre obce (m ²) Počet nových služieb
l. Vybudovanie verejných toaliet	Plocha (m ²) a počet zrealizovaných verejných toaliet
m. Modernizácia verejného osvetlenia	Počet zmodernizovaných svietidiel Rozsah úspor energie
n. Vybudovanie a modernizácia kamerového systému	Počet zmodernizovaných a nových kamier
o. Modernizácia IT technológií a sietí	Počet domácností napojených na zmodernizované IT technológie a siete Dĺžka zmodernizovaných sietí (km)
p. Inštalácia bankomatu	Počet výberov z bankomatu
r. Realizácia služieb obyvateľom cez obecné služby	Počet obyvateľov využívajúcich služby
s. Spolupráca s investormi pri realizácii rozvojových zámerov	Počet investorov zapojených do realizácie rozvojových zámerov obce
t. Realizácia priemyselného parku na vymedzenom území	Počet firiem v priemyselnom parku
u. Rozvoj pracovných príležitostí a podpora podnikateľských aktivít v obci	Počet novovzniknutých pracovných miest Počet podporených podnikateľských aktivít obcou
v. Vybudovanie archeoparku	Plocha vybudovaného archeoparku (km ²)
z. Podpora poľnohospodárstva a samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR)	Počet aktivít zameraných na ich podporu

Opatrenie 2.2.2 Rozvoj cestovného ruchu a služieb*Indikátor výsledku:* Počet realizovaných aktivít

Aktivity opatrenia 2.2.2	Indikátor výstupu
a. Využitie miestnych častí Magurka a Železnô na rozvoj cestovného ruchu	Počet aktivít zrealizovaných za účelom ich lepšieho využitia
b. Vybudovanie lyžiarskeho strediska	Plocha lyžiarskeho strediska v km ² Počet vlekov
c. Vybudovanie Aquaparku	Plocha aquaparku v km ² Počet atrakcií
d. Vybudovanie autocampingu	Plocha campingu v km ²
e. Podpora zariadenia internetovej kaviarne	Plocha kaviarne v m ²
f. V miestnej časti Magurka zlepšiť podmienky služieb pre turistický rozvoj (lyžiarsky vlek, multifunkčné ihrisko, banícky skanzen)	Počet realizovanej infraštruktúry a ich plocha v km ²
g. Rekonštrukcia budov a areálu Detskej ozdravovne Železnô	Plocha rekonštrovaných nehnuteľností v m ²
h. Vytvorenie komplexného produktu cestovného ruchu a zabezpečenie podmienok pre jeho zavedenie	Počet aktivít zrealizovaných za účelom vytvorenia produktu cestovného ruchu a zabezpečenia podmienok pre jeho zavedenie
i. Vybudovanie náučných chodníkov	Dĺžka náučného chodníka (km) Počet náučných tabúl v rámci chodníka
j. Vybudovanie vyhliadkových veží a oddychových miest v doline (altánky)	Počet vybudovaných vyhliadkových veží a altánkov
k. Projektová dokumentácia na cyklotrasy	Počet subjektov zapojených do plánovania cyklotrasy
l. Vybudovanie a skvalitnenie cyklotrás	Plocha novovybudovaných a skvalitnených cyklotrás (km ²)
m. Vytvorenie banského skanzenu, sprístupnenie banských diel	Plocha skanzenu v m ² Počet návštevníkov
n. Zriadenie múzea remesiel, baníctva a osobností	Plocha múzea v m ² Počet exponátov, počet návštevníkov

o. Podpora nových foriem CR	Počet aktivít zrealizovaných na podporu nových foriem cestovného ruchu
p. Vypracovanie dokumentu Marketingová stratégia obce a jeho zavedenie do praxe	Počet organizácií zapojených do tvorby dokumentu

PRIORITA 2.3 Zvýšenie úrovne informovanosti, propagácie a budovania pozitívneho imidžu obce

Indikátor dopadu: Počet realizovaných aktivít
Hodnotenie spokojnosti obyvateľov dotazníkovým prieskumom na konci obdobia implementácie

Opatrenie 2.3.1 Zlepšenie informovanosti, transparentnosti a imidžu

Indikátor výsledku: Počet realizovaných aktivít

Aktivity opatrenia 2.3.1	Indikátor výstupu
a. Priestorové, technické a personálne zabezpečenie informačného centra	Počet zamestnancov Informačného centra
b. Rekonštrukcia budovy obecného úradu, knižnice, sobášnej miestnosti, prenajatých priestorov	Plocha zrekonštruovanej časti v m ²
c. Modernizácia a skvalitnenie internetovej stránky obce	Počet návštevníkov obecnej internetovej stránky Počet novozavedených prvkov stránky
d. Komplexná propagácia o možnostiach v obci	Počet aktivít zrealizovaných za účelom propagácie obce
e. Informačné, smerové a orientačné tabule	Počet osadených informačných, smerových a orientačných tabúl
f. Modernizácia a dobudovanie obecného rozhlasu	Počet zmodernizovaných rozhlasových vysielačov
g. Vypracovanie Komunikačnej stratégie obce a zavedenie do praxe	Počet odborníkov zapojených do vypracovania dokumentu
h. Nové formy na skvalitnenie poskytovaných služieb a popularizácia samosprávy	Počet aktivít zrealizovaných za účelom popularizácie samosprávy Počet zapojených občanov Počet zúčastnených obyvateľov
i. Zvýšenie personálneho zabezpečenia samosprávnych funkcií	Počet vytvorených pracovných miest

PRIORITA 3.1 Rozvoj bývania a vzhľadu obce

Indikátor dopadu: Počet realizovaných aktivít
Hodnotenie spokojnosti obyvateľov dotazníkovým prieskumom na konci obdobia implementácie

Opatrenie 3.1.1 Rozvoj bývania

Indikátor výsledku: Počet novovzniknutých stavebných pozemkov s vybudovanou technickou infraštruktúrou
Počet novovzniknutých bytových jednotiek a domov
Počet obyvateľov napojených na zrekonštruované, resp. novovybudované technickú infraštruktúru

Aktivity opatrenia 3.1.1	Indikátor výstupu
a. Vysporiadanie vlastníckych vzťahov nevyužívaných nehnuteľností v obci	Počet vysporiadaných pozemkov a domov
b. Získanie pozemkov a ich vysporiadanie pre bytovú výstavbu	Rozloha získaných vysporiadaných pozemkov (m ²)
c. Projektová dokumentácia na bytovú výstavbu	Rozloha podlaží bytovej výstavby Počet bytových jednotiek
d. Výstavba IBV a nájomných bytov zachovávajúca ráz obce	Počet prisťahovaných obyvateľov do obce Počet nájomníkov bytov
e. Realizácia inžinierskych sietí na plánovaných nových uliciach, nové trafostanice (cesty, chodníky, kanalizácia, elektrina, vodovod)	Plocha inžinierskych sietí na nových uliciach – cesty, chodníky (m ²) Dĺžka kanalizačnej siete, Dĺžka vodovodného potrubia, Dĺžka elektrických sietí (m)
f. Dobudovanie a zlepšenie technickej infraštruktúry na existujúcich uliciach	Plocha vybudovaných inžinierskych sietí na existujúcich uliciach – cesty, chodníky (m ²) Dĺžka kanalizačnej siete, Dĺžka vodovodného potrubia, Dĺžka elektrických sietí (m)
g. Zlepšenie dopravného spojenia do obce	Počet pridaných spojov do obce Počet vylepšení harmonogramu autobusovej dopravy

Opatrenie 3.1.2 Rozvoj vzhľadu obce

Indikátor výsledku: Počet realizovaných aktivít
Celková upravená plocha (m²)

Aktivity opatrenia 3.1.2	Indikátor výstupu
a. Opatrenia na zachovanie malebnosti obce	Počet zrealizovaných opatrení zameraných na zlepšenie malebnosti obce
b. Opatrenie na udržiavanie chátrajúcich domov a ich okolia majiteľmi	Počet zavedených opatrení zameraných na udržiavanie chátrajúcich domov a ich okolia majiteľmi Počet upravených chátrajúcich domov
c. Vytvorenie oddychových zón mimo námestí a v prírode	Počet a plocha v m ² vzniknutých oddychových zón mimo námestí a v prírode
d. Rekonštrukcia a modernizácia interiérov a exteriérov všetkých obecných budov, vrátane ich energetickej efektívnosti	Počet zrekonštruovaných obecných budov
e. Dobudovanie drobnej miestnej architektúry a jej pravidelná údržba	Počet drobných prvkov architektúry osadených v obci Počet obnovených prvkov architektúry Počet vysadených zelených a okrasných rastlín a kríkov
f. Udržiavanie čistého verejného priestranstva a plôch v okolí cestných komunikácií a vodných tokov	Plocha obcou pokosených a vyčistených verejných priestranstiev
g. Rekonštrukcia a rozšírenie cintorínov so zachovaním ich miestneho rázu a historického významu	Plocha v m ² zrekonštruovaného a rozšíreného cintorína
h. Rekonštrukcia nadzemných vedení na stĺpoch na podzemné	Dĺžka vedení zrekonštruovaných z nadzemných na podzemné
i. Zmena a doplnky Územného plánu	Počet zmien a doplnkov Územného plánu
j. Modernizácia a rekonštrukcia mostov	Počet zmodernizovaných mostov

PRIORITA 3.2 Rozvoj sociálnej oblasti

Indikátor dopadu: Vzdelanostná štruktúra
Návštevnosť podujatí a počet realizovaných podujatí (počet)
Hodnotenie spokojnosti obyvateľov dotazníkovým prieskumom na konci obdobia implementácie

Opatrenie 3.2.1**Rozvoj sociálnych služieb**

Indikátor výsledku: Počet realizovaných aktivít

Aktivity opatrenia 3.2.1	Indikátor výstupu
a. Vypracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb	Počet subjektov zapojených do tvorby dokumentu

b. Sprevádzkovanie Zariadenia pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča, jeho modernizácia a zatriktívnenie, vrátane materiálového vybavenia, spolupráca s inými poskytovateľmi sociálnych služieb	Počet novovzniknutých lôžok v ZpS Objem investícií
c. Rozšírenie a skvalitnenie existujúcich poskytovaných sociálnych služieb, zvýšenie informovanosti a poradenstva o poskytovaných službách, zavedenie systému koordinácie sociálnych služieb	Počet skvalitnených a novozavedených sociálnych služieb Počet informačných kampaní, prednášok
d. Zlepšenie bezpečnosti a využívania detských ihrísk	Počet akcií na zlepšenie bezpečnosti detských ihrísk Počet nových aktivít orientovaných na matky s deťmi
e. Podpora vzdelávania a voľnočasových aktivít	Počet fungujúcich krúžkov, kurzov pre deti a dospelých Počet podujatí organizovaných pre deti
f. Zriadenie chránených dielní	Počet zamestnaných postihnutých občanov
g. V oblasti primárnej prevencie iniciovať a skvalitniť spoluprácu s príslušnými inštitúciami ÚPSVR, zariadenia VÚC – krízové centrum, nešťátne subjekty, štátna polícia...) s cieľom znižovať počet sociálno-patologických javov na území obce.	Počet preventívnych akcií Počet inštitúcií, s ktorými bola nadviazaná spolupráca
i. Podpora pozitívneho demografického vývoja obce	Počet foriem podpory pozitívneho demografického vývoja obce

Opatrenie 3.2.2

Rozvoj kultúry

Indikátor výsledku:

Návštevnosť podujatí

Počet aktivít realizovaných miestnymi spolkami a združeniami

Počet aktivít realizovaných obcou

Aktivity opatrenia 3.2.2	<i>Indikátor výstupu</i>
a. Dokončenie rekonštrukcie Kultúrneho domu a modernizácia inventára	Výška financií investovaných do rekonštrukcie a modernizácie
b. Zavedenie inovácií Remeselníckeho jarmoku	Počet občanov zapojených do spolupráce na festivale Počet návštevníkov Počet prezentovaných remesiel Počet inovácií a zlepšení festivalu
c. Rekonštrukcia veže Kostola sv. Mátúša, a jej sprístupnenie verejnosti ako výhliadkovej veže	Plocha zrekonštruovaných priestorov Výška financií investovaných do rekonštrukcie
d. Dokončenie rekonštrukcie námestia	Počet novovybudovaných prvkov námestia

e. Osveta v oblasti tradičných remesiel, baníctva, osobností a histórie obce	Počet nových remeselníkov Počet článkov zverejnených v obecných novinách a na internetovej stránke obce Počet podujatí orientovaných na osvetu v oblasti remesiel, baníctva, osobností a histórie obce
f. Zvýšenie kapacity a modernizácia obecnej knižnice a jej digitalizácia	Počet nových kníh Plocha zmodernizovanej plochy (m ²) Počet nových počítačov

Opatrenie 3.2.3

Indikátor výsledku:

Rozvoj školstva a športu

Počet realizovaných aktivít

Aktivity opatrenia 3.2.3	<i>Indikátor výstupu</i>
a. Budovanie nových multifunkčných športovísk a podpora nových športov v obci	Počet nových športovísk
b. Posunutie futbalového ihriska a rekonštrukcia areálu a budov	Plocha zrekonštruovaných priestorov v m ²
c. Zlepšenie podmienok pre zimné športy	Počet zrealizovaných zimných športových podujatí
d. Výstavba viacúčelovej športovej haly alebo telocvične pri ZŠ s MŠ	Plocha vybudovanej telocvične (m ²)
e. Rozšírenie MŠ	Plocha rozšírených častí MŠ (m ²) Plocha zrekonštruovaných priestorov v m ²
f. Dokončenie rekonštrukcie interiéru a exteriéru ZŠ s MŠ	Plocha zrekonštruovaných priestorov ZŠ
g. Modernizácia a skvalitňovanie vyučovacieho procesu v ZŠ s MŠ	Počet nových prvkov zavedených na skvalitnenie vyučovacieho procesu
h. Realizácia pravidelnej protidrogovej prevencie a prevencie proti kriminalite	Počet preventívnych protidrogových aktivít

POUŽITÉ ZDROJE

- ANTOLOVÁ, R. 2015. *PHSR obce Partizánska Ľupča* [elektronická pošta]. Správa pre: Miroslav Hanula. 2015-03-12 [cit. 2015-04-12]. Osobná komunikácia.
- ANTOLOVÁ, R. 2015. *PHSR – doplnok 1* [elektronická pošta]. Správa pre: Miroslav Hanula. 2015-03-13 [cit. 2015-04-12]. Osobná komunikácia.
- ANTOLOVÁ, R. 2015. *PHSR Part. Ľupča* [elektronická pošta]. Správa pre: Helena Priesolová. 2015-08-07 [cit. 2015-08-07]. Osobná komunikácia.
- ANTOLOVÁ, R. 2015. *Podklady do PHSR obce* [elektronická pošta]. Správa pre: Miroslav Hanula. 2015-04-14 [cit. 2015-04-20]. Osobná komunikácia.
- ANTOLOVÁ, R. 2015. *Informácie na doplnenie PHSR* [elektronická pošta]. Správa pre: Miroslav Hanula. 2015-05-21 [cit. 2015-05-25]. Osobná komunikácia.
- ANTOLOVÁ, R. 2015. *Žiadosť o informácie* [elektronická pošta]. Správa pre: Helena Priesolová. 2015-08-07 [cit. 2015-08-07]. Osobná komunikácia.
- Archeopark Liptovia*. [materiály Obce Partizánska Ľupča] nepublikované.
- HOLIENČIKOVÁ, K. 2015. *Štatistické údaje* [elektronická pošta]. Správa pre: Helena Priesolová. 2011-11-28 [cit. 2015-05-14]. Osobná komunikácia.
- MAJERČIAK, V. 2002. *Partizánska Ľupča. Najstaršie mestečko v Liptove. Poprad : MARMOTA PRESS, 2002. 72 s. ISBN 80-967055-5-5.*
- Partizánska Ľupča*. 2015 [online] Partizánska Ľupča : Obec [cit. 2015-05-20]. Dostupné na internete: <<http://www.partizanskalupca.com/>>.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Partizánska Ľupča*. 2007. [materiály Obce Partizánska Ľupča] nepublikované.
- Program odpadového hospodárstva obce Partizánska Ľupča*. 2014. [materiály Obce Partizánska Ľupča] nepublikované.
- Súvaha*. 2014, 2013. [materiály Obce Partizánska Ľupča] nepublikované.
- Územný plán sídelného útvaru Partizánska Ľupča. Koncept riešenia*. 2000 [materiály Obce Partizánska Ľupča] nepublikované.
- VÍTEK, P. 2002. *Dejiny Partizánskej Ľupče*. Poprad : MARMOTA PRESS, 2002. 131 s. ISBN 80-967055-4-7.
- VÍTEK, P. a i. 2002. *Magurka, dejiny ťažby kovov a obce*. Liptovský Mikuláš : TYPOPRESS, 2002. 143 s. ISBN 80-968861-0-X.
- VÍTEK, P. – CHURÝ, S. 2003. *Dejiny nemecko-ľupčianskeho Lesného komposesorátu v Partizánskej Ľupči*. Liptovský Mikuláš : TYPOPRESS, 2003. 136 s. ISBN 80-968945-0-1.
- VÍTEK, P. – CHURÝ, S. 2003. *Dejiny nemecko-ľupčianskeho Lesného komposesorátu v Partizánskej Ľupči*. Liptovský Mikuláš : TYPOPRESS, 2003. 136 s. ISBN 80-968945-0-1.
- Záverečný účet obce Partizánska Ľupča za rok 2014*. 2015 [materiály Obce Partizánska Ľupča] nepublikované.
- Zmeny a doplnky č. 1 Územného plánu obce Partizánska Ľupča*. 2011 [materiály Obce Partizánska Ľupča] nepublikované.
- Fotografie do dokumentu poskytol Obecný úrad Partizánska Ľupča.

